सत्यमेव जयते

Government of Maharashtra

Information Brochure for Registration, Counseling Document Verification, Preference Form Filling and Admission Process

NEET-PG–CPS-2023

Procedure for Selection and Admission to Medical Postgraduate CPS Diploma/Fellowship Coursesat Maharashtra State Government /Corporation Medical Colleges/Hospitals and Unaided Private Institutes/Hospitals

DIRECTORATE OF MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH, MUMBAI
4th Floor, Govt. Dental College & Hospital Building, St. George's Hospital Compound,
Near V.T., Mumbai, Maharashtra 400001(M.S.)
Tel No.:+91-22- 22620361-65
Email ID: dmercetcell@gmail.com WEBSITE: http://www.med-edu.in

NEET-PG-CPS Diploma/Fellowship Courses 2023

Procedure for Selection and Admission to Medical Postgraduate CPS Diploma/FellowshipCoursesat Maharashtra State Government/Corporation/Unaided Private Institutions.

IMPORTANT INFORMATION AT A GLANCE

1	Declaration of NEET-PG 2023Rank	:	14/03/2023
2	Online registration, application form and uploading of Documents	:	Will be declared later on
3	Publication of list of applicants	:	Will be declared later on
4	Publication of Common StateMerit List	:	Will be declared later on
5	Online preferences(choices) filling process	:	Will be declared later on
6	Declaration of list of the selected candidates of the first round	:	Will be declared later on
7	Last date of joining of first round	:	Will be declared later on
8	Cut off date of admission process	:	Will be declared later on
9	Commencement of academic session.	:	Will be declared later on
10	**Certificates / Documents to be uploaded during registration and produced at the time admission at the Intuition** i. Any Photo ID proof (Aadhar Card/Driving Licence, PAN Card, Passport) ii. NEET-PG 2023 Mark sheet iii. Nationality Certificate /Valid Passport / School Leaving Certificate of SSC / HSC(or equivalent, indicating the nationality of the candidate as “INDIAN” iv. MBBS degree/Passing certificate. v. Internship completion certificate from University or the Head of the Institution. Internship completion should not be later than 11/08/2023 vi. Permanent / Provisional Registration certificate of Maharashtra Medical Council or other State Medical Councils in India/NMC. vii. Certificate from Head of Institute showing that the Medical College/ Institute from which the candidate has passed MBBS examination is recognized by National Medical Commission. viii. Medical Fitness Certificate. (As per Annexure – K) **If applicable:** Caste certificate, Caste validity certificate, Non Creamy Layer Certificate, EWS eligibility Certificate.		

Table of Contents

Sr. No.	Title	Page No.
1.	Introduction	1
2.	Reservation	2
3.	Eligibility Criteria	3
4.	Online Registration, Administrative Fees, Uploading Documents & Preparation Of Provisional Merit List	5
5.	Online Document Uploading and list of documents	7
6.	Admission To CPS Diploma /Fellowship Courses In Government District Hospitals [Under Commissionerate Health Services (CHS), Mumbai] In Maharashtra	9
7.	Merit List	9
8.	Preference Form	9
9.	Selection Process	10
10.	Further Round(s)	13
11.	Refund of Fees Paid to Institution	13
12.	Discipline	14
13.	Legal Jurisdiction	14

ANNEXURES

A	Definitions	15
B	Government Letter no. MED-1024/C.R. 178/24/Edu-2, dated 06/06/2024 for SEBC Category Reservation.	17
C	List of recognized CPS post graduate courses. I - Fellowship Courses (Three Years) II - Diploma Courses (Two Years)	28
D	Constitutional Reservation	29
E	Persons With Disability (PWD) Reservation	41
F	General Instructions for filling Online Application Form	57
G	Specimen Copy of Online Application form NEET-PG-CPS 2023	58
H	Specimen Copy of Online Preference Form	60
I	Internship Completion Certificate	61
J	Proforma for Resignation from admission taken to NEET-PG-CPS Courses2023-2024	62
K	Status Retention Form	63
L	Certificate of Medical Fitness	64
M	The Government of Maharashtra vide Government Resolution No.CPS 3820/ CR-70/20/Edu-2, dated 22nd November, 2021 has appointed Commissioner, Medical Education and Research, Mumbai	65
N	Government of Maharashtra has given approval for NEET-PG- CPS DIPLOMA /FELLOWSHIP COURSES - 2021 Information Brochure as per MEDD Letter No. CPS 1024/C.R.No. 266/24/Edu-2, dated 02/07/2024	67
O	General Administration Department Government Resolutions no.RAD/4019/C.R 31/16-A, dated 12th February2019 & 31st May 2021 for EWS Category Reservation	69
P	Gazette Notification of Medical Education and Drugs Department, dated: 15-03-2024 & MED Letter No. MED-2023/CR 37/(Part-5)/Edu-2, dated: 21-06-2024	88
Q	Provisional Seat Matrix for admissions to CPS Diploma/Fellowship Courses	92
R	Scrutiny Form	108

DIRECTORATE OF MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH, MUMBAI, MAHARASHTRA

PROCEDURE FOR ADMISSION TO CPS DIPLOMA/FELLOWSHIP COURSESAT GOVERNMENT / CORPORATION MEDICAL COLLEGES/HOSPITALSAND UNAIDED PRIVATE INSTITUTIONS/HOSPITALSOF MAHARASHTRA:

NEET-PG-CPS DIPLOMA /FELLOWSHIP COURSES - 2023

Admission for Post Graduate CPS Diploma/Fellowship Courses of CPS (2023)

1. INTRODUCTION

1.1.1 The Ministry of Health and Family welfare, Government of India by letter dated 05/12/2019, directed to Government of Maharashtra to conduct Centralized admission process of Medical Diploma and Fellowship courses affiliated to College of Physicians and Surgeons of Mumbai.

1.1.2 The Government of Maharashtra vide Government Resolution No.CPS 3820/CR-70/20/Edu-2, dated 22ndNovember, 2021 has appointed Commissioner, Medical Education and Research, Mumbai as Competent Authority for carrying out admission process of CPS Diploma /Fellowship Courses for Academic Year 2021-22 onwards. The Competent Authority shall constitute committee for purpose of centralized common counseling admission process. The competent Authority will supervise and guide the admission committee from time to time.**(Annexure - M)**

1.1.3 As per Government Resolution No.CPS-3820/CR-70/20/Edu-2, dated 22ndNovember 2021, the admissions to all Medical Postgraduate CPS Diploma/Fellowship Courses should be done as per merit of NEET-PG through Centralized Admission Process.

1.1.4 As per Govt. of Maharashtra Gazette dated: 15-03-2024, the State Government after consulting Maharashtra Medical Council, made the amendments in the schedule of act, so as to include 10 courses of CPS Mumbai in the schedule of Indian Medical Council Act, 1956. Further Medical Education and Drugs Department, by Letter No. MED-2023/CR 37/(Part-5)/Edu-2, dated: 21-06-2024, gave permission to start admission process of 10 NMC recognised courses for the academic year 2023-24. **(Annexure –P)**

1.1.5 **All the admissions to CPS courses for the academic year 2023-24 are subject to outcome of the Hon'ble Court cases (W.P. No. 2703/2023, I.A. No. 29846/2023, I.A. No. 30718/2023, W.P. No. 2144/2024 and P.I.L. No. 12834/2024) and the directions received from the Central Government about 10 NMC recognised CPS courses in reply to the Govt. of Maharashtra letter dated: 26-04-2024. (Annexure – P)**

1.1.6 Government of Maharashtra has given approval for **NEET-PG-CPS-2023 Information Brochure**for admissions to Diploma/Fellowship courses of

CPS as per MEDD Letter No. CPS 1024/C.R.No. 266/24/Edu-2, dated 02/07/2024 **(Annexure – N).**

1.1.7 Instructions in this information brochure regarding admission process are liable to change based on any order / Instruction / rules / directions by National Medical Commission (NMC) / Central Government / State Government / Hon'ble Supreme Court and Hon'ble High Court from time to time.

2. DEFINITIONS of important terms are given in **Annexure "A"**

3. LIST OF INSTITUTIONS, MEDICAL POSTGRADUATE COURSES & SEAT MATRIX OF CPS COURSES:

The list of courses along with code is given in Annexure "C". The provisional seat matrix of Institutions conducting CPS courses is given in Annexure "Q". Institute/College Code will be published on the website www.med-edu.in. Also Institute wise, course wise and quota wise seat matrix will be available on website www.med-edu.in.

4. RESERVATION:

4.1 **State quota seats:** constitutional reservation for state quota seats in State Government / Government Aided Medical College Hospitals & Institutes, Municipal Corporation Medical College Hospitals & Institutes or Other local body Institutes shall be applicable as per the norms prescribed for Maharashtra State Government.

4.2 **Seats of Unaided Private Institutions:**

4.3 There will be no constitutional reservation at Private unaided institutions. For fees refer website of CPS i.e. www.cpsmumbai.org

a) Unaided Merit Quota Seats : In unaided private institutions 50% seats are **Merit Quotaseats** for these seats fees of merit quota seats will be applicable.

b) Unaided Institutional Quota Seats: Remaining 50% seats in unaided Private institutions are institutional quota seats for these seats fees of Institutional (Management Quota) will be applicable.

4.4 Seats available in State Government / Aided Institutes, Municipal Corporation Medical College & Hospital or other local bodies and unaided private institution shall be filled by Competent Authority NEET-PG-CPS-2023.

4.5 Wherever applicable as per 4.1, reservation of seats for SC, ST, VJ (DT), NT-B, NT-C, NT-D, OBC (including special backward class), SEBC, PWD, Orphan and EWS shall be applicable, as per Government notifications from time to time. **Reservation shall be applicable for only those candidates**

who are domicile of Maharashtra (for seats in Maharashtra) (Annexure D & E).

4.6 **Candidate who desires to claim for reservation shall mention valid category during online application process**. Once claimed, the candidate shall not be allowed to change the category.

4.7 Candidate claiming for caste based reservation shall upload self-attested photocopy of the Caste certificate and Caste/Tribe validity certificate and non-creamy layer certificate (if applicable) from the appropriate Government authorities**.**

4.8 If a candidate does not claim any reservation at the time of application, he/she shall be considered in **OPEN category** for the process of Seat Allotment. No claim for reservation shall be accepted after online application is submitted by such candidates..

5. ELIGIBILITY CRITERIA:

5.1 A candidate, who has passed final M.B.B.S., or equivalent, examination from a Medical College recognized by the National Medical Commission.

5.2 A candidate who has completed one-year compulsory internship on or before11/08/2023. Internship Completion Certificate from the respective Medical College / University is mandatory.

5.3 A candidate, who have scored minimum qualifying score in NEET-PG 2023, shall be considered for admission process of Central Counselling.

5.4 A candidate shall possess permanent registration certificate from State Medical Council of the respective state at the time of joining.

5.5 The "Foreign Medical Graduates" shall have successfully cleared the qualifying exam or eligibility test conducted by NBE, New Delhi.

5.6 In addition to above (5.1 to 5.5), a candidate desirous for CPS Diploma or Fellowship PG seat in Maharashtra in an institute run by Government, Corporation or any local body, should have passed MBBS from any institution / University situated in Maharashtra. Candidates, who have passed MBBS form outside of Maharashtra, shall not be eligible for admission to Institutions run by Government /Corporation /Local bodies in Maharashtra.

5.7 In case of Private unaided College/Hospital, candidate having recognized MBBS **or equivalent** Degree from NMC/MCI are eligible for admission.

5.8 The Candidate must be medically fit. **(Annexure-L)**

5.9 **To be eligible for selection:**

5.9.1 To be eligible for selection to Postgraduate CPS Diploma / Fellowship courses a candidate must have appeared for NEET PG

2023 examination. Vide Letter No. U-12021/07/2023-MEC(Pt-I) dated 20.09.2023, the qualifying percentile for PG Courses (Medical/ Dental) for NEET PG Counselling 2023 has been reduced to 'ZERO' across all categories by MoHFW.

5.9.2 **Candidates belonging to Backward Classes / EWS must have claimed so in his online registration for Maharashtra State quota, failing which such a claim will not be entertained subsequently.** Candidate belonging to above **Categories** should produce **Caste Certificate, Caste Validity Certificate and Non-Creamy Layer Certificate / EWS eligibility certificate / Orphan certificate (wherever applicable)** at the time of physical document verification process. Candidate who fails to produce above said certificates will be considered as **Open Category Candidate** provided he/she fulfills the eligibility criteria of NEET-PG-CPS 2023 during subsequent round(s).

5.9.3 **A candidate claiming benefit of reservation under (VJ) DT-A, NT-B, NT-C, NT-D, OBC (including SBC) and SEBC categories will be required to produce Non-Creamy Layer Certificate as specified in the Government Resolutions from time to time. The certificate in prescribed Proforma stating that it is valid up to 31/3/2024 or later, should be submitted at the time of physical document verification process**.

5.9.4 Candidates belonging to **EWS category will be required to produce Eligibility certificate for Economically Weaker Section in prescribed format issued by Concerned Authority, Government of Maharashtra for academic year 2023-24 (Annexure – O),** at the time of physical document verification process. Candidate who fails to produce above said certificates will be considered as **Open Category Candidate.**

5.9.5 However, the eligibility criteria decided by NMC / Government of India if revised will be applicable from time to time.

6. NON ELIGIBILITY CRITERIA:

6.1 The candidate who has not appeared for NEET-PG 2023 examination.

6.2 Candidate who has not completed internship on or before 11/08/2023.

6.3 Candidate registered for any CPS Diploma/FellowshipPG course and has not completed the required posts or has not cleared the said examination.

6.4 Not withstanding anything contained in this brochure, if Competent Authority finds anything suspicious about any of the student's

application/information or any matter, such candidate shall be made non-eligible after thorough enquiry.

Candidate should carefully read all instructions of eligibility. Competent authorities shall not be responsible for screening of candidate for his/her eligibility. Competent Authority holds the right to cancel the registration of the candidate and / or take any legal action against, if he/she found to be non-eligible at any stage later on.

7. ONLINE REGISTRATION, ADMINISTRATIVE FEES, UPLOADING DOCUMENTS & PREPARATION OF PROVISIONAL MERIT LIST:

7.1 Candidate desirous for admission to CPS Diplomas/Fellowships need to register themselves online through official website of www.med-edu.in.

7.2 Candidate is required to register himself/herself with valid mobile number and email-id to create online login account. All the correspondence shall be made by email-id registered at the time of registration.

Online application form filling process:

The details of online form submission process is on website www.med-edu.in are as mentioned below.

'Apply Online for NEET-PG-CPS 2023' Link will be available on website www.med-edu.in. Click on the above Link.

a) Application form link will be displayed. Click on Application form link.

b) Instruction page will be displayed. Carefully read the Instructions for filling online form **(Annexure "F").** After reading Instructions, applicant has to click NEXT button to go to actual Online Application form **(Annexure "F" a specimen copy of online application form)**

c) Candidate should fill all the entries in application form.

d) System will validate required fields before allowing him / her to submit.

e) Before submission of Application Form, the candidate should read carefully the conditions given under "**Declaration by the Candidate.**" Candidate should agree to the below given conditions, before submitting the application form.

"Declaration by the candidate"

i) I hereby solemnly and sincerely affirm that each and every statement made and the entire information given by me in the application form is true and correct.

ii) I have not concealed any material information, however if any information submitted herein is found fraudulent, incorrect or untrue. I understand that I am liable to criminal prosecution and I also agree to

forgo my seat in Medical Postgraduate course. I also understand that my selection and admission to the course is also liable to be cancelled.

iii) I have carefully read the rules & regulations of NEET-PG-CPS 2023 Information Brochure and I agree to abide by them. I hereby accept in entire the legality, validity and correctness of these rules. I understand by submitting this application I have accepted the correctness, validity and/or justifiability of all these and that had I not accepted the correctness and validity of these rules, I would not have submitted this application and further that it will not be open hereinafter to challenge and/or question validity and/or correctness of any rule or part thereof.

iv) I undertake to submit all the required original certificates at the time of physical document verification process as well as at the time of admission to the alloted course at an institute/college as per the rules, failing which I understand that my claim for selection shall not be granted.

If candidates agrees for aforesaid conditions, then only he should click the "I Agree" Button so that his application form will be accepted.

f) During submission the system will ask **"Password"** to the candidate.

g) Eligible Candidate will be able to submit the form. **There is provision to make changes in the Application Form before Click on Submit Button. Candidate should verify the correctness of entries made in application form. There is no provision to make changes in the application form once Submit Button is clicked.**

h) After submission of form candidate has to pay **Non Refundable** online prescribed fee **Rs.3000/-**. Through payment gateway provided for it.

i) Candidate should take printout of Receipt of online fee payment.

j) **'Log In'** Link will be available on website www.med-edu.in to verify the application Form.

k) Candidate should **login** with Application No. (User Name) and his/her unique Password to download the printout of Application Form. Candidate has to preserve the downloaded printout of Application Form for subsequent use.

l) Applicants need not send copy of Application Form or any Document to this office.

m) Please note that if you commit any mistake in filling the online Application Form, it cannot be corrected by this office. The office will take no responsibility of any kind for such applications.

Candidate should preserve the (i) Receipt of online fee payment. (ii) Copy of downloaded Online application form (iii) downloaded copy of Information Brochure for subsequent use.

n) **Uploading of Documents**: After successful online payment, Candidate has to upload scan copy of required documents in due course before the day of admission.

8. Online Document Uploading and list of document

8.1 Online document uploading will be on the same website and on his/her user name and password.

8.2 Candidate has to upload scan copy of relevant original required documents online.

List of Document

i. Any Photo ID proof (Aadhar Card/Driving License, PAN Card, Passport)
ii. Copy of downloaded NEET-PG 2023 result/Mark sheet.
iii. Nationality Certificate / Valid Passport / School Leaving Certificate of SSC/HSC, indicating the nationality of the candidate as "INDIAN"
iv. M.B.B.S. Degree/Passing Certificate
v. Internship Completion Certificate from university / Head of the Institution. (as per Annexure-I)
vi. Permanent/provisional registration certificate of Maharashtra Medical Council or other State Medical Councils in India/ NMC.
vii. Certificate from Head of Institute showing that the Medical College/ Institute from which the candidate has passed MBBS examination is recognized by National Medical Commission.
viii. Medical Fitness Certificate (as per Annexure – L)
ix. Caste Certificate
x. Caste Validity Certificate.
xi. Non-Creamy Layer Certificate {for (VJ) DT -A, NT-B, NT-C, NT-D, OBC, SBC & SEBC Candidates} issued by appropriate authority as specified in the Government Resolutions from time to time and should be valid up to 31/03/2024 or later.
xii. EWS candidates should produce eligibility certificate in prescribed format issued by appropriate authority, for year 2023-24.
xiii. For Persons with disability (PWD) Candidates - Medical Disability Certificate from certificate issuing authority.
xiv. Orphan Certificate from appropriate authority.

8.3 **For Constitutional reservation category candidates:Ear-Marking -** Reserved category candidate entitled to admission on the basis of merit in an open category seat will have the option of taking admission either against his/her respective category seat or on an open category seat. If

he/she opts for the reserved category, he/she will be deemed to have been admitted as an open category candidate and not as reserved category candidate. One seat in the college where he/she was eligible for admission against open seat shall be earmarked for a candidate belonging to the respective reserved category. Such earmarked seat will be made available immediately to the successive reserved category candidate from the same category merit.

8.4 **Physical document verification process:**

The Candidate will have to report at the allotted institute with her/his Original Documents for physical verification at the time of admission. The candidate should report personally **(proxy not allowed)** to the respective allotted Institute, for the physical Document Verification and admission.

Admitting institute will verify the document and ascertain the eligibility of the candidate as per the eligibility criteria of NEET PG CPS 2023 Information Brochure.

At the time of physical Document Verification the certificates which are uploaded during registration process will be verified with original documents.

8.5 Selected category candidates who do not have Caste Validity Certificate at the time of Physical document verification process during admission will be considered as Open merit candidates in subsequent round subject to fulfilling eligibility.

8.6 (VJ)DT-A, NT-B, NT-C, NT-D, OBC, SBC and SEBC category candidates who do not have Non Creamy Layer (valid up to 31/03/2024 or later) at the time of physical document verification process during admission will be considered as Open Merit candidates in subsequent round subject to fulfilling eligibility.

8.7 EWS candidates who do not have EWS Eligibility Certificate, for the year 2023-24 at the time of document verification process during admission, will be considered as open merit candidates in subsequent round subject to fulfilling eligibility.

8.8 Applicants belonging to SBC: The person belonging to Special Backward Class (SBC) is to be considered as OBC candidate and such candidate will be required to produce Non- Creamy Layer Certificate.

8.9 At any stage, if any of the information / submitted documents is found to be false / fabricated / fraudulent; the candidate shall be liable for appropriate action decided by Competent Authority.

8.10 **Cutoff date for the eligibility**: The eligibility of the candidate shall be determined and/or decided for all purposes including for applicability of all these Rules and Regulations by considering the last date of physical document verification during admission as the cutoff date. It is made abundantly clear that if a candidate is found ineligible as on the last date of document verification process, in terms of these Rules and Regulation, and if such an ineligible candidate acquires the requisite eligibility after the aforesaid cutoff date (i.e. the last date of document verification) during admission, such subsequent acquisition of eligibility will not make an ineligible candidate eligible for any purpose whatsoever, much less for the purpose of admission.

9. ADMISSION TO CPS DIPLOMA /FELLOWSHIP COURSES IN GOVERNMENT DISTRICT HOSPITALS [UNDER COMMISSIONERATE HEALTH SERVICES (CHS), MUMBAI] IN MAHARASHTRA

Not withstanding herein mentioned in this brochure, all the candidates desiring for admission to CPS Diploma /Fellowshipcourses under **CHS need to apply online separately to COMMISSIONERATE HEALTH SERVICES (CHS), MUMBAI IN MAHARASHTRA**.

10. MERIT LIST:

Merit List shall be displayed online on the official website of Commissioner Medical Education & Research, Mumbai.i.e. www.med-edu.in.

11. PREFERENCE FORM :

Candidate need to fill in online Preference form based on their preferences for particular Institute, subject and type of quota (Merit/Institutional). Strict schedule should be followed for online preference form filling. At the end of filling of preference form, candidate need to take a print out. Preference form once submitted shall be considered as final.

11.1 **For preparing the preferences the required College Codes will be updated on the website www.med-edu.in. The Subject Codes are given in Annexure-C. The Subject & College combination code** is a six-digit number with **S, M or I suffix,** specific for each college & Subject combination. Candidate should fill minimum one preference and maximum as desired. It is not compulsory to fill all Preferences. The first three digit of the code indicates specific college / institution and last three digit indicates particular subject and suffix **S** indicates State quota (Government / Corporation Colleges / Institutes & Local bodies), suffix **M** indicates 50% Merit quota seats in Private Institution Hospitals and suffix **I** indicates 50% Institutional quota in Private Institution Hospitals.

Candidates are directed to fill the suffix carefully, as the fee structure of each quota is different.

The institution codes, subject codes and suffix for State quota, Merit quota and Institutional quota seats in Government / Private unaided Institution will be as below for e.g.

Code No.	Medical College	Subject Name	Quota
107101S	Pt. Madanmohan Malviya Shatabdi Hospital, Govandi, Mumbai	FCPS in Medicine	State
145153M	Chinmay Institute of Paediatrics, Pune	DCH	Merit Quota

11.2 If candidate does not give preference for a particular subject and institution then it means that he/she is not interested in that subject and institution combination.

11.3 No change / addition / deletion in preference at a later stage will be allowed. i.e. **preference form once uploaded shall be final and irrevocable**. So candidates are advised to fill the preference form very carefully.

11.4 If any candidate has not filled preference form, he/she shall not be considered for further application process.

12. SELECTION PROCESS:

12.1 The Seats in Government aided institution, corporations, local bodies in Maharashtra shall be filled only from the candidates who have passed their MBBS from any of the institute / University in Maharashtra.

12.2 The selection list shall be displayed on the official website of Commissioner, Medical Education & Research, Mumbai. i.e.www.med-edu.in.

12.2.1 Selection shall be strictly based on NEET-PG All India Rank.

12.2.2 The fees for Government and Municipal Corporation Medical Colleges/Hospital is as below on similar ground of PG Courses fee as per GR. No. AMC-1007/628/CR.148/07/Edu-02 Mantralaya Dated 1st March, 2011 (subject to revision by the Govt. / appropriate authorities):

Fees for academic year 2023-24 as under:

Tuition fees Rs. 1,25,700/- per year + (development Fee 5,000)

Admission fees Rs. 1,500/-

Gymkhana feesRs. 500/-

Hostel fees Rs. 4,000/- per year

For Unaided Private Institute / Hospital Fees for Merit Quota and institutional quota is as given on web-site of CPS Board (www.cpsmumbai.org), which is decided by CPS Board.

12.2.3 At the time of joining, all the selected candidates (Both aided and unaided) has to pay non-refundable Admission eligibility and enrollment fees, E-learning fees and Electronic Monitoring Device (EMD) cost in addition to fees paid as per 12.2.2; as decided by CPS Board, in the form of DD in the name of "College of Physicians & Surgeons of Mumbai" payable at Mumbai. This fee(s) is given on the web-site of CPS Board, i.e. (www.cpsmumbai.org)

12.2.4 Selected candidate has to download the allotment letter through their login ID in each CAP round.

12.2.5 Along with the allotment letter, original document and requisite fees by DD, student shall report to selected institution.

12.2.6 Institution shall verify the relevant original documents and Letter of Allotment (in the format provided by Commissioner Office) to the selected candidate. Institution shall immediately report on College feedback Module about joining of selected candidates and his/her status about retention of the allotted seat.

12.2.7 College Authority shall visit CPS office in person along with all original document of admitted candidates for enrolment procedure within **four weeks** after prescribed cutoff date of admission.

12.3 **Status Retention:** In case if a candidate to whom a seat has been allotted in the first round and who has joined the college accordingly, is satisfied with the allotment, such a candidate must submit a Status-Retention Form (**Annexure-K**) in the given format on or before prescribed date with the Dean of the College where such a seat has been allotted to such a candidate. The Dean/Principal of every College/Institute in which admissions are so made in terms of these rules, may appoint an appropriate Officer to receive such Status Retention Forms. Upon receipt of such Status Retention Forms, an acknowledgement in writing shall be issued immediately to the concerned candidates by the officer appointed by the Dean/Principal of concerned College/Institute. It is mandatory for

every such candidate submitting a Status Retention Form to insist for issuance of acknowledgement thereof and to preserve such acknowledgement till the present admission process is finally concluded. In absence of such an acknowledgement, the claim of submission of Status Retention Form within the prescribed time shall not be entertained. Candidate who has submitted status retention form will not be eligible for remaining subsequent round(s) and will not be considered for up-gradation to their higher choices in subsequent round(s); and he / she has to retain the seat allotted. The respective institute will upload the submitted retention form in college feedback module in stipulated time.

It is hereby made clear that the period provided for submission of Status Retention Form is crucial and vital. This period shall not be extended for any reason whatsoever. Submission of the Status Retention Form is an irrevocable and irreversible act for the candidate submitting such Status Retention Form. It is made clear that under no circumstances whatsoever, a candidate will be allowed to submit a Status Retention Form after the aforesaid last date. Under any circumstances whatsoever, a candidate who has submitted a Status Retention Form shall not be allowed to withdraw the same. All the candidates therefore, should take the note of this before submission of such a Status Retention Form.

Names of all the candidates who have submitted the Status Retention Form as above within the prescribed time and the seats occupied by them will be removed out of consideration for the remaining admission process.

12.4 The candidate, who has not filled Status Retention form will be eligible for upgradation (betterment) as per his/her higher preference. Upgradation to higher preference is compulsory. No claim for previous seat shall be entertained for such candidates. Such candidates shall be permitted to collect their deposited certificates, documents and refund of fees with permissible deduction of Rs. 1000/- towards administrative charges from the previously allotted institute.

12.5 In case an eligible candidate is not selected in the first round, he/she remains eligible for the subsequent round for the preference(s) which he/she has given in the preference form.

12.6 If a selected candidate does not join his/her allotted seat, he/she will not be considered for subsequent rounds. (not even for mop up round)

12.7 Vacant seats of first round shall be filled in the next rounds of selection.

12.8 There shall be two rounds of common counselling process. Seats remaining vacant at the end of the 2nd round shall be filled by **CAP mop-up round. Detailed schedule for the same shall be declared later**.

12.9 **Mop-Up Round (s) :** After conducting two **CAP** rounds of seat allotments for Government/ Corporation and Unaided PrivateInstitutions, if seat(s) remain vacant due to non-allotment, non-reporting for admission and resigning after joining or any other reason, such seat(s) will be filled in **Mop-Up round(s).** The details of the **CAP** Mop Up round(s) will be declared by way of notice on the website in due course.

A) Eligibility for MOP-UP Round(s):

1. All candidates admitted in 1st round, 2nd round and secured the admission but not filled status retention form.
2. All the candidates who are wait listed and to whom choice was not available during 1st round and 2nd round.

B) Candidates NOT ELIGIBLE for Mop-Up Round(s):

a) Candidate to whom a seat has been allotted in previous computerized **CAP** rounds and not joined.

b) Candidate who has filled status retention form

c) Those candidates who are joined and resigned after allotment of seats in previous rounds.

13. FURTHER ROUND(S):

If seats still remain vacant at the end of Mop-up round, then the Competent Authority will decide at a later date regarding whether to conduct futher round(s) to fill up these vacant seats; and notification forsuchround (if any) will be published on DMER website **www.med-edu.in** indicating the schedule for the same.

14. Refund of fees: Policy regarding refund of fees is as decided by CPS Board.

14.1 **Institutional Fees:-** For any other reason except betterment, the deduction in fees shall be as follows:

1. Before last date of MOP UP Round(s) – Full refund.
2. After last date of MOP UP Round(s) – No refund
3. After Cut off date admission – No refund and entire course fee penalty

14.2 **CPS Fees:** There shall be no refund of CPS / Fellowship enrollment fees after cut off date of admission.

14.3 If a candidate expires or becomes permanently disabled within three months from the date of enrollment, full refund shall be made after deducting Rs.1000/- as administrative charges.

14.4 Candidates must produce original certificates, at the time of admission, if any document found to be fraudulent the candidate shall be debarred from the further admission process.

14.5 Admission of the selected candidate shall be subject to disciplinary rules of CPS / Fellowship and the Institution allotted.

14.6 A candidate shall have to deposit all his/her relevant original certificates along with the complete Institution fees to the concerned institution.

15. DISCIPLINE:

15.1 Any candidate is found obstructing the admission process, trying to influence in unlawful manner/ creating nuisance, the candidate shall be liable for disqualification from the process of selection. The decision taken by Competent Authority in this respect shall be final and binding.

15.2 Pursuant to orders in W.P. (Civil) No. 656 of 1999, Hon'ble Supreme Court of India, has directed the Department of Human Resources Development and Education, Govt. of India, to take all necessary steps to curb the menace of ragging and take severe action against the students involved in such activities.

15.3 As per the provisions of Maharashtra Act XXXIII known as **"Maharashtra Prohibition of ragging Act of 1999",** students indulging in ragging can be **punished under the Act resulting in suspension, expulsion from the college and imprisonment.**

15.4 **Any issue not dealt here in above will be dealt with when arising, fully and finally by the Competent Authority. Any amendment made by Government of India / Government of Maharashtra / Hon'ble Courts from time to time will be implemented.**

16. LEGAL JURISDICTION:

All disputes pertaining to the conduct of examination and selection process shall fall within the jurisdiction of Mumbai High Court bench at Mumbai.

ANNEXURE "A"
DEFINITIONS

Unless the context other requires,

(a) **"CPS"** means the College of Physicians and Surgeons of Mumbai, Maharashtra;

(b) **"Competent Authority"** means the Commissioner of Medical Education and Research, Mumbai appointed by the Government of Maharashtra;

(c) **"Admission Reporting Institution"** means an institution where the Candidate shall report for confirmation of admission by submission of documents and payment of fees;

(d) **"Application Form"** means the prescribed form to be filled up for online by the candidate for admission to the Courses as defined in clause;

(e) **"CAP Seats"** means the seats filled in through the Centralized Admission Process(CAP) carried out by the Competent Authority;

(f) **"The Courses"** means the Postgraduate Medical Courses, as the case may be, conducted in the State as per the approval of the MMC;

(g) **"Document Verification"** means the institution where the document verification is to be conducted at the time of admission;

(h) **"Foreign Student"** means a student who is not a citizen of India;

(i) **"Eligible Candidates"** means the candidates who are eligible for different professional courses as prescribed in brochure;

(j) **"Internship"** means the compulsory rotating internship to be completed as per rules or regulations of the National Medical Commission (NMC) or erstwhile Medical Council of India (MCI);

(k) **"Inter-se-Merit"** means the order of merit in respect of various classes, category and candidature types of the Candidates determined by following the CET merit in accordance with these rules;

(l) **"State quota"** means all seats available in State Government / Municipal Corporation /Government aided Medical Colleges as declared by the State Government or appropriate authority from time to time as state quota (S);

(m) **"Merit quota"** means 50% of seats available in Private Unaided Medical Institution as declared by appropriate authority from time to time as merit quota (M)

(n) **"Institutional Quota"** means 50% of seats remaining in Private Unaided Medical Institution as declared by appropriate authority from time to time as institutional quota seat (I);

(o) **"management"** means the managing committee or the governing body, by whatever name called, of the Private Professional Educational Institution to which the affairs of such Institution are entrusted and where such affairs are entrusted to any person, by whatever name or designation called, includes such person;

(p) **"the MCI"** means the Medical Council of India constituted under the Indian Medical Council Act, 1956 (102 of 1956);

(q) **"MCI regulations"** means the regulations of Medical Council of India made for the purposes of the Courses;

(r) "**National Eligibility Cum Entrance Test (NEET-PG)**" or "NEET-PG"means the eligibility cum ranking examination prescribed as the single central entrance examination conducted by the National Board of Examinations;

(s) **"Registration"** means the registration of the qualification either with the MCI or the Maharashtra Medical Council (MMC) after completing 1-year compulsory rotating internship.

(t) **"Private Professional Educational Institution / Hospital"** means any college, school, institute, institution or other body, by whatever name called, conducting any professional course or courses approved or recognized by the appropriate authority and affiliated to any university, but shall not include,

(i) any such institution established, maintained or administered by the Central Government, any State Government or any local authority;

(ii) institution declared to be a deemed university under section 3 of the University Grants Commission Act, 1956; or

(iii) a university to which the provisions of the University Grants Commission (Establishment and Maintenance of Private Universities) Regulations, 2003 are applicable;

(u) **"Sanctioned intake"** means the total number of seats sanctioned or approved by the appropriate authority for admitting candidates in a single academic year in each professional course of study or discipline in a Private Professional Educational Institution at the appropriate level of entry;

(v) **"unaided institution"** means Private Professional Educational Institution, which is not receiving aid or grant-in-aid from the Central Government, the State Government or the local authority;

(w) **"EWS"** means Economically Weaker Section include person who are not covered under the scheme of reservation for SCs, STs, and OBCs and whose family has gross annual income below Rs. 8,00,000/- as per Government resolution of General Administration Department RAD-4019/C.R 31/ 16-A Dated 12thFebruary 2019 and Dated 31st May 2021.

(x) **"Orphan"** means a as child defined in Government Resolution No. Orphan – 2018/C.R 182/KA Dated 23rd August 2021 Women & Child development department Maharashtra State and as defined in Juvenile Justice (Care and Protection of Children) act 2015.

(y) **"NMC"**means The National Medical Commission (NMC) has been constituted by an act of Parliament known as National Medical Commission Act, 2019 which came into force on 25.9.2020 by gazette notification dated 24.9.2020.

(z) **"SEBC"** means Socially and Educationally Backward Classes.

ANNEXURE "B"

Government Letter no. MED-1024/C.R. 178/24/Edu-2, dated 06/06/2024for SEBC Category Reservation.

महाराष्ट्र शासन
वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,
गो.ते.रूग्णालय आवार, ९ वा मजला,
लोकमान्य टिळक मार्ग, नवीन मंत्रालय,
मुंबई - ४०० ००१.

क्र.एमईडी-१०२४/प्र.क्र.१७८/२४/शि-२ दि.०६/०६/२०२४

प्रति,
आयुक्त,
वैद्यकीय शिक्षण, संशोधन व आयुष,
मुंबई.

विषय:-शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ करीताच्या आरोग्य विज्ञान विद्यापीठाच्या अभ्यासक्रमांच्या प्रवेश प्रक्रियेमध्ये मराठा समाजातील विद्यार्थ्यांना देण्यात येणाऱ्या आरक्षणाबाबत.

संदर्भ:-आपले पत्र क्र.संवैशिवसं/मराठा आरक्षण/प्रवेश प्रक्रिया/१३७/२०२४, दि.०७/०५/२०२४

महोदय,

आपल्या विषयांकित संदर्भाधीन पत्राच्या अनुषंगाने कळविण्यात येते की, शासकीय/शासन अनुदानित तसेच खाजगी विनाअनुदानित आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमांच्या शैक्षणिक संस्थांमधील/महाविद्यालयांतील शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ करिताच्या "महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्गांकरीता आरक्षण अधिनियम, २०२४" मधील तरतुदीनुसार राज्यस्तरीय कोट्याकरीता एकूण उपलब्ध जागांपैकी १० टक्के जागा सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागासवर्ग प्रवर्गासाठी आरक्षित ठेवण्यात याव्यात.

२. सदर आरक्षण हे मा. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे दाखल असलेल्या रिट याचिका क्र.३४६८/२०२४ व इतर मधील भविष्यातील निर्णयास अधीन राहील. प्रवेश प्रक्रियेच्या नियमपुस्तिकेत सदर बाब प्रवेशोच्छुक उमेदवारांच्या माहितीकरिता विवक्षितपणे नमूद करणे आवश्यक राहील.

आपला,

06/06/2024

(नि. ब. महाडीक)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत- माहिती व आवश्यक कार्यवाहीसाठी

१. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, मुंबई
२. संचालक, आयुष संचालनालय, मुंबई
३. निवडनस्ती (शिक्षण-२ कार्यासन)

मराठा समाजातील शैक्षणिक प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना इतर मागास प्रवर्गाप्रमाणे शैक्षणिक सवलती व इतर सर्व लाभ अनुज्ञेय करण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : मअसे २०२४/प्र.क्र.१९ /१६-क
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक - २५ जानेवारी, २०२४

<u>वाचा:-</u> १) सामान्य प्रशासन विभाग, शा.नि.क्र. बीसीसी २०२०/प्र.क्र.२९५/१६ ब, दि.९.१०.२०२०
२) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शा.नि.क्र.संकीर्ण २०२०/प्र.क्र.१४०/तांशि-४, दि.१६.१२.२०२०

<u>प्रस्तावना :-</u>

महाराष्ट्र राज्य सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गाकरीता (राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील जागांच्या प्रवेशाची आणि राज्यातील नियंत्रणाखाली लोकसेवांमधील नियुक्त्यांचे किंवा पदांचे) आरक्षण अधिनियम २०१८, मा. सर्वोच्च न्यायालयाने दि.५.०५.२०२१ रोजी अवैध ठरविला. राज्यात आरक्षण अधिनियम अस्तित्वात नसल्याने, मराठा समाजातील मुलांना शैक्षणिक सुविधांपासून वंचित राहू नये यास्तव, मा.मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेने, संदर्भ क्र. १ येथील दि.९.१०.२०२० रोजीच्या शासन निर्णयान्वये विविध सवलती देण्यात आल्या. तसेच संदर्भ क्र. २ येथील दि.१६.१२.२०२० अन्वये राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजना व डॉ. पंजाबराव देशमुख वसतिगृह निर्वाह भत्ता योजना खुल्या प्रवर्गातून प्रवेश घेणाऱ्या मराठा समाजातील विद्यार्थ्यांना लागू करण्यात आली. तसेच ईडब्ल्यूएस प्रवर्गातून प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना सुध्दा सदर लाभ अनुज्ञेय करण्यात आला. ईडब्ल्यूएस आरक्षणाचे निकष हे इतर मागास प्रवर्गाच्या निकषापेक्षा भिन्न असल्याने मराठा समाजातील विद्यार्थी काही शैक्षणिक लाभापासून वंचित राहत आहेत.

मराठा आरक्षणासाठी श्री. मनोज जरांगे पाटील व मराठा समाजाचे इतर आंदोलनकर्ते यांचे राज्यात मराठा आरक्षणासाठी विविध स्तरावर आंदोलने सुरु आहेत. त्यानुसार श्री. मनोज जरांगे पाटील यांनी त्यासंदर्भात केलेला सततचा पाठपुरावा व मराठा बांधवांच्या विविध मागण्या लक्षात घेता, राज्य शासन मराठा आरक्षणासाठी सकारात्मक प्रतिसाद देण्याच्या दृष्टीने मराठा समाजासाठी विविध स्तरावर कार्यवाही करण्यात येत आहे. मराठा समाजाचे सामाजिक, शैक्षणिक व आर्थिक मागासलेपण तपासण्यासाठी सर्वेक्षणाचे काम युध्द पातळीवर राज्य मागासवर्ग आयोगामार्फत करण्यात येत आहे. अशा परिस्थिती मराठा समाजातील विद्यार्थी कोणताही शैक्षणिक लाभापासून वंचित राहू नयेत यास्तव, मा.मराठा आरक्षण मंत्रिमंडळ उपसमितीच्या बैठकीत झालेल्या चर्चेनुसार, मराठा समाजास इतर मागास प्रवर्गाप्रमाणे सर्व शैक्षणिक लाभ अनुज्ञेय करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय -

मराठा समाजातील विद्यार्थी आरक्षणाअभावी कोणत्याही शैक्षणिक सवलतीपासून वंचित राहू नयेत यास्तव, इतर मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना मिळणाऱ्या सर्व शैक्षणिक सोयी-सुविधा व सवलती मराठा समाजातील विद्यार्थ्यांना लागू करण्यात येत आहे.

सदर आदेश शासन निर्णय निर्गमित केल्याच्या दिनांकापासून लागू राहतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२४०१३०१८२७४५६३०७ असा आहे. हे शासन परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

SUMANT NAMDEORAO BHANGE

Digitally signed by SUMANT NAMDEORAO BHANGE
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=SOCIAL JUSTICE AND SPECIAL ASSISTANCE DEPARTMENT, 2.5.4.20=17b7f71196a30f5dadd3859d04bf634ed8b2dd1177972936de56ccefe4daa38e, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=1FB1B48850CC3E5A74179F14C10EC607D89BEA3022F75E225829CC7525E64558, cn=SUMANT NAMDEORAO BHANGE
Date: 2024.01.30 18:29:09 +05'30'

(सुमंत भांगे)
सचिव(साविस), महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. विरोधीपक्ष नेता, महाराष्ट्र विधानसभा/ विधानपरिषद,महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,मुंबई.
२. मा. सर्व सन्माननिय विधानसभा/ विधानपरिषद,व संसद सदस्य महाराष्ट्र राज्य
३. मा. राज्यपालांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबारहिल, मुंबई.
४. मा. मुख्यमंत्र्यांचे अप्पर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, (विधान परिषद) विधानभवन, मुंबई.
६. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, (विधान सभा) विधानभवन, मुंबई.
७. शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव.
८. महालेखापाल, लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र-१, मुंबई,
९. महालेखापाल, लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र-२, नागपूर,
१०. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
११. प्रबंधक, मा.उच्च न्यायालय, मुळ न्याय शाखा, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर.
१२. प्रबंधक, मा.उच्च न्यायालय, अपिल शाखा, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर.
१३. प्रबंधक, मा. महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर.
१४. प्रबंधक, मा. लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त, मुंबई.
१५. सर्व विभागीय आयुक्त/सर्व जिल्हाधिकारी/सर्व विभागीय जिल्हाधिकारी/उप विभागीय अधिकारी (प्रांत अधिकारी)/ सर्व तालुका दंडाधिकारी तथा तहसिलदार, महाराष्ट्र राज्य.
१६. सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य.
१७. सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई.
१८. उप सचिव (आस्थापना शाखा), सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१९. सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव ,मंत्रालय, मुंबई.
२०. मा. मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
२१. सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, मुंबई.
२२. सचिव, राज्य माहिती आयोग, मुंबई.
२३. सरकारी वकील, उच्च न्यायालय, मुळ शाखा व अपील शाखा, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर,
२४. सरकारी वकील, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर,
२५. सर्व महानगरपालिकांचे आयुक्त ,

२६. सर्व मुख्याधिकारी, नगरपरिषदा/नगरपालिका,
२७. सर्व महामंडळे , मंडळे आणि सार्वजनिक उपक्रम यांचे व्यवस्थापकीय संचालक,
२८. सर्व मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षांची मध्यवर्ती कार्यालये, महाराष्ट्र राज्य
२९. निवडनस्ती १६ क.

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग आठ

वर्ष १०, अंक ७(४)] सोमवार, फेब्रुवारी २६, २०२४/फाल्गुन ७, शके १९४५ [पृष्ठे ७, किंमत : रुपये २७.००

असाधारण क्रमांक २३

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम आणि विधि व न्याय विभागाकडून आलेली विधेयके (इंग्रजी अनुवाद).

In pursuance of clause (*3*) of article 348 of the Constitution of India, the following translation in English of the Maharashtra State Reservation for Socially and Educationally Backward Classes Act, 2024 (Mah. Act No. XVI of 2024), is hereby published under the authority of the Governor.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

SATISH WAGHOLE,
Secretary (Legislation) to Government,
Law and Judiciary Department.

MAHARASHTRA ACT No. XVI OF 2024

(First published, after having received the assent of the Governor in the "Maharashtra Government Gazette", on the 26th February 2024).

An Act to specify certain communities as the Socially and Educationally Backward Classes in relation to the State of Maharashtra and to provide for reservation of seats for admission in educational institutions in the State and for reservation of posts for appointments in public services and posts under the State to such Socially and Educationally Backward Classes in the State of Maharashtra for their advancement and for matters connected therewith or incidental thereto.

WHEREAS it is expedient to specify certain communities as the Socially and Educationally Backward Classes in relation to the State of Maharashtra and to provide for reservation of seats for admission in educational institutions in the State and for reservation of posts for appointments in public services and posts under the State to such Socially

and Educationally Backward Classes in the State of Maharashtra for their advancement and for matters connected therewith or incidental thereto; it is hereby enacted in the Seventy-fifth Year of the Republic of India, as follows :

Short title and commencement. **1.** *(1)* This Act may be called the Maharashtra State Reservation for Socially and Educationally Backward Classes Act, 2024.

(2) It shall come into force on the date of publication of this Act in the *Official Gazette*.

Definitions. **2.** *(1)* In this Act, unless the context otherwise requires,—

(a) "admission authority", in relation to admissions to educational institutions, means the authority having supervisory and controlling powers over the educational institutions responsible for admissions to particular educational institutions ;

(b) "appointing authority", in relation to public services and posts, means the authority empowered to make appointments to such services and posts ;

(c) "Competent Authority" means the Competent Authority appointed under section 7 ;

(d) "educational institutions" includes the educational institutions in the State of Maharashtra owned and controlled by the Government, which receives grant-in-aid from the Government, universities established by or under the relevant Maharashtra Acts, private educational institutions, whether aided or un-aided by the State, other than the minority educational institutions referred to in clause *(1)* of article 30 of the Constitution of India.

Explanation.—For the purposes of this clause, the expression "private educational institutions" means institutions which have been given either prior to coming into force of this Act or thereafter, aid in the form of Government land at concessional rates or any other monetary concessions by the Government, or are recognized, permitted, supervised or controlled by the Government ;

(e) "establishment" means any office of the Government or of a local authority or statutory authority constituted under any Act of the State Legislature for the time being in force, or university or company or corporation or co-operative society in which share capital is held by the Government or any Government aided institutions.

Explanation.—For the purposes of this clause, the expression "Government aided institutions" shall also include institutions or industries which have been given, either prior to coming into force of this Act or thereafter, aid in the form of Government land at concessional rates or any other monetary concessions by the Government or is recognized, licensed, supervised or controlled by the Government ;

(f) "Government" or "State Government" means the Government of Maharashtra ;

(g) "prescribed" means prescribed by rules made under this Act ;

(h) "public services and posts" means the services and posts in connection with the affairs of the State and includes services and posts in,—

(i) a local authority ;

Mah. XXIV of 1961. (ii) a co-operative society registered under the Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960, in which the Government is a share holder ;

(iii) a board or a corporation or a statutory body established by or under a Central Act or a State Act which is owned and controlled by the Government, or a Government company as defined in the Companies Act, 2013 ; 18 of 2013.

(iv) an educational institution owned and controlled by the Government, which receives grant-in-aid from the Government including a university established by or under a Maharashtra Act; and

(v) any other establishment in respect of which reservation was applicable by Government orders on the date of commencement of this Act and which are not covered under sub-clauses (i) to (iv) ;

(i) "reservation" means the reservation of seats, for admission in educational institutions and reservation of posts for appointments in the public services and posts to the persons belonging to Socially and Educationally Backward Classes in the State ;

(j) "Socially and Educationally Backward Classes" means the Socially and Educationally Backward Classes as specified under this Act for the purposes of the State of Maharashtra in accordance with article 342A of the Constitution of India ;

(k) "State" means the State of Maharashtra.

(2) The words and expressions used in this Act, but not defined, shall have the same meanings respectively assigned to them in the Maharashtra State Public Services (Reservation for Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (*Vimukta Jatis*), Nomadic Tribes, Special Backward Category and Other Backward Classes) Act, 2001. Mah. VIII of 2004.

Socially and Educationally Backward Class in State.

3. The Maratha Community is hereby specified as the Socially and Educationally Backward Class for the purposes of the State.

Applicability.

4. (1) This Act shall apply to all the direct recruitments and appointments made in the public services and posts in the State except,-

(a) the super specialized posts in medical, technical and educational field ;

(b) the posts to be filled by transfer or deputation ;

(c) the temporary appointments of less than forty-five days duration ; and

(d) the post which is single (isolated) in any cadre or grade.

(2) This Act shall also apply, for admissions in educational institutions including private educational institutions, whether aided or un-aided by the State, other than the minority educational institutions referred to in clause (1) of article 30 of the Constitution of India.

भाग आठ-२३-१अ

(3) The State Government shall, while entering into or renewing an agreement with any educational institution or any establishment for the grant of any aid as provided in the explanation to clauses *(d)* and *(e)* of section 2, respectively, incorporate a condition for compliance of the provisions of this Act, by such educational institution or establishment.

(4) For the removal of doubts, it is hereby declared that nothing in this Act shall affect the reservation provided to the Other Backward Classes under the Maharashtra State Public Services (Reservation for Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (*Vimukta Jatis*), Nomadic Tribes, Special Backward Category and Other Backward Classes) Act, 2001 and the Maharashtra Private Professional Educational Institutions (Reservation of seats for admission for Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (*Vimukta Jatis*), Nomadic Tribes and Other Backward Classes) Act, 2006.

Mah. VIII of 2004.

Mah. XXX of 2006.

Reservation of seats for admission in educational institutions, appointments in public services and posts under State for Socially and Educationally Backward Classes.

5. (1) Notwithstanding anything contained in any judgment, decree or order of any court or other authority, and subject to the other provisions of this Act,—

(a) ten per cent. of the total seats in educational institutions including private educational institutions, whether aided or un-aided by the State, other than minority educational institutions referred to in clause (1) of article 30 of the Constitution of India ; and

(b) ten per cent. of the total appointments in direct recruitment in public services and posts under the State,

shall be separately reserved for the Socially and Educationally Backward Classes :

Provided that, the above reservation shall not be applicable to the posts reserved in favour of the Scheduled Tribes candidates in the Scheduled Areas of the State under the Fifth Schedule to the Constitution of India as per the notification issued, from time to time, by the Governor, in this behalf.

(2) The principle of Creamy Layer shall be applicable for the purposes of reservation to the Socially and Educationally Backward Classes under this Act and reservation under this Act shall be available only to the persons belonging to the Socially and Educationally Backward Classes who are not falling in Creamy Layer.

Explanation.—For the purposes of this sub-section, the expression "Creamy Layer" means the person falling in the category of Creamy Layer as declared by the Government by general or special orders issued in this behalf, from time to time.

Reservation not to be affected.

6. Notwithstanding anything contained in section 5, the claims of students or persons belonging to Socially and Educationally Backward Classes shall also be considered for the allotment on unreserved seats and appointments on public services and posts which shall be filled on the basis of merit, and where students or persons belonging to such classes is selected on the basis of merit, the number of seats and appointments reserved for the Socially and Educationally Backward Classes, shall not in any way be affected.

Competent Authority.

7. (1) The Government may, by notification in the *Official Gazette*, appoint any officer not below the rank of the District Social Welfare Officer to be the Competent Authority for such area as may be specified in such

notification for the purposes of carrying out the provisions of this Act and the rules made thereunder.

(2) The Competent Authority shall exercise such powers and perform such functions, as may be prescribed.

Carrying forward of reserved vacancies.

8. (1) If in respect of any recruitment year, any vacancy reserved for Socially and Educationally Backward Classes of persons remains unfilled, such vacancy shall be carried forward upto five years in case of direct recruitment :

Provided that, on the date of commencement of this Act, if any Government Order, Resolution, Circular and Office Memorandum regarding filling of posts is in force then, the same shall continue to be in force unless modified or revoked by the Government :

Provided further that, if the sanctioned posts are not adequate to allocate atleast one post for each reserved category, then the reserved post shall be filled in by applying the principle of rotation in accordance with the Government roster orders or rules as may be prescribed or modified in this behalf.

(2) When a vacancy is carried forward as provided in sub-section (1), it shall not be counted against the quota of the vacancies reserved for the concerned classes of persons for the recruitment year to which it is carried forward :

Provided that, the appointing authority may, at any time, undertake a special recruitment drive to fill up such unfilled vacancies and if such vacancies remain unfilled even after such special recruitment drive then, it shall be filled up in the manner prescribed by the Government.

Responsibility and powers for compliance of Act.

9. (1) The Government may, by order in writing, entrust upon every admission authority or appointing authority or any officer under such authority, with the responsibility of ensuring the compliance with the provisions of this Act.

(2) The Government may, in the like manner, invest the admission authority or appointing authority or officer with such powers or authority as may be necessary for such authority or officer, to effectively discharge such duty assigned to such authority or officer.

Penalty.

10. (1) Any admission authority or appointing authority or officer or employee entrusted with the duty or responsibility who willfully acts in a manner intended to contravene or defeat the purposes of this Act shall, on conviction, be punished with imprisonment for a term which may extend to ninety days or fine, which may extend to twenty-five thousand rupees, or with both.

(2) No court shall take cognizance of an offence punishable under this section except with the previous sanction of the Government or officer authorized in this behalf by the Government.

Power to call for records.

11. When it comes to the notice of the Government or is brought to its notice that any person belonging to Socially and Educationally Backward Classes is adversely affected, on account of non-compliance with the provisions of this Act or the rules made thereunder or the Government orders

issued in this behalf, by any admission authority or appointing authority, it may call for such records and pass such appropriate orders as it deems fit.

Procedure of issuance of Caste Certificate and Validity Certificate.

12. The provisions of the Maharashtra Scheduled Castes, Scheduled Tribes, De-notified Tribes (*Vimukta Jatis*), Nomadic Tribes, Other Backward Classes and Special Backward Category (Regulation of Issuance and Verification of) Caste Certificate Act, 2000 and the Maharashtra Scheduled Castes, De-notified Tribes (*Vimukta Jatis*), Nomadic Tribes, Other Backward Classes and Special Backward Category (Regulation of Issuance and Verification of) Caste Certificate Rules, 2012, shall *mutatis mutandis* apply for issuance of Caste Certificate and Validity Certificate for Maratha Community as Socially and Educationally Backward Class, for the purposes of this Act. Mah. XXIII of 2001.

Representation in selection committee.

13. The Government may, by an order, provide for nomination of officers belonging to Socially and Educationally Backward Classes in selections, screening and departmental committee for the purpose of selecting persons for appointment to public services and posts.

Irregular admissions and appointments void.

14. Any admissions or appointments made in contravention of the provisions of this Act shall be void.

Competent Authority to be public servant.

15. The Competent Authority appointed under section 7 shall be deemed to be a public servant within the meaning of section 21 of the Indian Penal Code. 45 of 1860.

Protection of action taken in good faith.

16. No suit, prosecution or other legal proceeding shall lie against the Competent Authority or its officers, for anything which is in good faith done or intended to be done under this Act or the rules or orders made thereunder.

Power to make rules.

17. (*1*) The State Government may, by notification in the *Official Gazette*, make rules to carry out the purposes of this Act.

(*2*) Every rule made under this Act shall be laid, as soon as may be, after it is made, before each House of the State Legislature, while it is in session for a total period of thirty days, which may be comprised in one session or in two or more successive sessions, and if, before the expiry of the session in which it is so laid or the session immediately following, both Houses agree in making any modification in any rule or both Houses agree that the rule should not be made, and notify their decision to that effect in the *Official Gazette*, the rule shall, from the date of publication of notification of such decision have effect only in such modified form or be of no effect, as the case may be; so, however, that any such modification or annulment shall be without prejudice to the validity of anything previously done or omitted to be done under that rule.

Savings.

18. (*1*) The provisions of this Act shall not apply to the cases in which selection process has already been initiated before the commencement of this Act, and such cases shall be dealt with in accordance with the provisions of law and the Government orders as they stood before such commencement.

Explanation.—For the purposes of this section, the selection process shall be deemed to have been initiated where, under the relevant service rules,—

(*i*) recruitment is to be made on the basis of written test or interview only, and such written test or the interview, as the case may be, has started; or

(*ii*) recruitment is to be made on the basis of both, written test and interview and such written test has started.

(2) The provisions of this Act shall not apply to admissions in educational institutions and the cases in which the admission process has already been initiated before the commencement of this Act and such cases shall be dealt with in accordance with the provisions of law and the Government orders, as they stood before such commencement.

Explanation.- For the purposes of this section, the admission process shall be deemed to have initiated where,—

(*i*) admission is to be made on the basis of any entrance test, and procedure for such entrance test has started; or

(*ii*) in case of admission to be made other than on the basis of entrance test, the last date for filling the form is lapsed.

Power to remove difficulty.

19. (*1*) If any difficulty arises in giving effect to the provisions of this Act, the Government may, as occasion arises, by an order published in the *Official Gazette*, do anything not inconsistent with the provisions of this Act, which appears to it to be necessary or expedient for the purpose of removing the difficulty :

Provided that, no such order shall be made after expiry of the period of two years from the date of commencement of this Act.

(2) Every order made under sub-section (*1*) shall be laid, as soon as may be, after it is made, before each House of the State Legislature.

Repeal and saving.

Mah. LXII of 2018.

20. (*1*) The Maharashtra State Reservation (of seats for admission in educational institutions in the State and for appointments in the public services and posts under the State) for Socially and Educationally Backward Classes (SEBC) Act, 2018 is hereby repealed.

1 of 1904.

(*2*) The provisions of section 7 of the Maharashtra General Clauses Act with regard to effect of repeal shall apply.

ON BEHALF OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION, PRINTED AND PUBLISHED BY DIRECTOR, RUPENDRA DINESH MORE, PRINTED AT GOVERNMENT CENTRAL PRESS, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004 AND PUBLISHED AT DIRECTORATE OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATIONS, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004 EDITOR : DIRECTOR, RUPENDRA DINESH MORE.

ANNEXURE "C"

List of NMC RecognisedPost Graduate Courses conducted by CPS with Course code

I – Fellowship Courses (Three Years)

Code	Title	Course Name
101	FCPS(MED)	FCPS in Medicine
102	FCPS(SURG)	FCPS in Surgery
103	FCPS(OBGY)	FCPS in Midwifery and Gynaecology
104	FCPS(OPTHL)	FCPS in Ophthalmology
106	FCPS(DERMT)	FCPS in Dermatology
110	FCPS(PATHO)	FCPS in Pathology
M01	MCPS	Membership Course

II – Diploma Courses (Two years)

Code	Title	Course Name
152	DGO	Diploma in Gynaecology and Obstetrics
153	DCH	Diploma in Child Health
154	DPB	Diploma in Pathology and Bacteriology

ANNEXURE "D"
CONSTITUTIONAL RESERVATION

1) The candidates recognized by the State of Maharashtra as belonging to the following Backward Classes, shall alone be eligible to claim admissions as against the seats reserved for such backward class categories. The constitutional reservation at Government/ Corporation Institutes is as mentioned below.

	Category	Reservation Quota	
		Reservation from available State quota at Government Institute	**Reservation from sanctioned intake Private Unaided Institutions/Colleges**
A	Scheduled Castes and Scheduled Caste converts to Buddhism (SC)	13.0 percent	No Constitutional reservation for admission is applicable in private CPS Institutes
B	Scheduled Tribes (ST)	7.0 Percent	
C	Vimukta Jati (VJ) DT-A	3.0 percent	
D	Nomadic Tribes NT-B	2.5 percent	
E	NomadicTribes NT-C	3.5 percent	
F	NomadicTribes NT-D	2.0 percent	
G	Other Backward Classes (OBC) including SBC	19.0 percent	
H	Socially & Educationally Backward Classes (SEBC)	10.0 percent	
	Total	**60.0 percent**	
I	Economically Weaker Section (EWS)**If applicable**	**10.0 percent**	

i. In Government institution, constitutional reservation is as per MEDD G.R. No. CET3518/C.R.32/18/Edu-2 dated 29/01/2018.

ii. **SEBC (Socially & Educationally Backward Classes) Reservation:** In Government / Corporation Institutions, 10% seats of the available seats shall be reserved for candidate belonging to SEBC category. This reservation will be subject to outcome of W.P. No. 3468/2024 in Hon'ble High Court Mumbai and any other future court cases in this regard. **(Annexure "B")**

2) Candidates belonging to aforesaid Backward Class categories will be required to submit the Caste Certificate and the Caste/Tribe Validity Certificate.

3) Caste certificate issuing authority: Caste certificate stating that the caste is recognized under a particular backward class category in Maharashtra state is issued by Sub-Divisional Magistrate/Executive Magistrate/Metropolitan Magistrate in Maharashtra state.

4) **The Caste/Tribe validity Certificate issuing Authorities are as follows: -**

a) For Candidates belonging to Scheduled Caste, Scheduled Caste converts to Buddhism, VimuktaJati, Nomadic Tribes NT1(B), NT2(C) & NT3(D), Other Backward Class and Socially & Educationally Backward Classes, Caste

Validity Certificate is issued by **Divisional Caste Certificate Scrutiny Committee of respective Divisional Social Welfare Office** (Konkan, Pune, Nashik, Aurangabad, Amravati and Nagpur).

b) For Candidates belonging to Scheduled Tribe the Tribe Validity Certificate is issued by Director/Deputy Director, **Tribe Certificate Scrutiny Committee of respective Region** (Konkan, Pune, Nashik, Aurangabad, Amravati and Nagpur).

5) ***The candidate should have claimed the constitutional reservation in the original application form.*** The candidate claiming constitutional reservation must submit original **caste validity certificate at the time of counseling for filling preference form, failing which the category claim will not be granted.**

6) **NON-CREAMY LAYER**

A candidate belonging to 'Creamy Layer' amongst the categories (C) to (H) must note that the provision of reservation is NOT applicable to him/her. A candidate claiming benefit of reservation under the categories (C) to (H) above will be required to produce Non-Creamy Layer Certificate as specified in the Government Resolution No. CBC-10/2008/CR-697/VJNT-1, dated 24th June, 2013. The certificate should be **valid upto 31/03/2024 or later**. The Non-Creamy Layer Certificate is issued by Sub-Divisional Officer/Deputy Collector/Collector of the district.

However, such a Non-Creamy Layer Certificate shall be produced in any case at the time of filling up of Preference Form, failing which the category claimed will not be granted.

Applicants belonging to Special Backward Class

N.B.: As per the Maharashtra Government ACT NO. XXX of 2006 dated 1st August 2006 the candidate belonging to the Special Backward Category shall be considered from and out of their respective original / parent Reserved Category such as Other Backward Classes.

7) Inter-se amongst the reserved categories will be operated at the end of each admission process against the unfilled reserved categories seats as per merit and choice of the reserved categories candidates.

The seats remaining vacant from various categories will be filled in during inter-se admission process as follows:

a) From among the candidates of their respective group from the Inter-se State Merit List of that particular group where the vacancies exist.

A -The groups are as follows -

GROUP - I
(i) Scheduled Castes and Schedule Caste converted to Buddhism (S.C.) (ii) Scheduled Tribes including those living out-side specified area (S.T.)
GROUP - II
(i) VimuktaJati (VJ)(DT-A) (ii) Nomadic Tribes (NT-B)
GROUP - III
(i) Nomadic Tribes (NT-C) (ii) Nomadic Tribes (NT-D) (iii) Other Backward Classes (OBC) including SBC

(b) If the seats still remain vacant, then the seats will be filled, from among the candidates of all the categories mentioned above from the all categories combined merit list.

(c) If the seats still remain vacant then the seats will be filled from among the candidates of the common merit list.

B – The seats remaining vacant of EWS and SEBC category will be filled from among the candidates of the Common merit list.

8) **Ear-Marking:** Reserved category candidate entitled to admission on the basis of merit in an open category seat will have the option of taking admission either against his/her respective category seat or on an open category seat. If he/she opts for the reserved category, he/she will be deemed to have been admitted as an open category candidate and not as reserved category candidate. One seat in the college where he/she was eligible for admission against open seat shall be earmarked for a candidate belonging to the respective reserved category. Such earmarked seat will be made available immediately to the successive reserved category candidate from the same category merit.

Admission under constitutional reservation seat will be governed by the Maharashtra Schedule Castes, Scheduled Tribes, Denotified Tribes (Vimukta Jatis), Nomadic Tribes, Other Backward Classes, Special Backward Category and Socially and Educationally Backward Classes Regulation of Issuance and Verification of Caste Certificate Act, 2000 (Mah. Act No. XXIII of 2001)

9) **Orphan:** As per Women & Child Development G.R. No. Orphan–2015/CR 182/KA -03 Dated 23/08/2021, 1% seats are reserved for Orphans. Candidate should have certificate issue as per the above stated Government Resolution.

अनाथांच्या १% आरक्षणाच्या
धोरणात बदल करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक- अनाथ-२०१८/प्र.क्र.१८२/का-०३
नविन प्रशासन भवन, तिसरा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक- २३ ऑगस्ट, २०२१.

वाचा :-

१) शासन निर्णय,महिला व बाल विकास विभाग, क्र.संकीर्ण-२०१३/प्र.क्र.१०९/का.०३, दि.०६.०६.२०१६.
२) शासन निर्णय,महिला व बाल विकास विभाग, क्र.अमुजा-२०११/प्र.क्र.२१२/का.०३, दि.०२.०४.२०१८.
३) शासन परिपत्रक,महिला व बाल विकास विभाग क्र. अनाथ २०१८/प्र.क्र.१८२/का.०३, दि.२०.८.२०१९.

प्रस्तावना :-

बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ अन्वये काळजी व संरक्षणाची गरज असलेल्या अनाथ, निराधार बालकांना पोलीस, स्वयंसेवी संस्था, पालक यांचेकडून बाल कल्याण समितीमार्फत बालगृहात प्रवेश दिला जातो. ० ते १८ वयोगटातील अशा मुलांना बालगृहामध्ये अन्न, वस्त्र, निवारा, आरोग्य सुविधा, शिक्षण, प्रशिक्षण इत्यादी सुविधा पुरविल्या जातात व पुनर्वसनासाठी प्रयत्न केले जातात. अनाथ मुलांना त्यांचा संस्थेतील कालावधी संपल्यानंतर संस्थेच्या बाहेर पडल्यानंतर अनेक समस्यांना तोंड द्यावे लागते. अनाथ मुलांची जात नक्की माहिती नसल्याने, त्यांना कोणत्या एका विशिष्ट प्रवर्गात समाविष्ट करता येत नाही. जातीचा दाखला नसल्यामुळे, त्यांना विविध शासकीय लाभापासून वंचित रहावे लागते. त्यामुळे त्यांच्या भावी आयुष्यात अनेक अडचणी निर्माण होतात. अनाथ मुलांकडे कोणतीही कागदपत्रे व पुरावे नसल्यामुळे, त्यांना जातीचे प्रमाणपत्र मिळत नाही व त्यामुळे त्यांना विविध शासकीय सवलतींपासून वंचित रहावे लागते. त्यामुळे अनाथ मुलांना राज्य शासनाच्या विविध सवलतींचा लाभ घेता यावा, याकरीता आरक्षण लागू करणेबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. त्यानुसार दिनांक १७ जानेवारी, २०१८ रोजी झालेल्या मंत्रिमंडळाच्या बैठकीतील निर्णयानुसार वाचा क्र.२ च्या शासन निर्णयान्वये, अनाथ मुलांना खुल्या प्रवर्गातून शिक्षण व नोकरी यामध्ये १% समांतर आरक्षण लागू करण्यात आले आहे.तर वाचा क्र.३ नुसार अनाथ आरक्षणाच्या अनुषगाने मार्गदर्शक सूचना निर्गमीत करण्यात आलेल्या आहेत.

२. अनाथ आरक्षणासंबंधीत संदर्भीय क्र. २ येथील दि. २/०४/२०१८ च्या शासन निर्णयात नमूद अनाथांच्या व्याख्येत बदल करण्याबाबत तसेच अनाथांची तीन प्रकारांमध्ये वर्गवारी करणेबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. त्यानुसार सुधारित प्रस्ताव सामान्य प्रशासन विभागास सादर करण्यात आला होता. अनाथ आरक्षण या विषयाच्या अनुषंगाने अनाथांना खुल्या प्रवर्गातून १% आरक्षण लागू करण्याऐवजी त्यांना दिव्यांगांच्या धर्तीवर १% आरक्षण निश्चित करणेबाबत सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांनी सुचित केले होते. त्यानुसार अनाथांना १% आरक्षण लागू करणे, अनाथांच्या व्याख्येमध्ये बदल करणे,अनाथांची तीन प्रकारामध्ये वर्गवारी करणे, अनाथ प्रमाणपत्र नमून्यात बदल करणे व यानुषंगाने आरक्षणासंबंधीत उपरोक्त वाचा क्र.१ ते ३ मधील शासन निर्णय अधिक्रमीत करुन एकच सर्वसमावेशक शासन निर्णय निर्गमीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

बाल न्याय (मुलांची काळजी व संरक्षण) अधिनियम, २०१५ अन्वये काळजी व संरक्षणाची गरज असलेल्या अनाथ, निराधार बालकांना संस्थेतून बाहेर पडल्यानंतर जातीचा दाखला नसल्यामुळे विविध शासकीय लाभांपासून वंचित रहावे लागते. त्यामुळे अनाथ मुलांना राज्य शासनाच्या विविध सवलतींचा लाभ घेता यावा याकरीता खालीलप्रमाणे वर्गीकृत अनाथांना शिक्षण व नोकरी यामध्ये १% आरक्षण लागू करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

१) "अ" या प्रवर्गामध्ये पुर्णत: अनाथ असलेल्या बालकांचा, ज्यांच्या आई-वडील, भाऊ-बहीण, जवळचे नातेवाईक,गाव, तालुका,पत्ता याबाबत काहीही माहिती उपलब्ध नाही आणि त्या बालकांचे पालनपोषण बालकांच्या काळजीसाठी कार्यरत संस्थेत/ अनाथालयात झाले आहे, अशी बालके.

२) "ब" या प्रवर्गामध्ये ज्या मुलाचे आई-वडील यांचे निधन झालेले आहे तथापि, त्यांच्या नातेवाईकांबाबत माहिती उपलब्ध असून त्यांच्या कागदपत्रावर जातीचा उल्लेख करण्यात आलेला आहे आणि त्या बालकांचे पालनपोषण बालकांसाठी कार्यरत संस्थेत/ अनाथालयात झाले आहे, अशी बालके.

३) "क" या प्रवर्गामध्ये ज्या मुलाचे आई-वडील यांचे निधन झाले आहे परंतू त्या मुलाचे इतर नातेवाईक जिवंत असून बालकाचे संगोपन नातेवाईकांकडे झालेले असून बालकाच्या जातीबाबतचीही माहिती उपलब्ध आहे. अशी बालके.

२. **अटी व शर्ती/ कार्यपध्दती :-**

१) महिला व बाल विकास विभागाकडून ज्या अनाथ मुलांना अनाथ प्रमाणपत्र देण्यात आलेली आहेत अशी बालके आरक्षणासाठी पात्र राहतील. तथापि, ज्या अनाथ मुलाच्या आई-वडीलांचे निधन त्या मुलाच्या वयाची १८ वर्ष पुर्ण होण्यापुर्वी झाले असेल अशाच बालकांना आरक्षण अनुज्ञेय राहील.

२) अनाथ आरक्षणाची अंमलबजावणी दिव्यांगांच्या आरक्षणाप्रमाणे करण्यात येईल.

३) पदभरती तसेच शैक्षणिक, वसतिगृहे व व्यावसायिक शिक्षण प्रवेशासाठी अनाथ आरक्षण लागू राहील.

४) अनाथ पदाची गणना पदभरतीच्या तसेच शैक्षणिक प्रवेशासाठी उपलब्ध पदसंख्येच्या १% राहील.

५) पदभरती अथवा शैक्षणिक प्रवेशासाठीची अनाथ आरक्षणाची पदे खुला किंवा सामाजिक आरक्षण प्रवर्गात दर्शविण्यात येऊ नयेत.

६) अनाथांसाठी आरक्षित पदावर गुणवत्तेनुसार निवड झालेल्या उमेदवारांचा समावेश तो ज्या प्रवर्गाचा आहे त्या प्रवर्गात करण्यात येईल.

७) भरती वर्षात पात्र अनाथ उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास सदर आरक्षित जागेचा अनुशेष पुढील भरती वर्षासाठी ओढण्यात येईल. जर पुढील भरती वर्षातही पात्र अनाथ उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास सदर पद अनाथांव्यतिरिक्त इतर उमेदवारांमधून गुणवत्तेनुसार भरण्यात येईल.

८) अनाथ आरक्षणाचा लाभ घेऊन शासन सेवेत रूजू होणाऱ्या उमेदवाराला अनाथ प्रमाणपत्र पडताळणीच्या अधीन राहून तात्पुरत्या स्वरुपात नियुक्ती देण्यात येईल. नियुक्ती पश्चात ६ महिन्याच्या कालावधीत अनाथ प्रमाणपत्राची पडताळणी करुन घेण्याची जबाबदारी संबंधित नियुक्ती प्राधिकारी/ विभाग प्रमुख व आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे यांची राहील.

९) अनाथांसाठीचे आरक्षण हा शासन निर्णय लागू झाल्याच्या दिनांकापासून पुढे होणाऱ्या नोकरभरती व शैक्षणिक प्रवेशासाठी लागू राहील. तसेच दि. २.४.२०१८ नंतर ज्या पदभरतीचा अंतिम निकाल जाहीर करण्यात आलेला नसेल, अशा सर्व पदभरतींसाठी देखील प्रस्तावित आरक्षण लागू राहील.

१०) अनाथालयात दाखल करण्यात येणाऱ्या काही बालकांची जात माहित नसताना त्यांच्या शैक्षणिक प्रवेशासाठी अंदाजे जात नमूद केल्याचे निदर्शनास येते. अशा बालकांच्या जात प्रमाणपत्राची वैधता होऊ शकत नसल्यास सदर उमेदवारास पदभरती अथवा शैक्षणिक प्रवेशानंतर खुल्या प्रवर्गात दर्शविण्यात यावे.

११) सदर शासन निर्णय अंमलात येण्यापूर्वी ज्या पात्र अनाथ मुलांना (दोन्ही पालक नसलेली) महिला व बाल विकास विभागामार्फत अनाथ प्रमाणपत्राचे वितरण करण्यात आलेले असेल अशा मुलांची प्रमाणपत्रे आरक्षणासाठी पात्र राहतील. तथापि, प्रस्तुत शासन निर्णय निर्गमीत झाल्यानंतर ज्या अनाथांना शासन निर्णय , महिला व बाल विकास विभाग, दिनांक ६.६.२०१६ मध्ये विहित केलेल्या नमुन्यानुसार प्रमाणपत्र वितरीत करण्यात आलेले आहे अशा मुलांना सुधारीत नमुन्यात "अ", "ब" आणि "क" या प्रवर्गात वर्गवारी करून सुधारीत प्रमाणपत्र वितरीत करण्याची कार्यवाही संबंधीत विभागीय उपायुक्त महिला व बाल विकास विभाग यांनी एका महिन्याच्या आत पुर्ण करावी.नवीन नमुन्यानुसार प्रमाणपत्र वितरीत करतांना संबंधीत अनाथ मुलाकडून कोणतीही नवीन कागदपत्रांची मागणी करण्यात येवू नये. विभागीय कार्यालयाकडे उपलब्ध अभिलेखाच्या आधारे त्या मुलाची वर्गवारी करून सुधारीत प्रमाणपत्र निर्गमीत करणे बंधनकारक राहील.

१२) अनाथ आरक्षणाच्या अनुषंगाने अभिनिर्णय देण्यास महिला व बाल विकास विभाग सक्षम राहील.

३. अनाथ आरक्षणाच्या अंमलबजावणीसाठी मार्गदर्शक सूचना:-

१) अनाथ आरक्षणासाठी अर्ज करणा-या उमेदवारास अनुसुचित जाती या प्रवर्गासाठी निश्चित केलेले वय, शैक्षणिक शुल्क, परीक्षा शुल्क, किमान गुणवत्ता पात्रता इत्यादी निकष लागू राहतील.

२) अनाथ आरक्षणासाठी अर्ज करणाऱ्या उमेदवाराने महाराष्ट्र राज्याचा रहिवासी दाखला (Domicile) सादर करणे बंधनकारक राहील.

३) आरक्षणाच्या अनुषंगाने सामान्य प्रशासन विभागाने वेळोवेळी निश्चित केलेले निकष व अटी अनाथ आरक्षणास लागू राहतील.

४) अनाथ आरक्षणासाठी अर्ज करणारा उमेदवार संबंधित पदाच्या सेवा प्रवेश नियमातील तरतूदीनुसार पदासाठी आवश्यक असणारी किमान शैक्षणिक व इतर अर्हता प्राप्त करणारा असावा.

५) अनाथ आरक्षण लागू करताना शासन निर्णयातील तरतूदींचे काटेकोरपणे पालन करण्याची जबाबदारी संबंधीत प्राधिकरणाची राहील.

४.अनाथ प्रमाणपत्रासाठी आवश्यक कागदपत्रे/निकष :-

१) "अ" व "ब" प्रवर्गामध्ये समावेश होणा-या अनाथांच्या आई-वडीलांचा शोध घेवून, त्यापैकी कोणीही ह्यात नसल्याबाबतची संबंधित यंत्रणेकडून खात्री केल्याचे संस्थेचे अधिक्षक यांचे प्रमाणपत्र जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांनी प्रमाणित करावे. (त्यासाठी संस्थेचे अधिक्षक यांनी जन्म मृत्यू नोंद रजिस्टर, शाळा सोडल्याचा दाखला, प्रवेश निर्गम रजिस्टरची प्रत, गृह चौकशी अहवाल, बाल कल्याण समिती/बाल न्याय मंडळाचे आदेश यापैकी एक ग्राह्य धरावे.)

२) "क" प्रवर्गात येणा-या अनाथांचे आई-वडील हयात नसलेबाबत ग्रामसेवक/मुख्याधिकारी/वार्ड अधिकारी किंवा इतर सक्षम अधिकारी यांचेकडून मिळालेला मृत्यु दाखला किंवा तत्सम कागदपत्रे जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांनी विचारात घेवून तो अनाथ असल्याचे प्रमाणित करावे.

५. "अ" आणि "ब" प्रवर्गातील (संस्थेतील/ संस्थेतून बाहेर पडलेले) अनाथ मुलांसाठी प्रमाणपत्र प्राप्त करणेसाठी करावयाच्या अर्जाची कार्यपध्दती:-

१) अनाथ प्रमाणपत्रासाठीचे निकष पुर्ण करणाऱ्या अनाथ मुलाने सध्या वास्तव्यास असलेल्या किंवा अनाथ उमेदवार वयाच्या १८ वर्षानंतर संस्थेतून बाहेर पडले असतील अशा संस्थेच्या अधिक्षकाकडे अनाथ प्रमाणपत्र मिळण्यासंदर्भात अर्ज सादर करावा.

२) संबंधित संस्थेच्या अधीक्षकांनी त्या मुलाच्या अर्जावरून त्या मुलाने ज्या-ज्या संस्थेत वास्तव्य केले आहे अशा सर्व संबंधित संस्थेच्या अधीक्षकांकडून आवश्यकतेनुसार त्या मुलाची माहिती स्वतः उपलब्ध करावी.

३) संस्थेच्या अधिक्षकांनी मुलासंबधीत माहिती व उपलब्ध कागदपत्रांच्या आधारे सदर मुलगा निकषानुसार अनाथ असल्याचे प्रमाणित करून जिल्हा महिला बाल विकास अधिकारी यांना प्रस्ताव सादर करावा.

४) जिल्हा महिला बाल विकास अधिकारी यांनी सदर प्राप्त अहवालाचे प्रमाणपत्र प्रमाणित करून अनाथ प्रमाणपत्र मिळणेबाबतचा प्रस्ताव स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह संबंधित जिल्ह्याच्या बाल कल्याण समितीस सादर करावा

५) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांचेकडून अनाथ प्रमाणपत्र देणेबाबतचा प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर बाल कल्याण समितीकडून सदर अर्जाची तपासणी करण्यात येईल व उपलब्ध कागदपत्रांच्या आधारे प्राप्त प्रस्तावाची छाननी करून सदर मुलाचे आई-वडील हयात नसल्याचे व निश्चित केलेल्या निकषासार तो अनाथ असल्याचे प्रमाणित करावे किंवा आवश्यकता असेल तर व पोलीस / महसूल विभागाच्या यंत्रणेकडून छाननी करुन तसेच गरजेनुसार मुलाखत घेऊन अर्ज प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून कमाल ४० दिवसात शिफारशीसह पुनश्च संबंधित जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी याच्याकडे सादर करणे बंधनकारक राहील.

६) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यानी बाल कल्याण समितीकडून प्राप्त प्रस्ताव ७ दिवसात शिफारशीसह विभागीय उपायुक्त(महिला व बाल विकास) यांच्याकडे निर्णयार्थ पाठविणे बधनकारक राहील.

७) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांनी सादर केलेला प्रस्ताव /शिफारस विचारात घेऊन विभागीय उपायुक्त, महिला व बाल विकास यांचेकडून अनाथ प्रमाणपत्र देण्याची कार्यवाही करण्यात यावी. तसेच शिफारस अमान्य करण्यात येऊन अनाथ प्रमाणपत्र नाकारण्यात आल्यास विभागीय उपायुक्त महिला व बाल विकास यांचेकडून कारणासहित सदर अर्ज जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांच्याकडे परत पाठविण्यात येईल.

६."क" प्रवर्गातील (संस्थेत कधीही दाखल नसलेले) अनाथ मुलांसाठी प्रमाणपत्र प्राप्त करणेसाठी करावयाच्या अर्जाची कार्यपध्दती :-

१) अनाथांच्या "क" प्रवर्गामध्ये येणा-या ज्या मुलाचे आई वडिल हयात नाहीत अशा मुलांच्या बाबतीत त्यांनी संबंधित जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांचेकडे अर्ज करणे आवश्यक राहील.

२) "क" प्रवर्गात येणा-या अनाथांचे आई-वडील हयात नसलेबाबत ग्रामसेवक/मुख्याधिकारी/वार्ड अधिकारी किंवा सक्षम अधिकारी यांचेकडून मिळालेला दाखला जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांनी तपासून प्रमाणित करावा.

३) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांचेकडून संबंधित जिल्ह्याच्या बाल कल्याण समितीकडे सदर अर्ज पाठविण्यात येईल. बाल कल्याण समितीकडून सदर अर्जाची तपासणी करण्यात येईल व आवश्यकतेनुसार पोलीस / महसुल विभाग/ग्राम विकास विभागाच्या यंत्रणेकडून छाननी करुन तसेच मुलाखत घेऊन अर्ज प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून कमाल ४०

दिवसात शिफारस पुनःश्च संबंधित जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांच्याकडे सादर करणे बंधनकारक राहील.

४) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांनी बाल कल्याण समितीकडून प्राप्त शिफारस ७ दिवसात विभागीय उपायुक्त(महिला व बाल विकास) यांच्याकडे निर्णयार्थ पाठविणे बंधनकारक राहील.

५) बाल कल्याण समितीची शिफारस विचारात घेऊन विभागीय उपायुक्त, महिला व बाल विकास यांचेकडून अनाथ प्रमाणपत्र देण्याची कार्यवाही करण्यात यावी. तसेच शिफारस अमान्य करण्यात येऊन अनाथ प्रमाणपत्र नाकारण्यात आल्यास विभागीय उपायुक्त महिला व बाल विकास यांचेकडून कारणासहित सदर अर्ज जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांच्याकडे परत पाठविण्यात येईल

७. अनाथ प्रमाणपत्र वितरीत करण्याची प्रक्रिया :-

१) जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी व बाल कल्याण समितीची शिफारस विचारात घेवून विभागीय उपायुक्त,महिला व बाल विकास यांनी चांगल्या प्रतिच्या कागदावर विहित करण्यात आलेल्या प्रपत्रातील नमुन्यानुसार छापील लेटर हेडवरती अनाथ प्रमाणपत्र स्वाक्षरी करुन वितरीत करावे.

२) आयुक्त, महिला व बाल विकास यांच्या मार्फत अनाथ प्रमाणपत्रासाठी एक संकेतांक विकसीत करण्यात यावा. सर्वसाधारणपणे ज्यामध्ये पहिली दोन अक्षरे (MH), महाराष्ट्र राज्य, पुढील दोन अक्षरे ज्या जिल्ह्यातील CWC / JJB आदेशान्वये बालक बालगृहात दाखल झाले आहे ते दर्शविल. संकेतामधील शेवटचा अंक हा अनाथ प्रमाणपत्राचा अनुक्रमांक दर्शविल.

उदा. अहमदनगर (AH) तर पुढील अक्षर (N) हे (NGO) साठी व (G) हे शासकिय बालगृहासाठी दर्शविल. तसेच जिल्ह्यात एकापेक्षा जास्त बाल कल्याण समिती, अस्तित्वात असतील तर १,२,३, असे नमूद करण्यात यावे. कधीही संस्थेत दाखल नसलेल्या बालकांच्या अनाथ प्रमाणपत्रामध्ये (N) आणि (G) ऐवजी (O) असा संकेतांक नमूद करावा.

३) विभागीय उपायुक्त यांनी वितरीत केलेल्या प्रमाणपत्राची एक प्रत आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे यांच्या अभिलेखासाठी उपलब्ध करावी.

४) अनाथ प्रमाणपत्राच्या अनुषंगाने जर कांही तक्रार असल्यास यासंदर्भात अपिलीय प्राधिकारी हे आयुक्त, महिला व बाल विकास हे राहतील.

८. अनाथ मुलांची शैक्षणिक शुल्क प्रतिपुर्तीसाठी प्रक्रिया :-

१) अनाथ मुलांच्या माध्यनिक व उच्च माध्यमिक शैक्षणिक शुल्काची संपूर्ण प्रतीपूर्ती तर उच्च शिक्षणासाठी (पदवी व पदव्युत्तर) शासकीय महाविद्यालयांमध्ये प्रवेश घेणाऱ्या अनाथ मुलांच्या शैक्षणिक शुल्काची प्रतिपूर्ती महिला व बाल विकास विभागाच्या बाल न्याय निधीमधून करण्यात येईल.

२) अनाथ आरक्षणातून प्रवेश घेतलेल्या मुलांचे शैक्षणिक शुल्क प्रतिपुर्तीचे प्रस्ताव संबंधीत विद्यालये/महाविद्यालये/विद्यापीठ यांनी बाल न्याय निधी सदस्य सचिव तथा उपायुक्त(बाल विकास), महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे यांचेकडे सादर करावेत.

३) बाल न्याय निधी सदस्य सचिव तथा उपायुक्त (बाल विकास) यांना शैक्षणिक शुल्क प्रतिपुर्तीचे प्रस्ताव एकत्रितपणे वेळोवेळी प्रधान सचिव, महिला व बाल विकास यांचे अध्यक्षतेखाली गठीत बाल न्याय निधी व्यवस्थापन समितीसमोर सादर करावेत.

४) बाल न्याय निधी व्यवस्थापन समितीच्या मान्यतेनंतर शुल्क प्रतिपूर्तीची कार्यवाही बाल न्याय निधी स्तरावर सचिव तथा उपायुक्त(बाल विकास), महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे यांनी संबधीत विद्यालये/महाविद्यालये/विद्यापीठ याना डिजीटल पध्दतीने करावी.

५) एखाद्या अनाथ प्रवेशिताने शैक्षणिक शुल्क संबंधीत विद्यालये/महाविद्यालये/विद्यापीठ यांना अदा केले असेल तर अशा वेळेस सदर प्रतिपूर्ती त्या विद्यार्थ्याला थेट डिजीटल पध्दतीने करण्यात यावी.

९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०८२३१६०३१०३८३० असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

VARUDKAR MAHESH ASHOKRAO

(म.अ.वरुडकर)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा.उपमुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा.अध्यक्ष/उपाध्यक्ष/ सदस्य, विधानसभा/ विधानपरिषद, विधानमंडळ, मुंबई
५. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/ विधानपरिषद, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
६. मा.मंत्री, नियोजन/ वित्त विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
७. मा.मंत्री/ राज्यमंत्री, महिला व बाल विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
८. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
९. सर्व विभागांचे अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालय, मुंबई
१०. प्रधान सचिव, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११. आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे
१२. आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई
१३. सर्व जिल्हाधिकारी
१४. महालेखापाल- महाराष्ट्र-१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई / नागपूर
१५. महालेखापाल- महाराष्ट्र-१/२ (लेखा परिक्षा), मुंबई / नागपूर
१६. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
१७. उपायुक्त (महिला विकास)/ (बाल विकास), महिला व बाल विकास आयुक्तालय,पुणे
१८. सर्व विभागीय उप आयुक्त, महिला व बाल विकास (आयुक्तालयामार्फत)
१९. सर्व जिल्हा महिला व व बाल विकास अधिकारी (आयुक्तालयामार्फत)
२०. सर्व कार्यासने, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२१. निवड नस्ती, का-०३.

प्रपत्र

अनाथ प्रमाणपत्र

विभागीय उपायुक्त (महिला व बाल विकास) यांचे कार्यालय -

विभागाचे नाव–

संदर्भ- १.शासन निर्णय, महिला व बाल विकास विभाग, क्र....................दिनांक..............................

२.बाल कल्याण समिती................यांचे पत्र क्र............दिनांक ....अन्वये केलेली शिफारस.

३.जिल्हा महिला व बाल विकास अधिकारी यांचे पत्र क्र............दिनांक ....अन्वये केलेली शिफारस.

....

संकेतांक क्रमांक ....

नवीन फोटो

विभागीय उपायुक्त कार्यालयाचा गोल शिक्का

नाव :-

१) "अ" प्रवर्गातील अनाथ मुलांसाठी "अनाथ" असल्याचे प्रमाणपत्र.

प्रमाणित करण्यात येते की, प्रवेशित नामे ---------------------------- वय वर्षे -------------- अंदाजित जन्मदिनांक ------------- हा दिनांक --------------- पासून --------------- संस्था, मु. पो. --- ------------- ता. ------------------ जिल्हा --------------------- या शासनमान्य स्वयंसेवी/ शासकीय बालगृहात त्या संस्थेतील प्रवेशित रजिस्टरमधील नोंदणी क्रमांक --------------- नुसार दाखल झालेला ---- -------------- मुलगा / मुलगी अनाथ आहे.

सस्थेत दाखल होण्याची पार्श्वभूमी :- (वर्णन द्यावे)--

--.

प्रवेशित नामे याच्या/हिच्या आई वडिलांचा ठाव ठिकाणा सर्व मार्गांचा अवलंब करूनही अद्याप लागलेला नाही किंवा लागण्याची शक्यता नाही. संबंधित प्रवेशित हा अनाथ असल्याचे प्रमाणित करीत आहे. तसेच त्याच्या जातीबाबत कोणतेही कागदपत्र उपलब्ध नाही, असेही प्रमाणित करण्यात येत आहे.

२) "ब" प्रवर्गातील अनाथ मुलांसाठी "अनाथ" असल्याचे प्रमाणपत्र.

प्रमाणित करण्यात येते की, प्रवेशित नामे ---------------------------- वय वर्षे -------------- अंदाजित जन्मदिनांक ------------- हा दिनांक --------------- पासून --------------- संस्था, मु. पो. --- ------------- ता. ------------------ जिल्हा --------------------- या शासनमान्य स्वयंसेवी/ शासकीय बालगृहात त्या संस्थेतील प्रवेशित रजिस्टरमधील नोंदणी क्रमांक --------------- नुसार दाखल झालेला ---- -------------- मुलगा / मुलगी अनाथ आहे.संस्थेत दाखल होण्याची पार्श्वभूमी :- (वर्णन द्यावे)--------------
----

प्रवेशित नामे................................याच्या/हिच्या (नांव व पत्ता) --------------- या नातेवाईकाचा शोध लागलेला असून, त्याचे प्रवेशिताशी नाते ------------ असे आहे. नातेवाईकाशी जात --------------------- असल्याने, प्रवेशितांची जात --------------- असल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहे. तसेच संबंधित प्रवेशित हा अनाथ (आई वडील नसलेला) असल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहे

३) "क" प्रवर्गातील मुलासाठी अनाथ असल्याचे प्रमाणपत्र.

प्रमाणित करण्यात येते की, अर्जदार नामे ------------------------------ वय वर्षे -------------- जन्म दिनांक ------------- हा /ही महिला व बाल विकास विभागांतर्गत कार्यरत असणा-या संस्थेमध्ये कधीही दाखल नव्हती. .... याचे/हिचे आई वडील मयत आहेत तथापि याचे /हिचे कागदपत्रावर ....जातीचा उल्लेख करण्यात आलेला आहे.......................याचे/हिचे इतर नातेवाईक जिवंत असून त्याचे नातेवाईकांकडे संगोपन झालेले आहे. नातेवाईकाची जात ....असल्याने अर्जदाराची जात................असल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहे. तसेच संबंधीत अर्जदार अनाथ असल्याचे (आई वडील नसलेला) असल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहे.

(अनाथ प्रमाणपत्र वितरीत करताना अनाथ मुलगा ज्या प्रवर्गातील ("अ", "ब" आणि "क") असेल त्यासंबंधीत नमुन्याचा वापर करण्यात यावा.)

त्याचे भविष्य उज्ज्वल व्हावे, ही शुभेच्छा.

(गोल शिक्का)

स्वाक्षरी /-

नाव-

विभागीय उपायुक्त,महिला व बाल विकास,

..............................विभाग.

महाराष्ट्र शासन

ई-मेल-surendra.chankar@nic.in

क्र.एमईडी १०१८/प्र.क्र.२०१/१८/शिक्षण-२
वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग,
गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय आवार,
९ वा मजला, लोकमान्य टिळक मार्ग,
नवीन मंत्रालय, मुंबई- ४०० ००१.
दिनांक:- ३१/०१/२०२२

<u>**कालमर्यादित**</u>

प्रति,
आयुक्त,
वैद्यकीय शिक्षण,
मुंबई

विषय:-आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशामध्ये अनाथ उमेदवारांना आरक्षण लागू करण्याबाबत.

संदर्भ:- १)आपले पत्र क्र.संवेशिवसं/३५२१/आयटी/प्रकल्प/२०२१/सीईटीआयटी-१,५१५, दिनांक २५/०१/२०२२
२)शासन निर्णय, महिला व बाल विकास विभाग, क्रमांक.अनाथ-२०१८/प्र.क्र.१८२/का-०३,
दिनांक २३/०८/२०२१
३)समक्रमांक शासन पत्र दिनांक २०/०६/२०१८

महोदय,

वरील विषयाच्या अनुषंगाने संदर्भाधीन शासन पत्र आणि शासन निर्णयाचे कृपया अवलोकन व्हावे.

२. आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशामध्ये महिला व बाल विकास विभागाने निश्चित केलेल्या धोरणानुसार अनाथ उमेदवारांना आरक्षण लागू करण्याच्या अनुषंगाने संदर्भाधीन क्र.३ वरील शासन पत्रान्वये सूचना निर्गमित करण्यात आल्या होत्या. तथापि, महिला व बाल विकास विभागामार्फत सदर धोरणामध्ये शासन निर्णय दिनांक २३/०८/२०२१ अन्वये सुधारणा करण्यात आलेली आहे.

३. महिला व बाल विकास विभागाने निश्चित केलेले सुधारित धोरण विचारात घेता शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ पासून आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमांचे प्रवेश करताना उक्त दिनांक २३/०८/२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयातील तरतूदीचा अवलंब करुन अनाथ उमेदवारांना आरक्षण लागू करण्यास याद्वारे शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

आपला,

(सुरेंद्र चानकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत, माहिती तथा आवश्यक त्या कार्यवाहीस्तव.
१)आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्ष, मुंबई
२)संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, मुंबई
३)संचालक, आयुष संचालनालय, मुंबई
४)निवडनस्ती (शिक्षण-२)

ANNEXURE "E"
PERSONS WITH DISABILITY (PWD) RESERVATION

Office of ADG (ME)
Ph. No.011-23062493
Fax No. 011-23061907
Email: adgme@nic.in

GOVERNMENT OF INDIA
DIRECTORATE GENERAL OF HEALTH SERVICES
NIRMAN BHAWAN, NEW DELHI-110108

By E-mail//Urgent
Date.18.02.2019

F.No U-12021/ 05/ 2018- MEC(Part)

To,

Directors Medical Education of states/ Principals/ Deans of Medical Institutions designated as Disability Centres

Sub: - Guidelines issued by BOG, MCI regarding admission of PwD students and format of Certificate of Disability to be issued to students- reg.

Sir,

I am directed to say that Board of Governors in Supersession of Medical Council of India has issued **Guidelines regarding admission of students with "Specified Disabilities" under the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016 vide Gazette Notification No. MCI-34(41)/2018-Med./170045 dated 5th February, 2019** (Notification enclosed as **ANNEXURE-I**). The extent of "specified disability" in a Person with Disability (PwD candidate) shall be assessed in accordance with these guidelines for the purpose of issuing Disability Certificate and at the time of admission in the college.

A List of Disability Centres which have been designated as PwD Centres to issue Disability Certificates by this Directorate is being attached as **ANNEXURE-II**. Further, a format of **Disability Certificate** is being enclosed herewith (as **ANNEXURE-III**) which has to be provided to the PwD candidates, specifying the Name of the Disability, Range of Disability and whether the PwD candidate is **Eligible/ Not Eligible** for admission to Medical Courses. A Notice regarding this has already been uploaded on the website of Medical Counselling Committee(www.mcc.nic.in) for the information/ knowledge & benefit of PwD candidates.

You are requested to do the needful to examine and issue Disability Certificates to PwD candidates, so that they can avail the benefit of 5% PwD reservation earmarked by Ministry of Social Justice & Empowerment for 21 Benchmark Disabilities given under Rights of Persons with Disability Act 2016.

This issues with the approval of competent authority.

Yours Faithfully,

(Prof. (Dr.) B. Srinivas)
Assistant Director General (ME)
Tel. 23062493, Fax-23061907
E-Mail:- adgme@nic.in

Copy to:
1. PS to JS(ME)
2. PS to DGHS
3. PS to Chairman, MCC

CERTIFICATE OF DISABILITY

(As per Gazette Notification No. MCI-34(41)/2018-Med./170045 dated 5th February, 2019 for admission to Medical Courses in All India Quota)

Recent Passport Size Photograph of the candidate duly attested by the issuing authority

Certificate No.________________ **Dated**________________

Name of the Designated Disability Centre (as per ANNEXURE):

____

This to certify that Dr. / Mr. / Ms.______________________________

Aged_________ **Years Son/ Daughter of Mr.**______________________

R/o ____

____

NEET Roll No.______________, **Rank No.**______________ , **has the following**

Disability (Name of the Specified Disability) ______________________________

and has Permanent Physical Impairment(PPI) with the Disability Range (in percentage)

of_______________ **(in words)** _________ **(in Figures).**

- **Please tick on the "Specified Disability"**
  (Assessment may be done on the basis of Gazette of India, Extraordinary, Part-II, Section 3 Sub-section(ii), Ministry of Social Justice and Empowerment)

S/No.	Disability Type	Type of Disability	Specified Disability
1.	**Physical Disability**	A. Locomotor Disability	a. Leprosy cured person, b. Cerebral Palsy, c. Dwarfism, d. Muscular Dystrophy, e. Acid attack Victims, f. others such as Amputation, Poliomyelitis
		B. Visual Impairment	a. Blindness b. Low Vision
		C. Hearing Impairment	a. Deaf b. Hard of hearing
		D. Speech & Language Disability	a. Organic/ Neurological causes
2.	**Intellectual Disability**		a. Specific Learning Disabilities/Perceptual disabilities, Dyslexia, Dyscalculia, Dyspraxia & Developmental Aphasia b. Autism Spectrum Disorders
3.	**Mental Behaviour**		a. Mental illness
4.	**Disability caused due to**	a. Chronic Neurological Conditions	i. Multiple Sclerosis ii. Parkinsonism
		b. Blood Disorders	i. Haemophilia, ii. Thalassemia, iii. Sickle Cell Disease
5.	**Multiple Disabilities including Deaf Blindness**		More than one of the above specified disabilities

- **Conclusion:** He/ She is **Eligible/ Not Eligible** for admission in Medical/ Dental courses as per the MCI/ DCI Guidelines subject to his being otherwise medically fit

Sign & Name__________ **Sign & Name**_________ **Sign & Name**_________

(Concerned Specialist) **(Concerned Specialist)** **(Concerned Specialist)**

Medical Counselling Committee

रजिस्ट्री सं० डी० एल०-33004/99 REGD. NO. D. L.-33004/99

भारत का राजपत्र
The Gazette of India

असाधारण
EXTRAORDINARY
भाग III—खण्ड 4
PART III—Section 4
प्राधिकार से प्रकाशित
PUBLISHED BY AUTHORITY

सं. 101] नई दिल्ली, शुक्रवार, मार्च 15, 2019/माघ 24, 1940
No. 101] NEW DELHI, FRIDAY, MARCH 15, 2019/MAGHA 24, 1940

भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद के अधिक्रमण में शासी बोर्ड

अधिसूचना

नई दिल्ली, 13 मार्च, 2019

सं.भा.आ.प.-18(1)/2018-मेड./187262.—भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् (अधिनियम, 1956(1956 का 102) की धारा 33 द्वारा प्रदत्त शक्तियों का इस्तमाल करते हुए, भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् के अधिक्रमण में शासी बोर्ड, "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000" में पुन: संशोधन करने के लिए केंद्र सरकार की पूर्व स्वीकृति से एतद्वारा निम्नलिखित विनियम बनाती है, नामत:-

1. (i) ये विनियम, "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा (संशोधन) विनियमावली, 2019" कहे जाएंगे।
   (ii) ये सरकारी राजपत्र में उनके प्रकाशन की तारीख से प्रवृत्त होंगे।

2. "स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली,2000" के "स्नातकोत्तर छात्रों का चयन" शीर्षक के अंतर्गत खंड 9 (5) को निम्नलिखित रूप मे प्रतिस्थापित किया जाएगा :-

   परंतु यह भी कि सरकारी या सरकारी सहायता प्राप्त उच्च शैक्षिक संस्थानों में वार्षिक स्वीकृत प्रवेश क्षमता की 5% सीटें, स्नातकोत्तर चिकित्सा पाठ्यक्रमों में दाखिले के लिए 'राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा' की मेरिट सूची के आधार पर, विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 के उपबंधों के अनुसार बैंचमार्क विकलांगताओं वाले अभ्यर्थियों द्वारा भरी जाएंगी। इस उद्देश्य के लिए, विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 की अनुसूची मे दी गई 'विनिर्दिष्ट विकलांगता" परिशिष्ट 'III' में संलग्न की गई है और विनिर्दिष्ट विकलांगता के साथ, चिकित्सा पद्धति में पाठ्यक्रम में पढ़ने वाले अभ्यर्थियों की पात्रता, परिशिष्ट 'IV' के अनुसार होगी। यदि किसी श्रेणी विशेष में, विकलांग व्यक्तियों के लिए आरक्षित सीटें,अभ्यर्थियों की अनुपलब्धता के कारण खाली रह जाती हैं तो ये सीटें, संबंधित श्रेणी के लिए वार्षिक स्वीकृत सीटों में शामिल की जानी चाहिए।

किसी शैक्षिक वर्ष के लिए स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम में दाखिले का पात्र बनने की दृष्टि से किसी अभ्यर्थी के लिए यह आवश्यक होगा कि वह उस शैक्षिक वर्ष के लिए आयोजित "स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों के लिए राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा" में 50 वें पर्सेंटाइल पर न्यूनतम अंक प्राप्त करे। तथापि, अनुसूचित जातियों, अनुसूचित जनजातियों और अन्य पिछड़ा वर्ग से संबंधित अभ्यर्थियों के संबंध में न्यूनतम अंक 40वें पर्सेंटाइल पर होंगे। विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम,2016 के अंतर्गत विनिर्दिष्ट बैंचमार्क विकलांगताओं वाले अभ्यर्थियों के संबंध में न्यूनतम अंक, सामान्य श्रेणी के लिए 45वें पर्सेंटाइल पर और अ.जा./ अ.ज.जा./ अ.पि.व. के लिए 40वें पर्सेंटाइल पर होंगे।

डॉ- आर.के. वत्स, महासचिव

[विज्ञापन -III/4/असाधारण/579/18]

पाद टिप्पणी : प्रधान विनियमावली नामत:'स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 2000' दिनांक 7 अक्तूबर, 2000 को भारत के राजपत्र के भाग III, खंड 4 में प्रकाशित की गई थी और इसे भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् की दिनांक 03/03/2001,06/10/2001, 16/03/2005, 23/03/2006,20/10/2008, 25/03/2009, 21/07/2009, 17/11/2009, 09/12/2009,16/04/2010, 08/12/2010, 27/12/2010 09/02/2012,27/02/2012, 28/03/2012, 17/04/2013, 01/02/2016, 17/06/2016, 08/08/2016, 31/01/2017, 11/03/2017, 06/05/2017, 27/06/2017 31/07/2017, 20/02/2018, 05/04/2018, और 23/01/2019 की अधिसूचनाओं के अंतर्गत संशोधित किया गया था ।

<u>परिशिष्ट - III</u>

(विनियम 9 (5) देखें)

"विनिर्दिष्ट विकलांगता" धारा 2 के खंड (ष ग) के संबंध में अनुसूची संलग्न की जाती है, जिसमें निम्नलिखित उल्लेख किया गया है :

1. शारीरिक विकलांगता

क. गतिक विकलांगता (मस्कुलोस्केल्टल या तंत्रीय प्रणाली या दोनों की वेदना के परिणामस्वरूप स्वयं और वस्तुओं को लाने ले जाने से जुड़े प्रभेदी क्रियाकलाप करने में किसी व्यक्ति की असमर्थता), जिसमें निम्नलिखित शामिल हैं:-

1 (क) "कुष्ठ रोग मुक्त व्यक्ति" से कोई ऐसा व्यक्ति अभिप्रेत है, जो कुष्ठ रोग से मुक्त हो गया है, परंतु निम्नलिखित से पीड़ित है-

(i) हाथों और पैरों में संवेदन की कमी और आंख तथा पलक में संवेदन की कमी या आंशिकघात परंतु किसी अभिव्यक्त विरूपता के बिना;

(ii) अभिव्यक्त विरूपता और आंशिकघात परंतु उन्हें सामान्य आर्थिक क्रियाकलाप में लगने में समर्थ बनाने के लिए उनके हाथों और पैरों में पर्याप्त गतिलता वाले व्यक्ति;

(iii) अत्यधिक शारीरिक विरूपता और अधिक आयु जो उसे कोई लाभप्रद व्यवसाय आरंभ करने से रोकती हो, और "कुष्ठ रोग मुक्त" अभिव्यक्ति का अर्थ तदनुसार लगाया जाएगा;

ख. "प्रमस्तिष्कीय पक्षाघात" से अभिप्रेत है - आमतौर पर जन्म से पहले, के दौरान, या जन्म के शीघ्र पश्चात होने वाली, मस्तिष्क के एक या अधिक विनिर्दिष्ट क्षेत्र को पहुंची क्षति के कारण शरीर के संचलन और मांसपेशियों के समन्वय को प्रभावित करने वाली गैर-प्रभावी तंत्रिका संबंधी स्थिति का एक समूह;

ग. "बौनापन" से अभिप्रेत है, एक मेडिकल या आनुवंशिक स्थिति जिसके परिणामस्वरूप किसी वयस्क की ऊंचाई 4 फीट 10 इंच (147 सेंटीमीटर) या इससे कम हो;

घ. "मांसपेशीय डिस्ट्राफी" से अभिप्रेत है- आनुवंशिक मांसपेशी रोग का एक ऐसा समूह जो उन मांसपेशियों को कमजोर करता है, जो मानव शरीर का संचालन करती है, और बहुल डिस्ट्राफी वाले व्यक्तियों के पास उनके जीन्स में गलत और गायब सूचना होती है जो उन्हें ऐसे प्रोटीन्स बनाने से रोकती है, जिनकी स्वस्थ मांसपेशियों के लिए आवश्यकता होती है। इसके लक्षण हैं- प्रगामी स्कैल्टन मांसपेशी की कमजोरी, मांसपेशी प्रोटीन्स में दोष और मांसपेशियों के कोशाणुओं तथा ऊतकों की मृत्यु।

ङ. "तेजाब प्रहार पीडित" से अभिप्रेत है- तेजाब या इसी प्रकार के संक्षारक पदार्थ फेंके जाने से हिंसक प्रहार के कारण कोई विरूपित व्यक्ति।

ख. चाक्षुप क्षति-

(क) "नेत्रहीनता" से अभिप्रेत है- एक ऐसी स्थिति, जहां किसी व्यक्ति में सर्वोत्तम सुधार के पश्चात भी निम्नलिखित में से कोई स्थिति हो :

(i) दृष्टि का पूर्ण अभाव; या

(ii) सर्वोत्तम संभव सुधार के साथ बेहतर आंख में 3/6 से कम या 10/200 से कम (स्नेलन) चाक्षुप तीक्षणता हो; या

(iii) दृष्टि के क्षेत्र की वह सीमा, जो 10 डिग्री से कम का कोण कक्षांतरित करती हो।

(ख) "निम्न दृष्टि" से एक ऐसी स्थिति अभिप्रेत है, जहां किसी व्यक्ति में निम्नलिखित में से कोई स्थिति हो, नामत:

(i) सर्वोत्तम संभव सुधारके साथ बेहतर आंख में अधिक से अधिक चाक्षुप तीक्ष्णता 6/18 या 20/60 से कम, 3/60 तक या 10/200 (स्नेलन) हो; या

(ii) दृष्टि के क्षेत्र की वह सीमा, जो 40 डिग्री से कम 10 डिग्री तक का कोण कक्षांतरित करती हो।

(ग) श्रवण क्षति-

(क) "बधिर" से ऐसे व्यक्ति अभिप्रेत है, जिन्हें दोनों कानों में वाक् फ्रीक्वेंसीज में 70 डीबी श्रवण क्षति हो;

(ख) "कम सुनने वाला" से ऐसा व्यक्ति अभिप्रेत है, जिसे दोनों कानों में वाक् फ्रीक्वेंसीज में 60 डीबी से 70 डीबी की श्रवण क्षति हो।

(घ) "वाक् और भाषा विकलांगता" से अभिप्रेत है- आंगिक या तंत्रिका संबंधी कारणों से वाक् और भाषा के एक से अधिक संघटकों को प्रभावित करने वाली स्वरयंत्र उच्छेदन या वाचाघात जैसी स्थितियों से उत्पन्न एक स्थायी विकलांगता।

2. बौद्धिक विकलांगता एक ऐसी स्थिति है, जिसके लक्षण हैं- बौद्धिक कार्यचालन (तर्कणा, ज्ञानार्जन, समस्या समाधान) और अनुकूली व्यवहार दोनों में महत्वपूर्ण सीमा, जो दिन प्रति दिन के सामाजिक और व्यावहारिक कौशलों की एक रेंज कवर करती है, जिसमें निम्नलिखित शामिल हैं :

(क) "विनिर्दिष्ट ज्ञानार्जन विकलांगताएं" से अभिप्रेत है ऐसी स्थितियों का एक विजातीय समूह, जिसमें भाषा, बोली जाने वाली या लिखित, प्रोसेसिंग में कोई ऐसी कमी है, जो समझने, बोलने, पढ़ने, लिखने, हिज्जे करने या गणितीय परिकलन करने में एक कठिनाई के रूप में स्वयं को अभिव्यक्त कर सकती है और इसमें बोधात्मक विकलांगताएं, डिस्लेक्सिया, डिस्गराफिया, डिस्कलकुलिया, डिस्प्राक्सिया और विकासात्मक वाचाघात जैसी स्थितियां शामिल हैं;

(ख) "आत्म विमोह स्पेक्ट्रम विकृति" से अभिप्रेत है- जीवन के पहले तीन वर्षों में अलग प्रकार से प्रकट होने वाली एक तंत्रिका- विकासात्मक स्थिति जो व्यक्ति की संसूचित करने, रिश्ते समझने और अन्य के साथ जोड़ने की योग्यता को पर्याप्त रूप से प्रभावित करती है और असामान्य या अपरिवर्तनीय धार्मिक कृत्यों या व्यवहारों के साथ बार-बार संबद्ध है।

3. मानसिक व्यवहार- "मानसिक रोग" से अभिप्रेत है- विचारण, मनोदशा, अवबोधन, अभिमुखीकरण या स्मरण शक्ति, जो जीवन की सामान्य मांगे पूरी करने की योग्यता या वास्तविकता को स्वीकार करने की योग्यता, व्यवहार, निर्णय को भारी मात्रा में क्षति पहुंचाती है परंतु इसमें ऐसी मंदता शामिल नहीं है जो किसी व्यक्ति के मस्तिष्क के अवरोध या अपूर्ण विकास की एक स्थिति है, जिसका विशेष लक्षण, बुद्धि की उप-असामान्यता है।

4. निम्नलिखित के कारण विकलांगता-

(क) चिरकालिक तंत्रिका संबंधी स्थितियां, जैसे-

(i) "बहुल ऊतक दृढ़न" से अभिप्रेत है- एक प्रदाहक, तंत्रिका प्रणाली रोग, जिसमें मस्तिष्क और रीढ़ की हड्डी की तंत्रिका कोशिकाओं के अक्षतंतुओं के आस-पास की मेरुमज्जा आच्छादन क्षतिग्रस्त हो जाते हैं, जिसके परिणामस्वरूप डिमाइलोएशन हो जाता है और एक दूसरे के साथ संचारित करने के लिए मस्तिष्क और रीढ़ की हड्डी में तंत्रिका कोशिकाओं की क्षमता प्रभावित हो जाती है;

(ii) "पार्किन्सन रोग" से अभिप्रेत है- मस्तिष्क के आधारीय गंगलिया के विकार और तंत्रिका संचारी डोपामाइन की किसी कमी के साथ जुड़ी, मुख्यत: मध्य आयु वाले और बुजुर्गों को प्रभावित करने वाली, व्यूमर, मांसपेशी की दृढ़ता और धीमी, अस्पष्ट गति के लक्षणों वाली तंत्रीय प्रणाली का एक प्रगामी रोग।

(ख) रक्त विकृति-

(i) "अधिरक्तस्राव" से अभिप्रेत है- एक वंशानुगत रोग, जो आमतौर पर केवल पुरूषों को प्रभावित करता है परंतु महिलाओं द्वारा अपने पुरूष बच्चों में संचारित किया जाता है जिनके लक्षण हैं- रक्त की सामान्य जमाव क्षमता की क्षति या हानि, जिससे किसी अवयस्क को घातक रक्तस्राव हो सकता है;

(ii) "थालासीमिया" से अभिप्रेत है- वंशानुगत विकृतियों का एक ऐसा समूह, जिसके लक्षण है- हिमोग्लोबिन की घटी हुई मात्रा या उसका अभाव।

(iii) "सिकल सैल रोग" से अभिप्रेत है- चिरकालिक रक्ताल्पतता, कष्टदायक परिणामों और संलग्न ऊतक तथा अंग क्षति के कारण विभिन्न जटिलताओं के लक्षण वाली एक हेमोलाइटिक विकृति; "हेमोलाइटिक" लाल रक्त की कोशिका झिल्ली के नष्टीकरण से संबंधित है, जिसके परिणामस्वरूप हेमोग्लोबिन निकलता है।

5. बधिर, नेत्रहीनता सहित बहुल विकलांगताएं (ऊपर विनिर्दिष्ट विकलांगताओं में से एक से अधिक) जिससे एक ऐसी स्थिति अभिप्रेत है, जिसमें किसी व्यक्ति को श्रवण और चाक्षुष क्षति का संयोजन हो सकता है, जिसके कारण गंभीर संसूचन, विकासात्मक और शैक्षिक समस्याएं हो सकती हैं ।

6. कोई अन्य श्रेणी, जो केंद्र सरकार द्वारा अधिसूचित की जाए ।

टिप्पणी: विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 की अनुसूची में किए जाने वाले किसी संशोधन के परिणामस्वरूप उपर्युक्त अनुसूची में संशोधन हो जाएगा ।

परिशिष्ट - "IV"

आधुनिक चिकित्सा पद्धति में स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों में दाखिले के संबंध में 'विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016' के अंतर्गत "विशिष्ट विकलांगताओं"वाले छात्रों के दाखिले से संबंधित दिशानिर्देश

टिप्पणी:

1. "विकलांगता का प्रमाणपत्र", 15 जून, 2017 को सामाजिक न्याय एवं अधिकारिता मंत्रालय, [विकलांग व्यक्ति (दिव्यांगजन) सशक्तीकरण विभाग] द्वारा भारत के राजपत्र में अधिसूचित विकलांग व्यक्तियों के अधिकार नियमावली, 2017 के अनुसार जारी किया जाएगा।
2. किसी व्यक्ति में "विशिष्ट विकलांगता" की सीमा, 5 जनवरी, 2018 को सामाजिक न्याय एवं अधिकारिता मंत्रालय, [विकलांग व्यक्ति (दिव्यांगजन)सशक्तीकरण विभाग] द्वारा भारत के राजपत्र में अधिसूचित "विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 (2016 का 49) के अंतर्गत शामिल किए गए किसी व्यक्ति में विशिष्ट विकलांगता की सीमा आंकने के उद्देश्य के लिए दिशानिर्देश" के अनुसार आंकी जाएगी।
3. विशिष्ट विकलांगता वाले व्यक्तियों के लिए आरक्षण का लाभ प्राप्त करने की दृष्टि से विकलांगता की न्यूनतम डिग्री 40%(बैंचमार्क विकलांगता) होनी चाहिए।
4. "शारीरिक रूप से विकलांग" (शा.वि.) शब्द के बजाए 'विकलांग व्यक्ति' (वि.व्य.) शब्द का इस्तेमाल किए जाएगा।

क्र.सं.	विकलांगता प्रकार	विकलांगताओं का प्रकार	विनिर्दिष्ट विकलांगता	विकलांगता की रेंज		
				मेडिकल पाठ्यक्रम के लिए पात्र, विकलांग व्यक्ति कोटा के लिए पात्र नहीं	मेडिकल पाठ्यक्रम के लिए पात्र, विकलांग व्यक्ति कोटा के लिए पात्र	मेडिकल पाठ्यक्रम के लिए पात्र नहीं
1.	शारीरिक विकलांगता	क. विनिर्दिष्ट विकलांगताओं सहित गतिक विकलांगता (क से च)	क. कुष्ठ रोग से मुक्त व्यक्ति* ख. प्रमस्तिष्कीय पक्षाघात** ग. बौनापन घ. मांसपेशीय डिस्ट्राफी ङ. तेजाब के प्रहार से पीडित च. अन्य***जैसे अंगविच्छेदन, पोलियोम्येलाइटिस आदि	40% से कम विकलांगता	40-80%विकलांगता : 80% से अधिक विकलांगता वाले व्यक्तियों को भी मामला दर मामला आधार पर अनुमति दी जा सकती है और उनकी कार्यात्मक सक्षमता, सहायक उपकरणों, यदि इनका इस्तेमाल किया जा रहा है, की सहायता से, यह देखने के लिए, निर्धारित की जाएगी कि क्या इसे 80% से नीचे लाया गया	80% से अधिक विकलांगता

					है और क्या उनके पास ऐसी पर्याप्त चालक योग्यता है, जो यह पाठ्यक्रम जारी रखने और संतोषजनक ढंग से पूरा करने के लिए आवश्यक है।	
			* ऊंगलियों, हाथों में संवेदन की क्षति, अंगविच्छेद और आंखों की अंतर्ग्रस्तता पर ध्यान दिया जाना चाहिए तथा तदनुरूपी अनुशंसाएं देखी जानी चाहिए। **दृष्टि, श्रवण की संज्ञानात्मक कार्य की क्षति पर ध्यान दिया जाना चाहिए और तदनुरूपी अनुशंसाएं देखी जानी चाहिए। ***चिकित्सा पाठ्यक्रम के लिए पात्र माने जाने के लिए दोनों हाथों का, अक्षुण्ण संवेदनाओं, पर्याप्त शक्ति और गति के रेंज के साथ अक्षुण्ण होना आवश्यक है।			
		ख. दृष्टि क्षति (*)	क. नेत्रहीनता ख. निम्न दृष्टि	40% से कम विकलांगता	-	40% के बराबर या इससे अधिक विकलांगता
		ग. श्रवण क्षति@	क. बहरा ख. कम सुनाई देना	40% से कम विकलांगता	-	40% के बराबर या इससे कम विकलांगता
			(*) 40% से अधिक की दृष्टि क्षति/ दृष्टि विकलांगता वाले व्यक्तियों को स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा में पढ़ने के लिए पात्र बनाया जा सकता है और इस शर्त के अधीन आरक्षण दिया जा सकता है कि दृष्टि विकलांगता को आधुनिक निम्न दृष्टि सहायक उपकरण जैसेकि टेलीस्कोप/ मैग्नीफायर इत्यादि की सहायता से 40% के बैंचमार्क से कम के स्तर तक लाया जाए। @ 40% से अधिक की श्रवण विकलांगता वाले व्यक्तियों को स्नातकोत्तर चिकित्सा शिक्षा में पढ़ने के लिए पात्र बनाया जा सकता है और इस शर्त के अधीन आरक्षण दिया जा सकता है कि श्रवण विकलांगता को सहायक उपकरणों की सहायता से 40% के बैंचमार्क से कम के स्तर तक लाया जाए। इसके अलावा, व्यक्ति के पास 60%से अधिक का वाक् विवेक स्कोर होना चाहिए।			
		घ.वाक् एवं भाषा विकलांगताएं$	आर्गनिक/तंत्रीय कारण	40% से कम विकलांगता	-	40% के बराबर या इससे कम विकलांगता
		$ वाक् बुद्धिमता प्रभावित (एसआईए) वाले व्यक्ति स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों में पढ़ने के लिए पात्र होंगे, बशर्ते वाक् बुद्धिमत्ता प्रभावित (एसआईए) स्कोर 3 (तीन) से अधिक न हो, जोकि 40% या उससे कम हो । वाचाघात वाले व्यक्ति स्नातकोत्तर पाठ्यक्रमों में पढ़ने के लिए पात्र होंगे, बशर्ते कि वाचाघात लब्धि (एक्यू) 40% या उससे कम हो ।				
2.	बौद्धिक विकलांगता		क. विशिष्ट ज्ञानार्जन विकलांगताएं (बोधात्मक	# वर्तमान में एसपीएलडी की गंभीरता आंकने के लिए कोई मात्राकरण पैमाना नहीं है, इसलिए 40% का कट ऑफ, मनमाना है और इसके लिए अधिक साक्ष्य की आवश्यकता है।		

			विकलांगताएं, डिस्लेक्सिया, डिस्केलकुलिया, डिस्प्राक्सिया और विकासात्मक एफासिया)#	40% से कम विकलांगता	40% के बराबर या इससे अधिक विकलांगता और 80% के बराबर या इससे कम विकलांगता। परंतु चयन, रिमेडिएशन सहायता प्राप्त प्रौद्योगिकी/उपकरणों/ विशेषज्ञ पैनल द्वारा किए गए अवसंरचनात्मक परिवर्तनों की सहायता से मूल्यांकन की गई ज्ञानार्जन सक्षमता पर आधारित होगा।	80% से अधिक या गंभीर स्वरूप या पर्याप्त संज्ञानात्मक/ बौद्धिक विकलांगता
			ख. आत्म-विमोह स्पैकट्रम विकृति	विकलांगता का अभाव या मामूली विकलांगता अस्परजर सिंड्रोम (आईएसएए के अनुसार 40%-60% तक की विकलांगता) जहां व्यक्ति को किसी विशेषज्ञ पैनल द्वारा स्नातकोत्तर के लिए उपयुक्त माना जाता है।	मानसिक बीमारी की मौजूदगी या सीमा स्थापित करने की उद्देश्य परक पद्धति के अभाव के कारण संस्तुत नहीं किया गया। तथापि, आरक्षण/कोटे के लाभ पर, विकलांगता आंकने की बेहतर पद्धतियां विकसित कर लिए जाने के पश्चात विचार किया जा सकता है।	60% से अधिक विकलांगता या संज्ञानात्मक/ बौद्धिक विकलांगता और/ या यदि व्यक्ति, विशेषज्ञ पैनल द्वारा स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम जारी रखने के लिए अनुपयुक्त बताया गया है।
3.	मानसिक व्यवहार		मानसिक रोग	विकलांगता का अभाव या मामूली विकलांगता: 40% से कम (आईडीईएएस के अंतर्गत)	मानसिक बीमारी की मौजूदगी या सीमा स्थापित करने की उद्देश्य परक पद्धति के अभाव के कारण संस्तुत नहीं किया गया। तथापि, आरक्षण/कोटे के लाभ पर, विकलांगता आंकने की बेहतर पद्धतियां विकसित कर लिए जाने के पश्चात विचार किया जा सकता है।	40% के बराबर या इससे अधिक विकलांगता या यदि व्यक्ति को अपनी ड्यूटियां करने के लिए अनुपयुक्त माना जाता है। "मेडिसिन में प्रैक्टिस करने के लिए फिटनेस" की परिभाषा के लिए मानक तैयार किए जाए जिनका जैसे कि भारत के अलावा

						अन्य देशों के अनेक संस्थानों द्वारा इस्तेमाल किए जाते हैं।
4.	आगे उल्लेखित के कारण विकलांगता	क. चिरकालिक तंत्रिका संबंधी स्थितिया	i. बहुल ऊतक दृढ़न	40% से कम विकलांगता	40%-80% विकलांगता	80% से अधिक विकलांगता
			ii. पार्किनसोनिज्म			
		ख. रक्त विकृतियां	i. हीमोफीलिया	40% से कम विकलांगता	40%-80% विकलांगता	80% से अधिक विकलांगता
			ii. थैलिसीमिया			
			iii. सिक्कल सैल रोग			
5.	मूक बधिरता सहित बहुल विकलांगताएं		उपर्युक्त में से एक से अधिक विनिर्दिष्ट विकलांगताएं	उपर्युक्त में किसी की मौजूदगी के संबंध में अलग अलग मामलों की अनुशंसाओं में निर्णय लेते समय उपर्युक्त सभी नामत: बहुल विकलांगता के एक घटक के रूप में दृष्टि, श्रवण, वाक् और भाषा विकलांगता, बौद्धिक विकलांगता और मानसिक रोग विकलांगता पर विचार किया जाना चाहिए जब किसी व्यक्ति में एक से अधिक असमर्थकारी स्थिति मौजूद है, उत्पन्न होने वाली विकलांगता की संगणना करने के लिए, भारत सरकार द्वारा जारी की गई संबंधित राजपत्र अधिसूचना द्वारा अधिसूचित संयोजनकारी फार्मूले की अनुशंसा की जाती है: $\text{क} + \left(\frac{\text{ख}\,(90-\text{क})}{90}\right)$ (जहां क = विकलांगता के % का उच्च मूल्य और ख = विकलांगता के % का निम्न मूल्य जो भिन्न-भिन्न विकलांगताओं के लिए परिकलित किया गया हो। इस फार्मूले का इस्तेमाल बहुल विकलांगताओं वाले मामलों में किया जाए और व्यक्ति विशेष के मामले में मौजूद विशिष्ट विकलांगताओं के अनुसार दाखिले और/या आरक्षण के संबंध में अनुशंसा की जाए।		

BOARD OF GOVERNORS IN SUPER SESSION OF MEDICAL COUNCIL OF INDIA

NOTIFICATION

New Delhi, the 13th March, 2019

No.MCI-_18(1)/2018-Med./187262.—In exercise of the powers conferred by Section 33 of the Indian Medical Council Act, 1956 (102 of 1956), the Board of Governors in Super-session of Medical Council of India with the previous sanction of the Central Government, hereby makes the following Regulations to further amend the "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000", namely: -

1. (i) These Regulations may be called the "Postgraduate Medical EducationRegulations(Amendment), 2019.

   (ii) They shall come into force from the date of their publication in the Official Gazette.

2. In the "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000", under the heading of "**Selection of Postgraduate Students**" clause 9 (5) shall be substituted as under: -

   Provided further that 5% of the annual sanctioned intake capacity in Government or Government aided higher educational institutions shall be filled up by candidates with benchmark disabilities in accordance with the provisions of the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016, based on the merit list of 'National Eligibility-cum-Entrance Test' for admission to Postgraduate Medical Courses. For this purpose, the "Specified Disability" contained in the

Schedule to the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016 is annexed in Appendix 'III' and the eligibility of candidates to pursue a course in medicine with specified disability shall be in accordance with Appendix 'IV'. If the seats reserved for the persons with disabilities in a particular category remain unfilled on account of unavailability of candidates, the seats should be included in the annual sanctioned seats for the respective Category.

In order to be eligible for admission to Postgraduate Course for an academic year, it shall be necessary for a candidate to obtain minimum of marks at 50th percentile in the 'National Eligibility-Cum-Entrance Test for Postgraduate courses' held for the said academic year. However, in respect of candidates belonging to Scheduled Castes, Scheduled Tribes, and Other Backward Classes, the minimum marks shall be at 40th percentile. In respect of candidates with benchmark disabilities specified under the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016, the minimum marks shall be at 45th percentile for General Category and 40th percentile for SC/ST/OBC.

DR. R.K. VATS, Secy. General

[ADVT.-III/4/Exty./579/18]

Footnote: The Principal Regulations namely, "Postgraduate Medical Education Regulations, 2000" were published in Part III, Section 4 of the Gazette of India on 7th Oct., 2000 and amended vide Medical Council of India Notification dated 03/03/2001; 06/10/2001; 16/03/2005; 23/03/2006; 20/10/2008; 25/03/2009; 21/07/2009; 17/11/2009; 09/12/2009; 16/04/2010; 08/12/2010; 27/12/2010; 09/02/2012; 27/02/2012; 28/03/2012; 17/04/2013; 01/02/2016; 17/06/2016; 08/08/2016; 31/01/2017; 11/03/2017; 06/05/2017; 27/06/2017, 31/07/2017, 20.02.2018, 05.04.2018& 23.01.2019

Appendix III

(Refer Regulation 9(5))

A SCHEDULE is annexed regarding, "SPECIFIED DISABILITY" clause (zc) of section 2, that states as under,

1. Physical disability

A. Locomotor disability (a person's inability to execute distinctive activities associated with movement of self and objects resulting from affliction of musculoskeletal or nervous system or both), including—

(a) "leprosy cured person" means a person who has been cured of leprosy but is suffering from—

(i) loss of sensation in hands or feet as well as loss of sensation and paresis in the eye and eye-lid but with no manifest deformity;

(ii) manifest deformity and paresis but having sufficient mobility in their hands and feet to enable them to engage in normal economic activity;

(iii) extreme physical deformity as well as advanced age which prevents him/her from undertaking any gainful occupation, and the expression "leprosy cured" shall construed accordingly;

(b) "cerebral palsy" means a Group of non-progressive neurological condition affecting body movements and muscle coordination, caused by damage to one or more specific areas of the brain, usually occurring before, during or shortly after birth;

(c) "dwarfism" means a medical or genetic condition resulting in an adult height of 4 feet 10 inches (147 centimeters) or less;

(d) "muscular dystrophy" means a group of hereditary genetic muscle disease that weakens the muscles that move the human body and persons with multiple dystrophy have incorrect and missing information in their genes, which prevents them from making the proteins they need for healthy muscles. It is characterized by progressive skeletal muscle weakness, defects in muscle proteins, and the death of muscle cells and tissue; (e) "acid attack victims" means a person disfigured due to violent assaults by throwing of acid or similar corrosive substance.

B. Visual impairment

(a) "blindness" means a condition where a person has any of the following conditions, after best correction—

(i) total absence of sight; or

(ii) visual acuity less than 3/60 or less than 10/200 (Snellen) in the better eye with best possible correction; or

(iii) limitation of the field of vision subtending an angle of less than 10 degree.

(b) "low-vision" means a condition where a person has any of the following conditions, namely:—

(i) visual acuity not exceeding 6/18 or less than 20/60 upto 3/60 or upto 10/200 (Snellen) in the better eye with best possible corrections; or

(ii) limitation of the field of vision subtending an angle of less than 40 degree up to 10 degree.

C. Hearing impairment -

(a) "deaf" means persons having 70 DB hearing loss in speech frequencies in both ears;

(b) "hard of hearing" means person having 60 DB to 70 DB hearing loss in speech frequencies in both ears;

D. "speech and language disability" means a permanent disability arising out of conditions such as laryngectomy or aphasia affecting one or more components of speech and language due to organic or neurological causes.

2. Intellectual disability, a condition characterized by significant limitation both in intellectual functioning (reasoning, learning, problem solving) and in adaptive behavior which covers a range of every day, social and practical skills, including—

(a) "specific learning disabilities" means a heterogeneous group of conditions wherein there is a deficit in processing language, spoken or written, that may manifest itself as a difficulty to comprehend, speak, read, write, spell, or to do mathematical calculations and includes such conditions as perceptual disabilities, dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, dyspraxia and developmental aphasia;

(b) "autism spectrum disorder" means a neuro-developmental condition typically appearing in the first three years of life that significantly affects a person's ability to communicate, understand relationships and relate to others, and is frequently associated with unusual or stereotypical rituals or behaviours.

3. Mental behaviour,— "mental illness" means a substantial disorder of thinking, mood, perception, orientation or memory that grossly impairs judgment, behaviour, capacity to recognize reality or ability to meet the ordinary demands of life, but does not include retardation which is a condition of arrested or incomplete development of mind of a person, specially characterized by subnormality of intelligence.

4. Disability caused due to—

(a) chronic neurological conditions, such as—

(i) "multiple sclerosis" means an inflammatory, nervous system disease in which the myelin sheaths around the axons of nerve cells of the brain and spinal cord are damaged, leading to demyelination and affecting the ability of nerve cells in the brain and spinal cord to communicate with each other;

(ii) "parkinson's disease" means a progressive disease of the nervous system marked by tremor, muscular rigidity, and slow, imprecise movement, chiefly affecting middle-aged and elderly people associated with degeneration of the basal ganglia of the brain and a deficiency of the neurotransmitter dopamine.

(b) Blood disorder—

(i) "haemophilia" means an inheritable disease, usually affecting only male but transmitted by women to their male children, characterized by loss or impairment of the normal clotting ability of blood so that a minor would may result in fatal bleeding;

(ii) "thalassemia" means a group of inherited disorders characterized by reduced or absent amounts of haemoglobin.

(iii) "sickle cell disease" means a hemolytic disorder characterized by chronic anemia, painful events, and various complications due to associated tissue and organ damage; "hemolytic" refers to the destruction of the cell membrane of red blood cells resulting in the release of hemoglobin.

5. Multiple Disabilities (more than one of the above specified disabilities) including deaf blindness which means a condition in which a person may have combination of hearing and visual impairments causing severe communication, developmental, and educational problems.

6. Any other category as may be notified by the Central Government.

Note: Any amendment to the Schedule to the RPWD Act, 2016, shall consequently stand amended in the above schedule.

Appendix "IV"

Guidelines regarding admission of students with "Specified Disabilities" under the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016 with respect to admission in Postgraduate Courses in Modern Medicine

Note 1. The "Certificate of Disability" shall be issued in accordance with the Rights of Persons with Disabilities Rules, 2017 notified in the Gazette of India by the Ministry of Social Justice and Empowerment [Department of Empowerment of Persons with Disabilities (*Divyangjan*)] on 15th June 2017.

2. The extent of "specified disability" in a person shall be assessed in accordance with the "Guidelines for the purpose of assessing the extent of specified disability in a person included under the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016

(49 of 2016)" notified in the Gazette of India by the Ministry of Social Justice and Empowerment [Department of Empowerment of Persons with Disabilities *(Divyangjan)*] on 4th January 2018.

3. The minimum degree of disability should be 40% (Benchmark Disability) in order to be eligible for availing reservation for persons with specified disability.

4. The term 'Persons with Disabilities' (PwD) is to be used instead of the term 'Physically Handicapped' (PH).

S. No.	Disability Type	Type of Disabilities	Specified Disability	Disability Range		
				Eligible for Medical Course, Not Eligible for PwD Quota	Eligible for Medical Course, Eligible for PwD Quota	Not Eligible for Medical Course
1.	Physical Disability	A. Locomotor Disability, including Specified Disabilities (a to f)	a. Leprosy cured person* b. Cerebral Palsy** c. Dwarfism d. Muscular Dystrophy e. Acid attack victims f. Others*** such as Amputation, Poliomyelitis, etc.	Less than 40% disability	40-80% disability. Persons with more than 80% disability may also be allowed on case to case basis and their functional competency will be determined with the aid of assistive devices, if it is being used, to see if it is brought below 80% and whether they possess sufficient motor ability as required to pursue and complete the course satisfactorily.	More than 80%
			* Attention should be paid to loss of sensations in fingers and hands, amputation, as well as involvement of eyes and corresponding recommendations be looked at. ** Attention should be paid to impairment of vision, hearing, cognitive function etc. and corresponding recommendations be looked at. *** Both hands intact, with intact sensations, sufficient strength and range of motion are essential to be considered eligible for medical course.			
		B. Visual Impairment (*)	a. Blindness b. Low vision	Less than 40% disability	-	Equal to or More than 40% Disability
		C. Hearing impairment@	a. Deaf b. Hard of hearing	Less than 40% Disability	-	Equal to or more than 40% Disability
			(*) Persons with Visual impairment / visual disability of more than 40% may be made eligible to pursue Postgraduate Medical Education and may be given reservation, subject to the condition that the visual disability is brought to a level of less than the benchmark of 40% with advanced low vision aids such as telescopes / magnifier etc. @ Persons with hearing disability of more than 40% may be made eligible to pursue Postgraduate Medical Education and may be given reservation, subject to the condition that the hearing disability is brought to a level of less than the benchmark of 40% with			

			the aid of assistive devices. In addition to this, the individual should have a speech discrimination score of more than 60%.			
		D. Speech & language disability$	Organic/ neurological causes	Less than 40% Disability	-	Equal to or more than 40% Disability
		$ Persons with Speech Intelligibility Affected (SIA) shall be eligible to pursue postgraduate courses, provided Speech Intelligibility Affected (SIA) score shall not exceed 3(three), which is 40% or below. Persons with Aphasia shall be eligible to pursue postgraduate courses, provided Aphasia Quotient (AQ) is 40% or below.				

S. No.	Disability Type	Type of Disabilities	Specified Disability	Disability Range		
				Eligible for Medical Course, Not Eligible for PwD Quota	Eligible for Medical Course, Eligible for PwD Quota	Not Eligible for Medical Course
2.	Intellectual disability		a. Specific learning disabilities (Perceptual disabilities, Dyslexia, Dyscalculia, Dyspraxia & Developmental aphasia)#	# Currently there is no Quantification scale available to assess the severity of SpLD, therefore the cut-off of 40% is arbitrary and more evidence is needed.		
				Less than 40% Disability	Equal to or more than 40% disability and equal to or less than 80%. But selection will be based on the learning competency evaluated with the help of the remediation/ assisted technology/aids/infrastructural changes by the Expert Panel	More than 80% or severe nature or significant cognitive/intellectual disability
			b. Autism spectrum disorders	Absence or Mild Disability, Asperger syndrome (disability of upto 60% as per ISAA) where the individual is fit for postgraduate course by an expert panel	Currently not recommended due to lack of objective method to establish presence and extent of mental illness. However, the benefit of reservation/quota may be considered in future after developing better methods of disability assessment.	More than 60% disability or presence of cognitive/intellectual disability and/or if the person is unfit for pursuing postgraduate course by an expert panel
3.	Mental behaviour		Mental illness	Absence or mild Disability: less than 40% (under IDEAS)	Currently not recommended due to lack of objective method to establish presence and extent of mental illness. However, the benefit of reservation/quota may be considered in future after developing better methods of disability assessment.	Equal to or more than 40% disability or if the person is unfit to perform his/her duties. Standards may be drafted for the definition of "fitness to practice medicine", as are used by several institutions of countries other than India

S. No.	Disability Type	Type of Disabilities	Specified Disability	Disability Range		
				Eligible for Medical Course, Not Eligible for PwD Quota	**Eligible for Medical Course, Eligible for PwD Quota**	**Not Eligible for Medical Course**
4.	Disability caused due to	a. Chronic Neurological Conditions	i. Multiple Sclerosis ii. Parkinsonism	Less than 40% Disability	40-80% disability	More than 80%
		b. Blood Disorders	i. Haemophilia ii. Thalassemia iii. Sickle cell disease	Less than 40% Disability	40-80% disability	More than 80%
5.	Multiple disabilities including deaf blindness		More than one of the above specified disabilities	Must consider all above while deciding in individual cases recommendations with respect to presence any of the above, namely, Visual, Hearing, Speech & Language disability, Intellectual Disability, and Mental Illness as a component of Multiple Disability. Combining Formula as notified by the related Gazette Notification issued by the Govt. of India $a + \left[\frac{b(90-a)}{90}\right]$ (where a= higher value of disability % and b=lower value of disability % as calculated for different disabilities) is recommended for computing the disability arising when more than one disabling condition is present in a given individual. This formula may be used in cases with multiple disabilities, and recommendations regarding admission and/or reservation made as per the specific disabilities present in a given individual		

Uploaded by Dte. of Printing at Government of India Press, Ring Road, Mayapuri, New Delhi-110064
and Published by the Controller of Publications, Delhi-110054.

MANOJ KUMAR VERMA Digitally signed by MANOJ KUMAR VERMA Date: 2019.03.15 22:29:13 +05'30'

LIST OF CENTRES FOR DISABILITY CERTIFICATES (AS PER 21 BENCHMARK DISABILITIES GIVEN UNDER RPWD ACT-2016)

Please refer to “NEET-PG COUNSELLING INFORMATION BULLETIN & COUNSELLING SCHEME” published on MCC website

Sr.No	Centres who will issue Disability Certificates as per 21 Benchmark Disabilities given under RPWS Act-2016	City/State
1.	VardhmanMahavir Medical College &Safdarjang Hospital	New Delhi
2.	All India Institute of Physical Medicine and Rehabilitation (for Locomotor Disability only)	Mumbai
3.	Institute of Post Graduate Medical Education & Research	Kolkata
4.	Madras Medical College	Chennai
5.	Grant Government Medical College, J.J. Hospital Compound	Mumbai, Maharashtra
6.	Goa Medical College	Goa
7.	Government Medical College, Thiruvananthapuram	Thiruvananthapuram, Kerala
8.	SMS Medical College	Jaipur, Rajasthan
9.	Govt. Medical College and Hospital, Sector 32	Chandigarh
10.	Govt. Medical College, Agartala, State Disability Board	Agartala / Tripura
11.	Institute of Medical Sciences, Banaras Hindu University,	Varanasi / UttarPradesh
12.	Ali Yavar Jung National Institute of Speech and Hearing Disabilities, Bandra, Mumbai (for Hearing Disabilities Only)	Mumbai, Maharashtra
13.	AIIMS, Nagpur	Nagpur, Maharashtra
14.	AtalBihari Vajpayee Institute of Medical Sciences & RML Hospital, New Delhi. (ABVIMS & RMLH)	New Delhi
15.	Lady Hardinge Medical College & Associated Hospitals (LHMC)	New Delhi

ANNEXURE "F"

General Instructions for filling online application Form

1.	Click Here - Process flow for NEET PG-CPS-2023
2.	Applicant should have a valid Email Id.
3.	Before filling Online Application Form Download INFORMATION BROCHURE and read the same carefully. Candidates ascertain the eligibility before filling application form and paying fees.
4.	Candidate should note the password given by Him/Her and keep in safe custody. It is necessary for further login. Safe custody of the password is the responsibility of candidate.
5.	Please note that if a candidate commit any mistake in filling the online Application Form, it cannot be corrected by this office. The Office will take no responsibility of any kind for such forms.
6.	The Applicant must possess the required criteria and education qualification as mentioned in the Information Brochure.
7.	Applicant email id and mobile number will be used for further correspondence.
8.	After reading above instructions to fill Online Application Form, the Applicant has to click Next button to display Online Application Form.
9.	Candidate should Login with Application No. (User Name) and his/her Unique Password **and verify the correctness of entries made in application form. There is provision to make changes in the Application Form before confirmation. There is no provision to make changes in the application form after confirmation. Candidate can pay registration fee online via Credit card / Debit Card or Internet banking. Online payment should be done tile last date stated in the Notice.**
10.	Candidate have to make Payment through Online Payment Gateway.
11.	After successful Payment, candidate should upload required Documents before the scheduled date. The candidate should pre-scan the documents, name it and keep ready on the desk. Instructions For the Image Upload is as follows • Size of each document must be less than 200 kb. • Width (Horizontal) of document must be GREATER THAN 400px • Height (Vertical) of document must be GREATER THAN 600px. • Document must be in .jpg or .jpeg Format only. **Note = To resize image, Open it in Paint. Click on <'Resize'>, select Pixels and specify Horizontal and Vertical values. Don`t use percentage.**
12.	**Office will do Online Scrutiny of uploaded Documents. Candidate who has not uploaded required document will not be considered for Admission Process. Or will not be eligible for constitutional reservation.**
13.	Applicant need not send copy of application form or any document to this office. However candidate may take print out application form for His/Her subsequent use / record.

ANNEXURE "G"

Specimen Copy of Online Application form NEET-PG-CPS 2023.

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

DIRECTORATE OF MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH, MUMBAI

4th Floor, Govt. Dental College & Hospital Building, St. George's Hospital Compound, Near V.T., Mumbai, Maharashtra 400001 (M.S.)

NEET CPS PG - 2021

Online Application Form For NEET CPS PG - 2021

CANDIDATE'S PERSONAL INFORMATION

Full Name of the Candidate's (As per NEET - PG 2021 Score Card) : [Full Name of the Candidate (As per NEET - PG 202]

Candidate's Father's Name / Husband's Name : [Candidate's Father's Name / Husband's Name]

Candidate's Mother's Name : [Candidate's Mother's Name]

Candidate's Date of Birth (DD/MM/YYYY) : [DD/MM/YYYY]

Gender : ○ Male ○ Female ○ Transgender

Address for Correspondence : [Address line no.1] [Address line no.2] [Address line no.3]

Pin Code : [Pin]

Mobile No. of the Candidate : [Mobile no. of the] Send OTP [Code] Verify

Alternative Contact No. Telephone / Mobile. : [Alternative Contact No. Telephone / Mobile.]

E-mail Address of the Candidate : [Email Address (] Send OTP [Code] Verify

Nationality of the Candidate : SELECT

Does the Candidate want to claim NRI Quota Seat? : ○ Yes ○ No

Aadhar Card No. of the Candidate :(Optional) [Aadhar Card No. of the Candidate]

RESERVATION

Category of the Candidate : ○ SC ○ ST ○ DT-VJ(A) ○ NT(B) ○ NT(C) ○ NT(D) ○ OBC ○ SBC ○ SEBC ○ EWS ○ GENERAL (UNRESERVED)

Whether the Candidate is Domicile of Maharashtra State? : ○ Maharashtra ○ Out side Maharashtra

Are you a Person With Disability (PWD)? : ○ Yes ○ No

Is the Candidate an Orphan ? : ○ Yes ○ No

Religion to which the Candidate belongs (for Minority Quota) : ○ Hindu ○ Muslim ○ Christian ○ Sikh ○ Buddhist ○ Jain ○ Others

PREVIOUS COLLEGE INFORMATION

Date of Passing Final MBBS Degree Examination (DD/MM/YYYY) : [DD/MM/YYYY]

Aggregate Percentage % of Marks Obtained in MBBS Degree : [ ]

Date of Internship i.e. before 31/03/2021 (DD/MM/YYYY) : ○ Completion ○ Completed [DD/MM/YYYY]

Whether the Candidate is Admitted and is Pursuing Fellowship/CPS/Diploma Course? : ○ Completed ○ Admitted and Pursuing ○ No

Whether the Candidate has passed MBBS Degree from College situated in Maharashtra State/AIIMS/Central Government Institution? : ○ Yes ○ No

Whether the Candidate has passed MBBS Degree under 15% AIEE Quota from Medical College Outside Maharashtra State? : ○ Yes ○ No

DETAILS OF BOND SERVICE

Has the Candidate completed Bond Service or Candidate has Paid Bond penalty in case Candidate has completed MBBS degree from Government College/ Corporation College : ○ YES ○ NO

(Note : For Govt. Medical colleges Candidate completed Bond Service or Candidate has Paid Bond penalty in case Candidate has completed MBBS degree from Government College/ Corporation College must be YES)

NEET INFORMATION

NEET - PG 2021 Roll No. :

NEET - PG 2021 Application ID. :

NEET - PG 2021 Score : / 1200

All India NEET - PG 2021 Rank :

MEDICAL COUNCIL REGISTRATION

Has Candidate Registered with MCI/MMC/Other State Medical Council : ○ Yes ○ No

OTHER DETAILS

Whether the Candidate, is serving doctors in the Dadra and Nagar Haveli (UT) who have served for more than 5 years. : ○ Yes ○ No

Whether the Candidate is MBBS from Dadra and Nagar Haveli (UT) : ○ Yes ○ No

LOGIN DETAILS OF THE CANDIDATE

Password:

(minimum 8 character and maximum 12)

Confirm Password :

(Candidate to preserve own password)

DECLARATION OF THE CANDIDATE

☐ 1. I, hereby, solemnly and sincerely affirm that each and every statement made and the entire information filled in the above online application form is true and correct to the best of my knowledge.

☐ 2. I have not concealed any material information, however if any information submitted herein is found fraudulent, incorrect or untrue, I understand that I am liable to criminal prosecution and I also agree to forgo my seat in Medical Postgraduate course. I also understand that my selection and admission to the course is also liable to be cancelled.

☐ 3. I have carefully read the rules & regulations of NEET - PG 2021 brochure and I agree to abide by them. I hereby accept in entirely the legality, validity and correctness of these rules. I understand by submitting this application I have accepted the correctness, validity and/or justifiability of all these and that. Had I not accepted the correctness and validity of these rules I would not have submitted this application and further that it will not be open hereinafter to challenge and / or question validity and / or correctness of any rule or part thereof.

☐ 4. I undertake to upload all the required Documents at the time of Registration, failing which I understand that my claim for selection shall not be granted.

☐ 5. I undertake to submit all the required original certificates at the time of Document Verification as well as at the time of admission to a course/college as per the rules, failing which I understand that my claim for selection shall not be granted.

☐ I agree to aforesaid conditions

SUBMIT

ANNEXURE "H"
Specimen Copy of Online Preference Form

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA

DIRECTORATE OF MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH, MUMBAI

4th Floor, Govt. Dental College & Hospital Building, St. George's Hospital Compound, Near V.T., Mumbai, Maharashtra 400001 (M.S.)

NEET CPS PG - 2021

Instructions | Logout

Student Information

SML :	4667	**NEET CPS PG 2021 Rank :**	66313.00
NEET Roll No. :	1805105410	**CET CELL Application No :**	19100002
Category :	SC	**Name of the Candidate :**	POTE DHANANJAY SAMPATRAO
NRI Quota :	NO	**PH :**	NO
Ear Marking :	RESERVE	**Inservice :**	NO

Preferences

Preferences 1 - 100 | Preferences 101 - 200 | Lock preferences

Pref 1 :	0101S	**Pref 2 :**	0201S	**Pref 3 :**	0301S	**Pref 4 :**	0401S
Pref 5 :	0501S	**Pref 6 :**	0601S	**Pref 7 :**	0701S	**Pref 8 :**	0801S
Pref 9 :	0901S	**Pref 10 :**	1001S	**Pref 11 :**	1101S	**Pref 12 :**	1201S
Pref 13 :	1301S	**Pref 14 :**	1401S	**Pref 15 :**	1501S	**Pref 16 :**	1601S
Pref 17 :	1701S	**Pref 18 :**	1801S	**Pref 19 :**	1901S	**Pref 20 :**	2001S
Pref 21 :	2101S	**Pref 22 :**	2101I	**Pref 23 :**	2207S	**Pref 24 :**	2207I
Pref 25 :	2238S	**Pref 26 :**	2238I	**Pref 27 :**	2401S	**Pref 28 :**	2401I
Pref 29 :	2501S	**Pref 30 :**	2501I	**Pref 31 :**	2601S	**Pref 32 :**	2601I
Pref 33 :	2701S	**Pref 34 :**	2701I	**Pref 35 :**	2801S	**Pref 36 :**	3001S
Pref 37 :	3001I	**Pref 38 :**	3101S	**Pref 39 :**	3101I	**Pref 40 :**	3201S
Pref 41 :	3201I	**Pref 42 :**	3301S	**Pref 43 :**	3301I	**Pref 44 :**	3401S
Pref 45 :	3401I	**Pref 46 :**	3501S	**Pref 47 :**	3501I	**Pref 48 :**	0106S
Pref 49 :	0206S	**Pref 50 :**	0306S	**Pref 51 :**	0406S	**Pref 52 :**	0506S
Pref 53 :	0606S	**Pref 54 :**	0706S	**Pref 55 :**	0806S	**Pref 56 :**	0906S
Pref 57 :	1006S	**Pref 58 :**	1106S	**Pref 59 :**	1206S	**Pref 60 :**	1306S
Pref 61 :	1406S	**Pref 62 :**	1506S	**Pref 63 :**	1606S	**Pref 64 :**	1706S
Pref 65 :	1906S	**Pref 66 :**	2006S	**Pref 67 :**	2106S	**Pref 68 :**	2106I
Pref 69 :	2406S	**Pref 70 :**	2506S	**Pref 71 :**	2606S	**Pref 72 :**	2706S
Pref 73 :	2806S	**Pref 74 :**	3206S	**Pref 75 :**	3206I	**Pref 76 :**	3306S
Pref 77 :	0112S	**Pref 78 :**	0212S	**Pref 79 :**	0312S	**Pref 80 :**	0412S
Pref 81 :	0512S	**Pref 82 :**	0612S	**Pref 83 :**	0712S	**Pref 84 :**	0812S
Pref 85 :	0912S	**Pref 86 :**	1012S	**Pref 87 :**	1112S	**Pref 88 :**	1212S
Pref 89 :	1312S	**Pref 90 :**	3212S	**Pref 91 :**	1412S	**Pref 92 :**	1512S
Pref 93 :	1612S	**Pref 94 :**	1712S	**Pref 95 :**	1912S	**Pref 96 :**	2012S
Pref 97 :	2112S	**Pref 98 :**	0134S	**Pref 99 :**	0234S	**Pref 100 :**	0534S

Save Preferences | FINISH

Copyright CET-CELL

ANNEXURE – “I”

Internship Certificate

(Certificate to be issued by the Dean of Parent College)

This is to certify that Dr.. was/is a Bonafide student of this college. He/She passed his/her final MBBS examination held in .... from ....University. He/she has done internship training from ....to..................

Seal/Stamp of the College **Signature of Dean/Principal**

Date : / /

Place : _______________

ANNEXURE – "J"

Proforma for Resignation of admission to NEET-PG-CPS Courses 2023-2024

To,
The Commissioner,
Directorate of Medical Education and Research, Mumbai
Govt. Dental College & Hospital Building,
St. George's Hospital Compound,
Near V.T., Mumbai, Maharashtra 400001

(Through Dean/Principal)

Sub: Resignation of Postgraduate Admission.

Respected Sir,

I, Dr. ____ SML No.__________has been admitted for ________________ PG course in the subject of _____________________________ at ____ on ____________________ under ________________ category.

Now I wish to resign the above mentioned PG-CPS admission for following reasons:

(1) I have secured admission to PG-CPS course through other Competent Authority (Course _________________ Institute _____________________________________). OR

(2) I wish to resign it for personal reasons.

I hereby tender my voluntary resignation. I am abide by the rules and regulations regarding fees, bond and penalty conditions, as per NEET-PG-CPS 2023 Information brochure.

Thanking you

Yours faithfully,

Date :

Place : **Signature of the Candidate**

Name and Address of the candidate :	**For Office use only:**
…………………………………………………………	Amount Paid Rs. ………………………………
…………………………………………………………	Amount deducted Rs. …………………………
…………………………………………………………	Amount refunded Rs. …………………………
Pin Code : ……………………………………………	Cheque No. & Date ……………………………
Tel No.: ………………………………………………	Bank Particulars ………………………………

Note :

This blank form to be Xeroxed and to be filled in triplicate, one copy to be sent to the Competent Authority by the college, one copy to be retained by the college, one copy to be retained by the candidate.

ANNEXURE "K"

Status Retention Form

NEET-PG-CPS 2023

Candidate's Name : ___________________________SML.No ________Roll.No. : ____________

Institute / College ____________________________________ Course: ____________________

To,
The Commissioner,
Directorate of Medical Education and Research, Mumbai
Govt. Dental College & Hospital Building,
St. George's Hospital Compound,
Near V.T., Mumbai, Maharashtra 400001

Sir/Madam,

I, Dr.____ wish to retain the seat allotted to me at ____ for _____________________________________ Course for the academic year 2023-24.

DECLARATION

I am fully aware that after submitting this Status Retention Form I will not be considered for any subsequent rounds of selection process for the year 2023. I also declare that I will not ask for reconsideration of my name for further selection process.

Date :

Place : **Signature of Candidate**

Submitted for necessary action

Date :

Place : **Signature of Dean /Principal (with seal)**

Note:

This blank form to be Xeroxed and to be filled in triplicate, one copy to be sent to the Competent Authority by the college, one copy to be retained by the college, one copy to be retained by the candidate.

ANNEXURE – "L"

✂...

CERTIFICATE OF MEDICAL FITNESS

This is to certify that I have conducted clinical examination of Dr. .... who is desirous of admission to Medical Postgraduate Courses (NEET-PG-CPS- 2023).

He/she has not given any personal history of any disease incapacitating him/her to undergo the professional course. Also, on clinical examination it has been found that he/she is medically fit to undergo the medical postgraduate course (NEET-PG-CPS-2023).

(1) Absence of any incapacitating and /or progressive systematic disease/disorder / condition,
(2) Absence of any disability of upper limb/s,
(3) Absence of any major visual/auditory disability,
(4) Absence of psychosis/neurosis/mental retardation,
(5) Ability to maintain erect posture,
(6) Reasonable manual dexterity.

Address of the Registered Medical Practitioner	Signature
	Name
	Registration No.
Date	Seal of Registered Medical Practitioner

✂...

Note:

A candidate must be medically fit to undergo the **Post Graduate Diploma & Fellowship Courses of CPS2023** applied for. The medical fitness must be certified by a Registered Medical Practitioner in the prescribed Proforma, as given above on a **Letterhead.**

ANNEXURE – “M”

The Government of Maharashtra vide Government Resolution No.CPS 3820/ CR-70/20/Edu-2, dated 22th November, 2021 has appointed Commissioner, Medical Education and Research, Mumbai

राज्यातील सीपीएस अभ्यासक्रम प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यासाठी कार्यपध्दती निश्चित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

शासन निर्णय क्रमांक सीपीएस ३८२०/प्र.क्र. ७०/२०/शिक्षण-२
वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग,
गो.ते. रूग्णालय नवीन इमारत,९ वा मजला, गो.ते. रूग्णालय संकुल,
नवीन मंत्रालय, लोकमान्य टिळक मार्ग, मुंबई
दिनांक- २२ नोव्हेंबर, २०२१

संदर्भ -१) आयुक्त, वैद्यकीय शिक्षण यांचे पत्र क्र. संवैशिवसं/१२२१/सीपीएस/प्रवेश प्रक्रिया/२१/२-अ. दिनांक १७/११/२०२१

२) शासन पत्र क्र.बैठक २१२१/प्र.क्र. २०४/२१/शिक्षण-२, दिनांक २९/१०/२०२१

३) आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्ष यांचे पत्र क्र वै.शि./प्र.क्र. ८९/सीपीएस प्रवेश प्रक्रिया/१५६९, दिनांक २२/०२/२०२१

४) प्रबंधक, कॉलेज ऑफ फिजीशियन्स ॲन्ड सर्जन्स, मुंबई CPS/Admin/१८६१/२०२१, दिनांक १७/०९/२०२१

५) आरोग्य व कुटूंब कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार,नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र. U-१२०२१/०५/२०२१-MEC/FTS-८१०६६२६,दिनांक २४/०५/२०२१

६) आरोग्य कुटूंब कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र. V.११०२५/१४/२०१५-MEP(Pt), दिनांक ०५/०८/२०२०.

७) आरोग्य कुटूंब कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र. V.११०२५/१४/२०१५-MEP(Pt), दिनांक ०५/१२/२०१९.

प्रस्तावना : केंद्रीय आरोग्य व कुटूंब कल्याण मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे संदर्भाधीन ५ ते ७ वरील पत्रान्वये कॉलेज ऑफ फिजीशियन्स ॲन्ड सर्जन्स (सीपीएस), मुंबई यांचेमार्फत राबविण्यात येणारे वैद्यकीय पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाचे प्रवेश राज्य शासनामार्फत केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रियेद्वारे करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत. उक्त प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यासाठी कार्यपध्दती निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्याअनुषंगाने शासनाने पुढील प्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय: आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांच्या सूचनेस अनुसरून कॉलेज ऑफ फिजिशियन्स आणि सर्जन्स (सीपीएस), मुंबई यांचेमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या राज्यातील मान्यताप्राप्त वैद्यकीय

पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांचे प्रवेशासाठी शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२ पासूनची प्रवेश प्रक्रिया ही राज्यशासनामार्फत राबविण्यास शासनाची मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

२. सदर प्रवेश प्रक्रिया राबविण्याकरिता पुढीलप्रमाणे कार्यपद्धती अवलंबिण्यात येईल:-

अ) सदर प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यासाठी आयुक्त, वैद्यकीय शिक्षण हे 'सक्षम प्राधिकारी' राहतील.

ब)प्रवेश प्रक्रिया पारदर्शक व सुरळीतपणे राबविण्याकरिता आयुक्त, वैद्यकीय शिक्षण यांचेमार्फत आवश्यक समिती गठित करता येईल.

क)सीपीएस अभ्यासक्रमांचे उक्त सर्व प्रवेश हे संबंधित शैक्षणिक वर्षासाठीच्या "नीट-पीजी" या अखिल भारतीय स्तरावरील प्रवेश परीक्षेच्या गुणवत्तेनुसार करण्यात येतील.

ड) सदर प्रवेश प्रक्रिया राबविण्याकरिता सीपीएस संस्थेकडून आवश्यक माहिती प्राप्त करून आयुक्त, वैद्यकीय शिक्षण यांच्याकडून प्रवेश प्रक्रियेची माहितीपुस्तिका (Brochure) तयार करण्यात येईल व त्यास शासनाची मान्यता घेण्यात येईल.

इ) प्रवेश प्रक्रियेच्या कामाकरिता आयुक्त, वैद्यकीय शिक्षण यांना विहित पद्धतीने उचित एजन्सीची निवड करता येईल.

३. सार्वजनिक आरोग्य विभागांतर्गत रुग्णालयामध्ये सुरू असलेल्या सीपीएस अभ्यासक्रमाची प्रवेश प्रक्रिया ही पूर्वीप्रमाणेच त्या विभागामार्फत राबविण्यात येईल. उर्वरित शासकीय/निमशासकीय/ खाजगी संस्थांमधील सीपीएस अभ्यासक्रमांची प्रवेश प्रक्रिया ही आयुक्त, वैद्यकीय शिक्षण यांच्यामार्फत राबविण्यात येईल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे नावाने व आदेशानुसार,

(अजित सासुलकर)
अवर सचिव

प्रत:

१.अपर मुख्य सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२. आयुक्त, वैद्यकीय शिक्षण, मुंबई.
३. आयुक्त, राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्ष, मुंबई
४. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई.
५. प्रबंधक, कॉलेज ऑफ फिजीशियन अँन्ड सर्जन्स,परेल, मुंबई
६. अवर सचिव, आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली
७. निवडनस्ती (शिक्षण-२)

ANNEXURE – "N"

Government of Maharashtra approval for NEET-PG-CPS DIPLOMA / FELLOWSHIP COURSES - 2023 Information Brochure

महाराष्ट्र शासन
वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,
गो.ते.रूग्णालय आवार, ९ वा मजला,
लोकमान्य टिळक मार्ग, नवीन मंत्रालय,
मुंबई - ४०० ००१.

क्र.सीपीएस-१०२४/प्र.क्र.२६६/२४/शि-२ दि.०२/०७/२०२४

प्रति,
आयुक्त,
वैद्यकीय शिक्षण, मुंबई.

विषय:-सीपीएस अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२३-२०२४ प्रवेश प्रक्रिया राबविण्याकरिता नियमपुस्तिकेस मान्यता देण्याबाबत.

संदर्भ:-आयुक्त, वैद्यकीय शिक्षण, मुंबई यांचे पत्र क्र.डीएमईआर-११०१२/६/२०२४-सीईटीआयटी, दि.२७/०६/२०२४.

महोदय,

सीपीएस संस्थेच्या शैक्षणिक अर्हतांची मान्यता, त्यांचा दर्जा व सीपीएस अभ्यासक्रम प्रवेशप्रक्रियेच्या अनुषंगाने सर्वसमावेशक उपाययोजना सुचविण्याकरिता आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांच्या दि.०३/०४/२०२३ रोजीच्या पत्रान्वये डॉ. अतुल गोयल, आरोग्य सेवा महानिदेशक यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत समितीच्या दि.१३/०७/२०२३ रोजी आयोजित बैठकीत समिती अध्यक्ष यांनी सीपीएस संस्थेस त्यांच्या प्रशासन व शैक्षणिक बाबी संबंधित आवश्यक सुधारणा करण्याच्या सूचना दिलेल्या आहेत. सदर सूचनांचे सीपीएस मार्फत पालन करण्यात येईल या अटीच्या अधीन राहून शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ करीता नीट-पीजी २०२३ परीक्षेतील गुणानुक्रमांच्या आधारे राष्ट्रीय आयुर्विज्ञान आयोग मान्यता प्राप्त सीपीएस संस्थेच्या १० अभ्यसक्रमांच्या प्रवेशप्रक्रिया राबविण्याकरीता संदर्भाधीन पत्रान्वये आपण प्रस्तावित केलेल्या प्रारूप नियमपुस्तिकेस (Draft Copy) पुढील अभिप्राय व अल्पशः सुधारणांसह शासन मान्यता दर्शविण्यात येत आहे:-

i. प्रारूप नियम पुस्तिकेतील नियम क्र.३ मध्ये नमूद केल्यानुसार प्रवेशासाठी उपलब्ध असलेल्या सीपीएस अभ्यासक्रमाच्या सर्व संस्थांची नावे, अभ्यासक्रमांची नावे आणि प्रवेशांच्या जागा याबाबतची माहिती नियमपुस्तिकेसोबत प्रसिध्द करणे योग्य राहील.

ii. प्रारूप नियमपुस्तिकेतील नियम क्र.१२.२.२ मध्ये नमूद केल्यानुसार खाजगी संस्थातील सीपीएस अभ्यासक्रमाची शुल्क रचना ही सीपीएस संस्थेव्दारे निश्चित केल्याप्रमाणे असल्याचे स्पष्टपणे नमूद करण्यात यावे.

iii. प्रारुप नियमपुस्तिकेतील नियम क्र.१२.२.३ मध्ये non-refundable Admission eligibility and enrollment fees, E-learning fees and Electronic Monitoring

Device (EMD) cost ही सीपीएस संस्थेव्दारे निश्चित केल्याप्रमाणे असल्याचे स्पष्टपणे नमूद करण्यात यावे.

२. वरील बाबी विचारात घेऊन प्रारूप नियमपुस्तिकेत आवश्यक सुधारणा करण्यात याव्यात, ही विनंती.

आपला,

02/07/2024

(नि. ब. महाडीक)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, मुंबई
२) निवडनस्ती (शिक्षण-२ कार्यासन)

ANNEXURE – “O”

General Administration DepartmentGovernment Resolutions no.RAD/4019/C.R 31/16-A, dated 12 February,2019 and 31st May 2021 for EWS Category Reservation.

खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकांसाठी शासकीय सेवा व शैक्षणिक संस्थामध्ये प्रवेशाकरिता १०% जागा आरक्षित करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: राआधो- ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक - १२ फेब्रुवारी, २०१९

<u>प्रस्तावना:-</u>

संसदेने संविधानात १०३ वी घटना दुरुस्ती कायदा, २०१९ पारित केलेला आहे. त्याद्वारे भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद १५ व १६ मध्ये सुधारणा करण्यात आलेली आहे. उक्त घटना दुरुस्तीन्वये राज्य घटनेच्या अनुच्छेद १५ मध्ये खंड (६) चा समावेश करण्यात आला आहे. या सुधारणेनुसार अनुच्छेद १५ च्या खंड (४) व (५) मध्ये नमूद वर्गाव्यतिरिक्त आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकांच्या नागरिकांच्या प्रगतीसाठी कोणतीही विशेष तरतुद करता येईल, तसेच खंड (४) व (५) मध्ये नमूद वर्गाव्यतिरिक्त आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकांसाठी अनुच्छेद ३० च्या खंड (१) मध्ये संदर्भित अल्पसंख्यांक शैक्षणिक संस्थांखेरीज, अन्य शैक्षणिक संस्थांमध्ये तसेच खाजगी शैक्षणिक संस्थांमध्ये-मग त्या राज्य शासनाकडून अनुदान प्राप्त असोत अगर अनुदान प्राप्त नसोत-प्रवेश देण्याशी संबंधित असतील तेथवर राज्य शासनास १० टक्के पर्यंत जागा आरक्षित करता येतील. अनुच्छेद १५ मधील कोणत्याही तरतुदीचा किंवा अनुच्छेद १९ च्या खंड (१) च्या उप खंड (g) किंवा अनुच्छेद २९ च्या खंड (२) चा वरीलप्रमाणे विशेष तरतुद करण्यास राज्यास प्रतिबंध होणार नाही. हे आरक्षण सध्या मागासवर्गीयांसाठी विहित असलेल्या आरक्षणाव्यतिरिक्त राहील. (स्पष्टीकरण: अनुच्छेद १५ व १६ करिता आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटक म्हणजे राज्य शासन वेळोवेळी आर्थिक उत्पन्न आणि अन्य आर्थिक दुर्बलतेच्या आधारावर अधिसुचित करेल त्याप्रमाणे राहील).

तसेच संविधानाच्या अनुच्छेद १६ मध्ये सुधारणा करुन त्यामध्ये खंड (६) चा समावेश करुन त्याद्वारे शासकीय सेवांमध्ये अनुच्छेद १६ च्या खंड (४) मध्ये नमूद केलेल्या आरक्षणाव्यतिरिक्त आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकांसाठी १०% पर्यंत आरक्षण ठेवण्यास राज्यास प्रतिबंध होणार नाही अशी तरतूद करण्यात आली आहे. संसदेने पारित केलेला घटना दुरुस्तीचा कायदा हा दिनांक १४ जानेवारी, २०१९ रोजीच्या राजपत्रान्वये अंमलात आला आहे.

सदर घटना दुरुस्तीची राज्यात अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे. ही बाब विचारात घेता राज्यातही खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकांसाठी शासकीय/निमशासकीय सेवा व शासनाचे उपक्रम यामधील सेवेसाठी व अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्था वगळता शासकीय, खाजगी, अनुदानित, विना अनुदानित संस्थामध्ये प्रवेशासाठी १०% आरक्षण ठेवण्याचा निर्णय शासनाच्या विचाराधीन होता. त्यानुसार राज्य शासन पुढीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे :-

शासन निर्णय:-

भारतीय संविधानातील अनुच्छेद १५ (४) व (५) आणि अनुच्छेद १६ (४) अन्वये आरक्षणाचा लाभ देण्यात आलेल्या प्रवर्गाव्यतिरिक्त (मागासवर्गीय) राज्यातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी, शासकीय शैक्षणिक संस्था/ अनुदानित विद्यालये, महाविद्यालये, सर्व उच्च शिक्षण देणाऱ्या शैक्षणिक संस्था, विना अनुदानित विद्यालये, महाविद्यालये व शैक्षणिक संस्था यामध्ये एकूण प्रवेश द्यावयाच्या जागांमध्ये १० % आरक्षण विहित करण्यात येत आहे. सदर आरक्षण राज्यघटनेच्या अनुच्छेद ३० च्या खंड (१) मध्ये संदर्भीत अल्पसंख्याक संस्थाना लागू होणार नाही.

तसेच राज्यातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी शासकीय आस्थापना, निमशासकीय आस्थापना, मंडळे/महामंडळे/नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था/ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्था, प्राधिकरणे यांच्या आस्थापनावरील नियुक्तीसाठी सरळसेवेच्या पदांमध्ये १० % आरक्षण विहित करण्यात येत आहे.

२. **आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकासाठीच्या आरक्षणाचा लाभ खालील अटींच्या अधीन अनुज्ञेय राहील :-**

(अ) राज्यातील आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकासाठी ज्या व्यक्तीच्या जातींचा महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा अनुसूचित जाती, अनुसूचित जनाती, निरधिसूचित जमाती (वि.जा.) भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि इतर मागासवर्ग यांच्यासाठी आरक्षण अधिनियम, २००१ (सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ८) व महाराष्ट्र राज्य सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गाकरिता (राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील जागांच्या प्रवेशाचे आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील नियुक्त्यांचे किंवा पदांचे) आरक्षण अधिनियम,२०१८ (सन २०१८ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ६२) यामधील प्रवर्गामध्ये समावेश नाही त्यांच्यासाठी शासकीय शैक्षणिक संस्था/ अनुदानित विद्यालये, महाविद्यालये, शैक्षणिक संस्था, विना अनुदानित विद्यालये, महाविद्यालये, शैक्षणिक संस्था यामध्ये एकूण प्रवेश द्यावयाच्या जागांमध्ये १०% आरक्षण विहित करण्यात येत आहे. सदर आरक्षण राज्य घटनेच्या अनुच्छेद ३० च्या खंड (१) मध्ये संदर्भीत अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्थाना लागू होणार नाही.

तसेच शासकीय आस्थापना, निमशासकीय आस्थापना, मंडळे/महामंडळे/नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था/ग्रामिण स्थानिक स्वराज्य संस्था, प्राधिकरणे यांच्या आस्थापनेवरील सरळसेवेच्या पदांच्या सर्व संवर्गातील नियुक्तीसाठी १०% पदे ही आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकांसाठी राखीव राहतील.

(ब) हे ५०% आरक्षण राज्यात सध्या महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा अनुसूचित जाती, अनुसूचित जनाती, निरधिसूचित जमाती (वि.जा.), भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि इतर मागासवर्ग यांच्यासाठी आरक्षण अधिनियम, २००१ (सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ८) अन्वये विहित करण्यात आलेल्या मागासवर्गासाठी व महाराष्ट्र राज्य सामाजिक आणि शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गाकरिता (राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील जागांच्या प्रवेशाचे आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील नियुक्त्यांचे किंवा

पदांचे आरक्षण अधिनियम,२०१८ (सन २०१८ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ६२) अन्वये सामाजिक व शैक्षणिकदृष्टया मागास घटकांसाठी विहित करण्यात आलेल्या आरक्षणाव्यतिरिक्त राहील.

(क) आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकांच्या आरक्षणाच्या लाभासाठी पात्रता:-

(१) ज्या अर्जदाराच्या/ उमेदवाराच्या कुटुंबाचे एकत्रित वार्षिक उत्पन्न रु. ८ लाखाच्या आत असेल त्या अर्जदारास/ उमेदवारास आर्थिकदृष्टया दुर्बल समजण्यात येईल व या आरक्षणाच्या लाभासाठी तो पात्र राहील.

(२) या आरक्षणाच्या लाभासाठी कुटुंब म्हणजे अर्जदाराचे/ उमेदवाराचे आई -वडील व १८ वर्षा खालील भावंडे तसेच अर्जदाराची/ उमेदवाराची १८ वर्षाखालील मुले व पती/पत्नी यांचा समावेश होईल. कुटुंबाच्या एकत्रित उत्पन्नात त्याच्या कुटुंबातील सदस्यांच्या सर्व स्त्रोतांमधून मिळणा-या उत्पन्नाचा समावेश असेल म्हणजेच वेतन, कृषी उत्पन्न, उदयोग-व्यवसाय या व इतर सर्व मार्गातून होणारे, अर्ज दाखल करण्याच्या दिनांकाच्या मागील आर्थिक वर्षाचे वार्षिक उत्पन्न एकत्रितपणे रु. ८ लाखापेक्षा कमी असावे.

(३) आर्थिक दुर्बल घटकासाठीच्या आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी या सोबत विहित करण्यात आलेल्या नमुन्यात (परिशिष्ट-अ) सक्षम प्राधिका-याचे पात्रता प्रमाणपत्र सादर करणे बंधनकारक राहील. तसेच यासाठी सादर करावयाच्या अर्जाचा नमुना (परिशिष्ट-ब), अर्जासोबत जोडावयाची कागदपत्रे / पुरावा (परिशिष्ट-क) आणि घोषणापत्र (परिशिष्ट-ड) सोबत जोडण्यात आलेल्या नमुन्याप्रमाणे असणे आवश्यक राहील.

(४) या आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी ती व्यक्ती किंवा तिचे कुटुंबीय महाराष्ट्र राज्यात दि. १३ ऑक्टोबर १९६७ रोजी किंवा त्यापूर्वीचे रहिवासी असणे आवश्यक राहील.

(५) सदर प्रवर्गातील उमेदवारांना वय, परीक्षा फी व इतर अनुज्ञेय सवलती ह्या इतर मागास प्रवर्गास राज्य शासनाने वेळोवेळी लागू केलेल्या नियमानुसार राहतील.

(ड) पात्रता प्रमाणपत्रासंबंधातील कार्यपद्धती -

(१) आर्थिक दुर्बल घटकासाठीच्या आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी पात्रता प्रमाणपत्र देण्यासाठी सक्षम प्राधिकारी म्हणून तहसिलदार यांना घोषित करण्यात येत आहे आणि आवश्यकता असल्यास जिल्हाधिकारी यांना एकाहून जास्त तहसिलदारांना सक्षम प्राधिकारी म्हणून घोषित करण्याचे अधिकार राहतील.

(२) आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकासाठी आवश्यक पात्रता प्रमाणपत्र मिळण्यासाठी लाभधारकाकडून आवश्यक कागदपत्रांसह अर्ज प्राप्त झाल्याचा दिनांकापासून एका महिन्यात (३० दिवसांच्या आत) लाभधारकास पात्रता प्रमाणपत्र देणे बंधनकारक राहील. ते देण्यास नकार दिल्यास अथवा चुकीचे दिल्यास त्या विरुध्द अपिल दाखल करण्याची कार्यपध्दती खालीलप्रमाणे विहित करण्यात येत आहे.

(i) सक्षम प्राधिकाऱ्याच्या निर्णयाविरुध्द अपिलिय अधिकारी म्हणून त्यांच्या कार्यक्षेत्राचे उपजिल्हाधिकारी किंवा जिल्हाधिकारी यांनी नामनिर्देशित केलेला उपजिल्हाधिकारी पदापेक्षा कमी दर्जाचा नाही असा अधिकारी हे राहतील.

(ii) वर (i) मध्ये नमूद केलेल्या अपिलिय अधिकाऱ्याच्या निर्णयाविरुध्द अपिलिय अधिकारी म्हणून त्यांच्या कार्यक्षेत्राचे जिल्हाधिकारी हे राहतील.

(iii) वरील अपिलिय अधिकारी यांना अपिल प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून एका महिन्यात (३० दिवसांच्या आत) निर्णय देणे बंधनकारक राहील.

(इ) या आरक्षणा अंतर्गत आरक्षित बिंदु व आरक्षणाचा लाभ लागू होण्याचा दिनांक :-

१) या आरक्षणा अंतर्गत समाविष्ट होणा-या वर्गाकरिता सामान्य प्रशासन विभागाच्या शासन निर्णय दि. २९.०३.१९९७ व दि. ५.१२.२०१८ अन्वये निश्चित केलेल्या १०० बिंदु नामावलीतील बिंदु क्रमांक ८,१६,२६,३८,४६,५६,६८,७६,८६,९८ आरक्षित राहतील.

२) (अ) आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकासाठीचे १०% आरक्षण राज्यात अंमलात येण्याचा दिनांक ०१.०२.२०१९ हा राहील.

(ब) तसेच १०३ व्या घटनादुरुस्ती अन्वये करण्यात आलेला कायदा दिनांक १४ जानेवारी, २०१९ पासून अंमलात आलेला असल्याने दिनांक १४ जानेवारी, २०१९ ते ३१ जानेवारी, २०१९ या कालावधीत ज्या जाहिरातींमध्ये व प्रवेश प्रक्रियेत आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकासाठी १० टक्के आरक्षणानुसार पदांचा समावेश केला असेल अशा पदांनासुध्दा हे आरक्षण लागू राहील.

३) ज्या उमेदवारांनी या आदेशाच्या दिनांकापूर्वी नियुक्तीसाठी अर्ज केलेले असतील त्यांच्यापैकी तसेच वरील (ब) मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे त्या कालावधीत व त्यामध्ये नमूद केल्याप्रमाणे पदांचा समावेश केलेला असेल त्या जाहिरातींनुसार / प्रवेश प्रक्रियेत नियुक्तीसाठी अर्ज केलेले असतील अशांपैकी जे उमेदवार परिच्छेद २ मध्ये नमूद अधिनियमांमधील मागासप्रवर्गांध्ये समाविष्ट नाहीत अशा उमेदवारांना ते आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांमधून नियुक्तीसाठी इच्छुक आहेत किंवा कसे याबाबत विकल्प देण्याचा पर्याय उपलब्ध राहील.

४) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठीचे पात्रता प्रमाणपत्र या आदेशाच्या दिनांकापासून किंवा अर्ज सादर करण्याच्या दिनांकापासून ६ महिने यापैकी जो नंतरचा असेल त्या दिनांकापर्यंत सादर करणे आवश्यक राहील.

५) ज्या घटकांना सेवेमध्ये समांतर आरक्षण लागू आहे त्या घटकांना आर्थिकदृष्टया दुर्बल या सामाजिक प्रवर्गामध्ये देखील सेवेत समांतर आरक्षण लागू राहील.

४. शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेशाबाबतचे आवश्यक आदेश शालेय शिक्षण, उच्च व तंत्र शिक्षण, वैद्यकिय शिक्षण व औषधी द्रव्ये, कृषि, पशुसंवर्धन,दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय व इतर संबंधित विभागांनी तात्काळ निर्गमित करावेत.

५. हा शासन निर्णय शासकीय/ निमशासकीय सेवा, मंडळे/महामंडळे, नगरपालिका / महानगरपालिका, जिल्हा परिषदा, शासकीय विद्यालये, महाविद्यालये, शासकीय शैक्षणिक संस्था, खाजगी विद्यालये, महाविद्यालये, शैक्षणिक संस्था, अनुदानित/विना अनुदानित विद्यालये, महाविद्यालये व शैक्षणिक संस्था आणि ज्यांना आदेश देण्याचा अधिकार शासनाला आहे, अशी इतर सर्व प्राधिकरणे, सेवा व संस्था यांना लागू राहील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९०२१२१४१५०२१४०७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

SHIVAJI RAGHUNATH DAUND

(शिवाजी दौंड)

सचिव (साविस), महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१) मा. विरोधीपक्ष नेता, महाराष्ट्र विधानसभा/ विधानपरिषद,महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,मुंबई.
२) मा. सर्व सन्मानिय विधानसभा/ विधानपरिषद,व संसद सदस्य महाराष्ट्र राज्य
३) मा. राज्यपालांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबारहिल, मुंबई.
४) मा. मुख्यमंत्र्यांचे अप्पर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५) महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, (विधान परिषद) विधानभवन, मुंबई.
६) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, (विधान सभा) विधानभवन, मुंबई.
७) शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव.
८) महालेखापाल, लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र-१, मुंबई,
९) महालेखापाल, लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र-२, नागपूर,
१०) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई. (५ प्रती)
त्यांना विनंती की, प्रस्तुत शासन निर्णय प्रसिध्द करण्यात यावा
११) प्रबंधक, मा.उच्च न्यायालय, मुळ न्याय शाखा, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर.
१२) प्रबंधक, मा.उच्च न्यायालय, अपिल शाखा, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर.
१३) प्रबंधक, मा. महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर.
१४) प्रबंधक, मा. लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त, मुंबई.
१५) सर्व विभागीय आयुक्त/सर्व जिल्हाधिकारी, महाराष्ट्र राज्य.
१६) सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य.
१७) सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई.
१८) उप सचिव (आस्थापना शाखा), सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१९) सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
२०) मा. मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
२१) सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, मुंबई.

२२) सचिव, राज्य माहिती आयोग, मुंबई.
२३) सरकारी वकील, उच्च न्यायालय, मुळ शाखा व अपील शाखा, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर,
२४) सरकारी वकील, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई, औरंगाबाद. नागपूर,
२५) सर्व महानगरपालिकांचे आयुक्त,
२६) सर्व मुख्याधिकारी, नगरपरिषदा/नगरपालिका,
२७) विधिमंडळ ग्रंथालय, महाराष्ट्र विधानभवन, मुंबई (१० प्रती),
२८) सर्व महामंडळे , मंडळे आणि सार्वजनिक उपक्रम यांचे व्यवस्थापकीय संचालक,
२९) सर्व मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षाची मध्यवर्ती कार्यालये, महाराष्ट्र राज्य,
३०) निवड नस्ती/कार्यासन १६-अ.

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ अ, दि. १२/०२/२०१९ सोबतचे सहपत्र

परिशिष्ट- ब

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना शासकीय सेवेत तसेच शैक्षणिक संस्थांमध्ये विहित केलेल्या १० % आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी सादर करावयाच्या अर्जाचा नमुना

प्रति,

श्री. ---------------

फोटो

१	अर्जदाराचे संपूर्ण नाव	
२	अर्जदाराचा पूर्ण पत्ता (फोन नंबर सहीत) (१) तात्पुरता /निवासी पत्ता (२) कायमचा (स्वग्राम) पत्ता	
३	अर्जदाराची जात / पोटजात	
४	प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेण्याचा उद्देश	
५	अर्जदाराचा निवासी पत्ता	
६	अर्जदाराचा व्यवसाय	
७	अर्जदाराची शेती असल्यास त्याचे ठिकाण, सर्व्हे क्रमांक व पत्ता	
८	अर्जदाराच्या वडीलांचे नाव	
९	अर्जदाराच्या वडीलांची जात व पोटजात	
१०	वडीलांचे मूळ गाव व व्यवसाय	
११	वडीलांची शेती असल्यास त्याचा सर्व्हे क्रमांक व पत्ता	
१२	अर्जदाराच्या आईचे नाव	
१३	अर्जदाराच्या आईचा व्यवसाय	
१४ १५	आईच्या नावे शेती असल्यास त्याचा सर्व्हे क्रमांक, गांव व पत्ता अर्जदाराच्या पत्नी / पतीचे नाव	
१६	अर्जदाराच्या पत्नी / पती यांचा व्यवसाय तथा शेतीचे ठिकाण, पत्ता।	
१७	अर्जदाराचा १८ वर्षांखालील भाऊ / बहिण यांची नाव	
१८	अर्जदाराचा भाऊ / बहिण यांच्या नावे व्यवसाय वा शेती असल्यास त्याची संपूर्ण माहिती	
१९	अर्जदाराच्या १८ वर्षांखालील मुलांची नावे	
२०	अर्जदाराच्या मुलांचा व्यवसाय अथवा शेतीपासूनचे उत्पन्न व शेती ठिकाणचा पत्ता	
२१	अर्जदार महाराष्ट्रा बाहेरून राज्यात आला असल्यास त्याचा राज्यातील वास्तव्याचा कालावधी (वर्ष व दिनांकासह)	

पृष्ठ १३ पैकी ९

२२	अर्जदाराच्या कुटुंबातील सर्व सदस्यांचे (भाऊ, बहीण, पती, पत्नी, मुले यांचे एकूण उत्पन्न स्त्रोताच्या माहितीसह)	
२३	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाचे प्रमाणपत्र प्राप्त करुन घेण्यासाठी जोडलेले पुरावे	

मी असे घोषित करतो की, मी अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती किंवा इतर मागास प्रवर्ग या घटकांमध्ये माझा समावेश होत नाही. तसेच मी सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या मागास प्रवर्गातही समाविष्ट होत नाही. या घोषणापत्राद्वारे मी असेही घोषित करतो की, मी वर नमूद केलेली माझी माहिती पूर्णपणे सत्य असल्याने मी आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांमध्ये समाविष्ट होण्यास पात्र आहे व आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाचे प्रमाणपत्र मिळण्यासाठी मी अर्ज दाखल केला आहे. मला पूर्णपणे ज्ञात आहे की, मी दिलेली माहिती खोटी आढळून आल्यास माझा अर्ज रद्द होऊ शकतो व मला सेवेतून काढण्यात येऊन माझ्याविरुद्ध प्रचलित नियमानुसार फौजदारी गुन्हा दाखल होऊ शकतो. माझ्याकडून कोणतीही सत्य माहिती लपविण्यात आल्याचे निदर्शनास आल्यास सक्षम प्राधिकारी मला कोणतीही पूर्वसूचना न देता अथवा नोटीस न देता सेवेतून काढू शकतात किंवा माझा शैक्षणिक संस्थेमधील प्रवेश रद्द करू शकतात व अशा स्वरूपाच्या कारवाईस मी वैयक्तिकरित्या पूर्णपणे जबाबदार राहीन याची मला जाणीव आहे.

ठिकाण :

अर्जदाराची स्वाक्षरी
(अर्जदार अज्ञान असल्यास त्याचे आई / वडील/
पालक यांची स्वाक्षरी)

दिनांक:

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ अ, दि. १२/०२/२०१९ सोबतचे सहपत्र

परिशिष्ट- क

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना शासकीय सेवेत तसेच शैक्षणिक संस्थांमध्ये विहित केलेल्या १० % आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी सादर करावयाच्या अर्जासोबत जोडावयाची कागदपत्रे / पुरावा

अ) ओळखीचा पुरावा (खालीलपैकी कोणताही एक)

१) मतदार ओळखपत्र

२) आधार कार्ड

३) पारपत्र

४) वाहन चालन अनुज्ञप्ती

५) शासकीय निमशासकीय ओळखपत्र

६) पॅन कार्ड

७) मरा रोहयो जॉब कार्ड

आ) पत्त्यासाठी पुरावा (खालीलपैकी कोणताही एक)

१) मतदार यादीचा पुरावा

२) पाणीपट्टी, घरपट्टी पावती

३) ७/१२ आणि ८-अ चा उतारा

४) वीज देयक

५) दुरध्वनी देयक

६) पारपत्र

७) आधारकार्ड

इ) बाहेरील राज्यातून स्थलांतरित होऊन राज्यात स्थायिक झालेल्या व्यक्तींसाठी सादर करावयाचे पुरावे **(खालीलपैकी कोणतेही दोन)**

१) शाळा सोडल्याचे प्रमाणपत्र

२) वीज देयक

३) भाडे करार / भाडे पावती

४) दुरध्वनी देयक

५) वाहन चालन अनुज्ञप्ती

६) शासकीय कर भरणा केलेला अथवा नगरपालिका, महानगरपालिका ग्रामपंचायत यांच्याकडे कोणतीही फी अथवा कर भरणा केलेली पावती

ई) वयाचा पुरावा -

जन्मदाखला किंवा जन्मतारीख असलेले शालान्त परीक्षा प्रमाणपत्र यापैकी एक. ते नसल्यास खालीलपैकी एक

१) प्राथमिक शाळेचा प्रवेशाचा उतारा

२) बोनाफाईड प्रमाणपत्र

३) शाळा सोडल्याचे प्रमाणपत्र

उ) उत्पन्नाचा पुरावा (खालीलपैकी जे लागू असतील ते सर्व)

१) कुटुंबातील ज्या व्यक्ती शासकीय अथवा खाजगी नोकरीत असल्यास त्यांचे वेतनाचे फॉर्म १६

२) व्यवसाय धंदा असल्यास वार्षिक आयकर, वस्तू व सेवाकर भरल्याचे पुरावे

३) अर्जदार अथवा कुटुंबातील सदस्य जमीनमालक असल्यास त्यांचे ७/१२, ८-अ चा उतारा व तलाठी अहवाल

४) कुटुंबातील सदस्य सेवानिवृत्त असल्यास त्यांचे बँकेकडील प्रमाणपत्र, आयकर विवरणपत्र

५) अन्य मार्गातून (गुंतवणूक, लाभांश इ. मार्गांनी) उत्पन्न असल्यास त्याची विगतवारी पुराव्यासह

टीप - वरील पुराव्याबाबत सक्षम प्राधिकाऱ्यास शंका असल्यास त्याच्या पडताळणीसाठी आवश्यक बाबींची पूर्तता करणेबाबत विचारणा करु शकेल.

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ अ, दि.१२/०२/२०१९ सोबतचे सहपत्र

परिशिष्ट- ड

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाचे प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेण्यासाठी घोषणापत्र

मी ------------------------- वय ------- जात व पोटजात ------- व्यवसाय ------- पत्ता ------- खाली स्वाक्षरी करणार शपथेवर घोषित करतो की, मी /माझी पत्नी/पती/ माझा मुलगा / मुलगी / पाल्य नावे ------------------ आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाचे प्रमाणपत्र मिळण्यासाठी अर्ज केला आहे. आमच्या सर्वांचे कुटुंबातील सर्व स्त्रोतातून मागील आर्थिक वर्षात झालेली मिळकत खालील प्रमाणे घोषित करीत आहे. ती शासनाने आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठी विहित केलेल्या उत्पन्न मर्यादेत येत असल्याने मी सदर गटात मोडतो.

अ.क्र.	उत्पन्नाचा मार्ग	आर्थिक वर्ष	उत्पन्न
१	वेतन/मजुरी पासूनचे उत्पन्न		
२	व्यवसाय उद्योगापासूनचे उत्पन्न		
३	कृषी उत्पन्न		
४	गुंतवणुकीच्या स्त्रोत्रातून प्राप्ती		
५	वरील स्त्रोता व्यतिरिक्तचे उत्पन्न		
	एकूण उत्पन्न		

मी असे घोषित करतो की, वरील माहिती माझ्या माहितीप्रमाणे पूर्णपणे सत्य आहे आणि मी आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकामध्ये मोडतो आणि आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकाचे लाभ घेण्यासाठी मी पात्र आहे.

ठिकाण :

अर्जदाराची स्वाक्षरी
(अर्जदार अज्ञान असल्यास त्याचे आई / वडील/
पालक यांची स्वाक्षरी)

दिनांक:

अराखीव उमेदवारांकरीता (खुला प्रवर्ग) आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकांसाठी शासकीय सेवा व शैक्षणिक संस्थांमध्ये प्रवेशाकरिता १० % जागा आरक्षित करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक - ३१ मे, २०२१

वाचा:- १. शासन निर्णय क्रमांक राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दि. १२ फेब्रुवारी, २०१९
२. शासन पत्र क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दि. २० मार्च, २०१९
३. शासन पत्र क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दि. २६ एप्रिल, २०१९
४. शासन पत्र क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दि. ६ सप्टेंबर, २०१९
५. सा.प्र.वि., परिपत्रक क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६-अ, दि. २८जुलै, २०२०
६. शासन निर्णय क्र. राआधो/४०१९ प्र.क्र.३१/१६ अ. दि.२३ डिसेंबर, २०२०

प्रस्तावना :-

संसदेने संविधानात १०३ व्या घटनादुरूस्तीनुसार आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठी शैक्षणिक संस्थामध्ये प्रवेशासाठी व शासन सेवेतील नियुक्त्यांमध्ये १० टक्के आरक्षण विहित केलेले आहे. त्यानुसार राज्य शासनाने मा.मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेने संदर्भ क्र.१ अन्वये अराखीव उमेदवारांकरीता (खुला प्रवर्ग) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांसाठी (ईडब्ल्यूएस) राज्यातील शैक्षणिक संस्थामध्ये प्रवेशासाठी व शासन सेवेतील नियुक्त्यामध्ये १० टक्के आरक्षण लागू केले आहे. सदर आरक्षणाच्या लाभासाठी ज्या घटकांना राज्यात कोणत्याही मागास प्रवर्गातील आरक्षणाचा लाभ दिला जात नाही, अशा अराखीव उमेदवारांचा (खुला प्रवर्ग) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांचा समावेश करण्यात आला आहे.

राज्यातील शैक्षणिक संस्थामध्ये प्रवेशासाठी व शासन सेवेतील नियुक्त्यांमध्ये राज्यात सामाजिक व शैक्षणिक मागास (एसईबीसी) वर्गास " महाराष्ट्र राज्य सामाजिक आणि शैक्षणिक (एसईबीसी) वर्गाकरिता (राज्यातील शैक्षणिक संस्थांमधील जागांच्या प्रवेशाचे आणि राज्याच्या नियंत्रणाखालील लोकसेवांमधील नियुक्त्यांचे किंवा पदांचे) आरक्षण अधिनियम,२०१८ (सन २०१८ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ६२) " मधील तरतूदींन्वये आरक्षण असल्याने राज्यात एसईबीसी प्रवर्गातील उमेदवार ईडब्ल्यूएस आरक्षणाच्या लाभासाठी अनुज्ञेय नाहीत. तथापि, ईडब्ल्यूएस आरक्षणाच्या लाभाबबतचे केंद्र व राज्य शासनाचे निकष हे वेगवेगळे असल्याने केंद्र शासनाच्या सेवा व प्रवेश यामध्ये एसईबीसी उमेदवार हा केंद्र शासनाच्या निकषाच्या पूर्तता करुन ईडब्ल्यूएस

आरक्षणाचा लाभास पात्र असल्याबाबत संदर्भ क्र.२ अन्वये कळविण्यात आले आहे. तसेच राज्य शासनाच्या सेवा व प्रवेशात एसईबीसी उमेदवारास ईडब्ल्यूएस लाभाबाबत सदर्भ क्र. ३ ते ५ अन्वये आवश्यक सूचना देण्यात आल्या होत्या.

दरम्यान मा. सर्वोच्च न्यायालयाने एसएलपी (सी) नं.१५७३७/२०१९ मध्ये दि.०९.०९.२०२० रोजीच्या अंतरीम आदेशान्वये स्थगिती दिलेली असल्याने, सदर प्रकरणी मा.सर्वोच्च न्यायालयाचा अंतिम निर्णय प्रलंबित असल्याची बाब लक्षात घेता. शैक्षणिक प्रवेश व पदभरती प्रक्रिया यामध्ये उद्भवलेल्या अडचणी विचारात घेवून तसेच विविध न्यायालयीन प्रकरणी झालेल्या निर्णयानुसार मा.मंत्रिमंडळाच्या दिनांक २३.१२.२०२० रोजीच्या बैठकीत झालेल्या निर्णयानुसार, संदर्भ क्र. ६ अन्वये सामाजिक व शैक्षणिकदृष्टया मागास (एसईबीसी) वर्गातील उमेदवारांना सन २०२०-२१ या वर्षातील शैक्षणिक प्रवेश घेण्यासाठी व सरळसेवा भरतीकरीता आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांचे (ईडब्ल्यूएस) प्रमाणपत्र देण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. त्यानुसार एस.ई.बी.सी. प्रवर्गातील उमेदवारांना अराखीव पदांचा (खुला प्रवर्ग) अथवा ईडब्ल्यूएस आरक्षण हा लाभ ऐच्छिक ठेवण्यात आला आहे. तसेच ईडब्ल्यूएस आरक्षणाचा लाभ घेतल्यास सदर उमेदवारांस एस.ई.बी.सी. प्रवर्गासाठी असलेल्या आरक्षणाचा लाभ अनुज्ञेय रहाणार नसल्याबाबत नमूद करण्यात आले होते.

आता, मा .सर्वोच्च न्यायालयाने सिव्हिल अपिल नं. ३१२३/२०२० [एसएलपी (सी) नं.१५७३७/२०१९] प्रकरणी दिनांक ०५.०५.२०२१ रोजीच्या अंतिम आदेशान्वये एस.ई.बी.सी . आरक्षण अवैध ठरविले असल्याने ,एस.ई.बी.सी. प्रवर्गातील उमेदवारांना मागासवर्ग आरक्षण लागू नाही .त्यामुळे एस.ई.बी.सी प्रवर्गातील उमेदवार हे अराखीव पदांच्या लाभासाठी अनुज्ञेय आहेत. सबब सदर उमेदवार जर दि.१२.२.२०१९ रोजीचा शासन निर्णयानुसार खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटक आरक्षणाच्या लाभासाठीच्या पात्रतेबाबतच्या निकषांची पूर्तता करत असतील तर त्यांना आर्थिक दुर्बल घटक आरक्षणाचा लाभ अनुज्ञेय आहे. सदर बाब विचारात घेता दि. १२.०२.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयात सुधारणा करण्याची बाब शासनाचे विचाराधीन होती त्यानुसार शासन आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकांच्या आरक्षणाबाबत खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे -:

शासन निर्णय :

मा.सर्वोच्च न्यायालयाने सिव्हिल अपिल नं. ३१२३/२०२० या प्रकरणी दिनांक ०५.०५.२०२१ रोजी दिलेल्या सामाजिक व शैक्षणिकदृष्टया मागास (एसईबीसी) आरक्षणासंदर्भातील निर्णयास अनुसरुन, आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटक आरक्षणासंदर्भात खालीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

१) दि.१२.२.२०१९ रोजीच्या संदर्भ क्र.१ येथील शासन निर्णयातील परिच्छेद क्र. २ (अ) (ब) खालीलप्रमाणे सुधारीत करण्यात येत आहे.

परिच्छेद २. आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकासाठीच्या आरक्षणाचा लाभ खालील अटीच्या अधीन अनुज्ञेय राहील -:

(अ)राज्यातील आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकासाठी ज्या व्यक्तीच्या जातींचा समावेश महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती ,निरधिसूचित जमाती , (वि.जा.) भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि इतर मागासवर्ग यांच्यासाठी आरक्षण) अधिनियम ,२००१ (सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ८) यामध्ये समावेश नाही त्यांच्यासाठी शासकीय शैक्षणिक संस्था/ अनुदानित विद्यालये, महाविद्यालये, शैक्षणिक संस्था, विना अनुदानित विद्यालये, महाविद्यालये, शैक्षणिक संस्था, स्वायत्त विद्यापिठे यामध्ये एकुण प्रवेश द्यावयाच्या जागांमध्ये १०% आरक्षण विहित करण्यात येत आहे. सदर आरक्षण राज्य घटनेच्या अनुच्छेद ३० च्या खंड (१) मध्ये संदर्भीत अल्पसंख्याक संस्थामध्ये लागू होणार नाही.

तसेच शासकीय आस्थापना, निमशासकीय आस्थापना मंडळे/ महामंडळे/ नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था/ग्रामिण स्थानिक स्वराज्य संस्था ,प्राधिकरणे यांच्या आस्थापनेवरील सरळसेवेच्या पदांच्या कोणत्याही संवर्गातील नियुक्तीसाठी १०% ही आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकांसाठी राखीव राहतील.

(ब) हे १०% आरक्षण राज्यात सध्या राज्य लोकसेवा (अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, निरधिसूचित जमाती, (वि.जा.) भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग आणि इतर मागासवर्ग यांच्यासाठी आरक्षण) अधिनियम,२००१) (सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ८) अन्वये विहित करण्यात आलेल्या मागासवर्गासाठी आरक्षणाव्यतिरिक्त राहील.

२) आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकाच्या आरक्षणाच्या लाभासाठी पात्रतेबाबतचे निकष व कार्यपध्दती ही दिनांक १२.२.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयातील परिच्छेद २(क) व २(ड) प्रमाणे कायम राहतील. परिच्छेद २ (क) (३) मध्ये नमूद प्रमाणपत्रासंदर्भातील परिशिष्ट- अ ही सदर शासन निर्णयासोबत जोडल्यानुसार राहतील.

३) दि.१२.२.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयातील परिच्छेद २(इ) मधील (४) वगळता अन्य तरतूदी या दि.१२.२.२०१९ मधील कायम राहतील. परिच्छेद (इ) (४) मधील तरतूद रद्द करण्यात येत आहे.

४) ईडब्ल्यूएस प्रमाणपत्र हे मागील आर्थिक वर्षाच्या उत्पन्न व मत्ता या आधारे देण्यात यावे. तसेच प्रमाणपत्राच्या ग्राहयता कालावधी हा त्या आर्थिक वर्षापर्यंत समजण्यात यावा. तसेच दि.१२.२.२०१९ ते ३१.३.२०१९या कालावधीत निर्गमित करण्यात आलेल्या प्रमाणपत्रांना ग्राहयता कालावधी मार्च २०२०पर्यंत समजण्यात यावा.

तसेच ज्या निवड प्रक्रियांमध्ये एक पेक्षा अधिक टप्पे समाविष्ट असतील अथवा निवड प्रक्रिया या पुढील आर्थिक वर्षामध्ये पूर्ण होणार असतील अशा प्रकरणी प्रमाणपत्राच्या ग्राहयतेबाबतचा दिनांक जाहिरातीमध्ये स्पष्ट नमूद करणे आवश्यक राहील.

५) संदर्भ क्र.२ अन्वये सुचित केल्यानुसार, केंद्र शासनामधील नागरी सेवा व पदे यामध्ये सरळसेवा प्रवेशासाठी व शैक्षणिक संस्थांमधील प्रवेशाकरीता आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकासाठी केंद्र शासन वेळोवेळी निश्चित करेल त्या निकषांच्या आधारे केंद्र शासनाने विहित केलेल्या नमुन्यात सक्षम प्राधिकाऱ्यांनी प्रमाणपत्र देणे बंधनकारक आहे.

६) एसईबीसी प्रवर्गासाठी संदर्भ क्र. ३ ते ५ अन्वये देण्यात आलेले आदेश रद्द समजण्यात यावे.

७) एस.ई.बी.सी. उमेदवारांना संदर्भ क्र.६ अन्वये देण्यात आलेले लाभ कायम ठेवण्यात येत असून एस.ई.बी.सी. उमेदवार ईडब्ल्यूएस लाभासाठी पात्र असल्यास त्यांना विहीत प्रमाणपत्राच्या आधारे ईडब्लूएस आरक्षणाचा लाभ घेता येईल.

८) संदर्भ क्र.६ अन्वये एसईबीसी उमेदवारांना आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांचा देण्यात आलेला लाभ खालीलप्रमाणे अनुज्ञेय राहील:-

(i) सदर लाभ एस.ई.बी.सी. आरक्षणाच्या अंतरीम स्थगितीपासून म्हणजे दि.९.९.२०२० पासून दि.५.५.२०२१ या कालावधीसाठी लागू राहील.

(ii) दि.९.९.२०२० पूर्वी ज्या निवड प्रक्रियांचा अंतिम निकाल लागलेला आहे परंतु उमेदवारांच्या नियुक्त्या प्रलंबित आहेत अशा प्रकरणी सदर आदेश पूर्वलक्षी प्रभावाने लागू राहतील.

(iii) ज्या निवड प्रक्रिया पूर्ण झाल्या आहेत व एस.ई.बी.सी. आरक्षणानुसार नियुक्त्या करण्यात आल्या आहेत अशा प्रकरणांमध्ये सदर आदेश अनुज्ञेय होणार नाहीत.

(iv) ज्या निवड प्रक्रिया या दि.९.९.२०२० पूर्वी पूर्ण होवून नियुक्ती आदेशानुसार उमेदवार हजर झाले होते व एस.ई.बी.सी. उमेदवारांचे ईडब्ल्यूएस प्रमाणपत्र अवैध ठरविले होते, अशा प्रकरणी सदर आदेश लागू नाहीत.

९) सदर आदेश यापुढील सर्व शैक्षणिक प्रवेशांसाठी लागू राहतील.

१०) आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटक पात्रता प्रमाणपत्राच्या वैधतेबाबत नियुक्ती प्राधिकारी/ शंका उद्भवल्यास सदर प्रमाणपत्राची परिच्छेद २ (ड) मधील २ (i), (ii), (iii) नुसार अपील सादर करुन त्यानुसार पडताळणी करण्यात यावी.

११) संबंधित भरती वर्षात सदर आरक्षणांतर्गत सुयोग्य उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास आरक्षणाचा अनुशेष पुढे न ओढता खुल्या प्रवर्गातून गुणवत्तेनुसार भरण्यात याव्यात.

१२) हा शासन निर्णय शासकीय/ निमशासकीय सेवा, मंडळे/महामंडळे, नगरपालिका / महानगरपालिका, जिल्हा परिषदा, शासकीय विद्यालय, महाविद्यालय, शासकीय शैक्षणिक संस्था, खाजगी विद्यालय, महाविद्यालय, शैक्षणिक संस्था, अनुदानित/विना अनुदानित विद्यालय, महाविद्यालय व शैक्षणिक संस्था आणि ज्यांना मार्गदर्शक आदेश देण्याचा अधिकार राज्य शासनाला आहे, अशी इतर सर्व प्राधिकरणे, सेवा व संस्था यांना लागू राहील. संबंधित यंत्रणांनी याबाबत आवश्यक त्या सूचना निर्गमित कराव्यात.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२१०५३११२५०५९९४०७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

TIKARAM WAMAN KARPATE

Digitally signed by TIKARAM WAMAN KARPATE
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT, postalCode=400032, st=Maharashtra, [illegible], cn=TIKARAM WAMAN KARPATE
Date: 2021.05.21 13:07:37 +05'30'

(टि.वा.करपते)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. विरोधीपक्ष नेता, महाराष्ट्र विधानसभा/ विधानपरिषद,महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,मुंबई.
२. मा. सर्व सन्माननिय विधानसभा/ विधानपरिषद,व संसद सदस्य महाराष्ट्र राज्य
३. मा. राज्यपालांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मलबारहिल, मुंबई.
४. मा. मुख्यमंत्र्यांचे अप्पर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, (विधान परिषद) विधानभवन, मुंबई.
६. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, (विधान सभा) विधानभवन, मुंबई.
७. शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव.
८. महालेखापाल, लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र-१, मुंबई,
९. महालेखापाल, लेखा व अनुज्ञेयता, महाराष्ट्र-२, नागपूर,
१०.महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
११.प्रबंधक, मा.उच्च न्यायालय, मुळ न्याय शाखा, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर.
१२.प्रबंधक, मा.उच्च न्यायालय, अपिल शाखा, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर.
१३.प्रबंधक, मा. महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर.
१४.प्रबंधक, मा. लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त, मुंबई.
१५.सर्व विभागीय आयुक्त/सर्व जिल्हाधिकारी/सर्व विभागीय जिल्हाधिकारी/उप विभागीय अधिकारी (प्रांत अधिकारी)/ सर्व तालुका दंडाधिकारी तथा तहसिलदार, महाराष्ट्र राज्य.
१६.सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य.
१७.सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई.

१८. उप सचिव (आस्थापना शाखा) , सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१९.सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव ,मंत्रालय, मुंबई.
२०.मा. मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
२१.सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, मुंबई.
२२ सचिव, राज्य माहिती आयोग, मुंबई
२३.सरकारी वकील, उच्च न्यायालय, मुळ शाखा व अपील शाखा, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर,
२४.सरकारी वकील, महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई, औरंगाबाद, नागपूर,
२५.सर्व महानगरपालिकांचे आयुक्त,
२६.सर्व मुख्याधिकारी, नगरपरिषदा/नगरपालिका,
२७.विधिमंडळ ग्रंथालय, महाराष्ट्र विधानभवन, मुंबई
२८. सर्व महामंडळे , मंडळे आणि सार्वजनिक उपक्रम यांचे व्यवस्थापकीय संचालक,
२९.सर्व मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षांची मध्यवर्ती कार्यालये, महाराष्ट्र राज्य,
३०.निवड नस्ती/कार्यासन १६-अ.

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ अ, दि. ३१.०५.२०२१ सोबतचे
सहपत्र

परिशिष्ट अ

महाराष्ट्र शासन

प्रमाणपत्र क्र.

फोटो

वर्ष -----------_करीता ग्राहय

आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकाच्या पात्रतेसाठी प्रमाणपत्र

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र .राआधो/४०१९ प्र.क्र.३१/१६ अ, दिनांक ३१.०५.२०२१ अन्वये
(आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकासाठी विहित केलेल्या %१० आरक्षणाचा लाभ घेण्यासाठी)

प्रमाणित करण्यात येते की, श्री/श्रीमती/कुमारी ----------------------- श्री/श्रीमती----------- --------------यांचा/यांची मुलगा/मुलगी गाव/शहर------------तालुका ------------ जिल्हा/विभाग -------------- महाराष्ट्र चे रहिवासी आहेत .तो/ती ------------ जातीचे असून जात /पोटजात /वर्ग चे असून सदर जात महाराष्ट्र राज्य लोकसेवा (अनुसुचित जाती, अनुसूचित जमाती ,निरधिसूचित जमाती, (वि.जा.) भटक्या जमाती (भ.ज.) ,विशेष मागास प्रवर्ग (वि.मा.प्र.) आणि इतर मागासवर्ग (इ.मा.व.) यांच्यासाठी आरक्षण) अधिनियम, २००१ (सन २००४ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ८) यामध्ये नमूद केलेल्या प्रवर्गातर्गत होत नाही.

महाराष्ट्र शासन, सामान्य प्रशासन विभागाचा शासन निर्णय क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ अ, दिनांक १२.०२.२०१९ अन्वये त्याच्या/तिच्या कुटूंबाचे सर्व स्रोतांचे वर्ष -------------मधील एकत्रित वार्षिक उत्पन्न रु. असून, सदर उत्पन्न रु.८,००,०००/- पेक्षा कमी आहे. त्यामुळे असे प्रमाणित करण्यात येत आहे की, तो/ ती यांचा आर्थिकदृष्टया दुर्बल घटकामध्ये समावेश होतो.

ठिकाण :

दिनांक: स्वाक्षरी :

नाव :

पदनाम :

हे प्रमाणपत्र अर्जकर्त्याने सादर केलेल्या खालील कागदपत्र/पुरावे यांच्या आधारावर निर्गमित करण्यात येत आहे.

१
२
३

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआधो ४०१९/प्र.क्र.३१/१६ अ, दि. ३१.०५.२०२१
सोबतचे सहपत्र

Annexure-A

Government of Maharashtra

Certificate No :

Photo

(valid for Year)
Eligibility certificate for Economically Weaker Section

(For the purpose of 10% reservation prescribed for Economically Weaker Section vide Government Resolution सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. राआधो 4019/प्र.क्र.31/16अ dated 31.05.2021)

This is to certify that Shri/Smt/Kum -------------------------------------- is son /daughter/ward of ----------------------------- -------------He/ She is resident of village / city -----------------Taluka -------------- District -------- and he /she belongs to --------------- caste/sub caste /class which is not included in the cadres mentioned in the Maharashtra State Public services (Schedule Caste, Schedule Tribes, De-notified Tribes (Vimukta Jati), Nomadic Tribes, Special Backward category and Other Backward Classes) Act, 2001 (Maharashtra Act No 8 of 2004).

As per norms prescribed Vide Government of Maharashtra, General Administration Department, and Government Resolution No. राआधो 4019/प्र.क्र.31/16 अ, dated 12.02.2019. His /Her gross family annual income for Year---------- from all source is Rs.--------------/- which is less than Rs.8,00,000/-. Therefore it is certified that he/ she is within category of Economically Weaker Sections.

Place : Signature :

Date : Name :

Designation:

(This certificate has been issued on the basis of following proof/evidences/documents)

1.
2.
3.

पृष्ठ ८ पैकी ८

ANNEXURE – "P"

Gazette Notification of Medical Education and Drugs Department, dated: 15-03-2024 & MED Letter No. MED-2023/CR 37/(Part-5)/Edu-2, dated: 21-06-2024

RNI No. MAHBIL /2009/37831

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार–ब

वर्ष १०, अंक ४३] शुक्रवार, मार्च १५, २०२४/फाल्गुन २५, शके १९४५ [पृष्ठे ३, किंमत : रुपये ९.००

असाधारण क्रमांक १४५

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाने महाराष्ट्र अधिनियमांन्वये तयार केलेले
(भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त) नियम व आदेश.

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग

गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकुल,नवीन मंत्रालय,
मुंबई ४०० ००१, दिनांक १५ मार्च २०२४.

अधिसूचना

महाराष्ट्र वैद्यकीय परिषद अधिनियम, १९६५.

क्रमांक एमईडी १०२३/प्र.क्र.३७/२३/शि-२.—महाराष्ट्र वैद्यकीय परिषद अधिनियम, १९६५ च्या कलम २८ च्या उपकलम (१) अन्वये प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्र शासन, याद्वारे महाराष्ट्र वैद्यकीय परिषदेशी सल्लामसलत करून भारतीय चिकित्सा परिषद अधिनियम, १९५६ मधील अनुसूचीतील कॉलेज ऑफ फिजिशियन्स अँड सर्जन्स, मुंबई संस्थेच्या नोंदींचा समावेश करण्यासाठी याद्वारे पुढील सुधारणा करीत आहे :—

महाराष्ट्र वैद्यकीय परिषद अधिनियम, १९६५ च्या अनुसूची क्रमांक २९ मध्ये खालील नोंदी समाविष्ट करण्यात येतील.—

(१) मुंबई येथील भिषक व शल्यचिकित्सक महाविद्यालयाचा सदस्य (दिनांक ३० एप्रिल, १९४४ पूर्वी प्रवेश देण्यात आलेला)

(२) औषधवैद्यकशास्त्र या विषयातील, भिषक व शल्यचिकित्सक महाविद्यालयातील अधिछात्रवृत्ती

(३) शरीरविकृतीशास्त्र या विषयातील, भिषक व शल्यचिकित्सक महाविद्यालयातील अधिछात्रवृत्ती

(४) शल्यचिकित्साशास्त्र या विषयातील, भिषक व शल्यचिकित्सक महाविद्यालयातील अधिछात्रवृत्ती

(५) त्वचारोग या विषयातील, भिषक व शल्यचिकित्सक महाविद्यालयातील अधिछात्रवृत्ती

(६) प्रसुतीशास्त्र व स्त्रीरोगशास्त्र या विषयातील, भिषक व शल्यचिकित्सक महाविद्यालयातील अधिछात्रवृत्ती

(७) नेत्ररोगशास्त्र या विषयातील, भिषक व शल्यचिकित्सक महाविद्यालयातील अधिछात्रवृत्ती

(८) स्त्रीरोगशास्त्र व प्रसुतीशास्त्र या विषयातील पदविका

(९) विकृतीशास्त्र व अणुजीवशास्त्र या विषयातील पदविका

(१०) बालआरोग्य या विषयातील पदविका.

सदर अधिसूचनेतील तरतुदी अधिसूचना **राजपत्रात** प्रसिद्ध झाल्याच्या तारखेपासून लागू राहतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

दिनेश वाघमारे,
शासनाचे प्रधान सचिव.

MEDICAL EDUCATION AND DRUGS DEPARTMENT

Gokuldas Tejpal Hospital Complex, New Mantralaya,
Mumbai 400 001, dated the 15th March 2024.

NOTIFICATION

MAHARASHTRA MEDICAL COUNCIL ACT, 1965.

No. MED-1023/CR 37/23/EDU-2.—In exercise of the power conferred by sub-section (*1*) of Section 28 of the Maharashtra Medical Council Act, 1965, the State Government after consulting the Maharashtra Medical Council, hereby makes the following further amendments in the schedule of the Act, so as to include the courses of Colleges of Physicians and Surgeons, Mumbai mentioned in the schedule of Indian Medical Council Act, 1956 namely :—

In the schedule of the Maharashtra Medical Council Act, 1965, following entry No. 29 under 'THE SCHEDULE ', shall be included.—

(1) Membership of colleges of Physicians and Surgeons, Mumbai (MCPS)

(2) Fellowships of the Colleges of Physicians and Surgeons, Mumbai Medicine[FCPS (Med)]

(3) Fellowships of the Colleges of Physicians and Surgeons, Mumbai in Pathology (FCPS Path)

(4) Fellowships of the Colleges of Physicians and Surgeons, Mumbai in Surgery [FCPS(Surgery)]

(5) Fellowship of the College of Physicians & Surgeons, Mumbai in Dermatology [FCPS (Derm)]

(6) Fellowship of the College of Physicians & Surgeons, Mumbai in Midwifery & Gynaecology [FCPS (Mid & Gyn)]

(7) Fellowship of the College of Physicians & Surgeons, Mumbai in Ophthalmology [FCPS (Opth)]

(8) Diploma in Gynaecology & obstetrics (DGO)

(9) Diploma in Pathology & Bacteriology (DPB)

(10) Diploma in Child Health (DCH)

This shall come into force from the date of its publication in the *official gazette*.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

DINESH WAGHMARE,
Principal Secretary to the Government.

ON BEHALF OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION, PRINTED AND PUBLISHED BY DIRECTOR, RUPENDRA DINESH MORE, PRINTED AT GOVERNMENT CENTRAL PRESS, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004 AND PUBLISHED AT DIRECTORATE OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATIONS, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004. EDITOR : DIRECTOR, RUPENDRA DINESH MORE.

महाराष्ट्र शासन

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,
गो.ते.रुग्णालय आवार, ९ वा मजला,
लोकमान्य टिळक मार्ग, नवीन मंत्रालय,
मुंबई - ४०० ००१.

क्र.एमईडी-२०२३/प्र.क्र.३७/(भाग-५)/शिक्षण-२ दिनांक: २१ /०६/२०२४

प्रति,

आयुक्त,
वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई

विषय:- सीपीएस अभ्यासक्रम प्रवेश प्रक्रिया २०२३-२४.

संदर्भ:- १) डेप्युटी रजिस्ट्रार, कॉलेज ऑफ फिजिशिअन्स अँड सर्जन्स, मुंबई यांचे पत्र क्र. सीपीएस/ॲडमीन/५०५४/२०२४, दि.१८/०३/२०२४.

२) आपले पत्र क्र.डीएमईआर-११०१२/२/२०२२-सीईटी आयटी/९१, दि.०२/०४/२०२४.

३) शासन आदेश दिनांक १४/०३/२०२४ व शासन अधिसूचना दिनांक १५/०३/२०२४.

महोदय,

वरील विषयाच्या अनुषंगाने शासन आदेश दिनांक १४/०३/२०२४ व शासन अधिसूचना दिनांक १५/०३/२०२४ यांस अनुसरुन आपणांस कळविण्यात येते की, सीपीएस प्रकरणी मा. न्यायालयामध्ये दाखल असलेल्या सर्व न्यायालयीन प्रकरणांवर (रिट याचिका क्र. २७०३/२०२३, आय.ए. क्र. २९८४६/२०२३, आय.ए. क्र. ३०७१८/२०२३, रिट याचिका क्र. २१४४/२०२४ व जनहित याचिका स्टॅम्प क्र. १२८३४/२०२४) भविष्यात मा.न्यायालयातर्फे पारीत होणा-या आदेशांच्या अधीन राहून तसेच, राष्ट्रीय आयुर्विज्ञान आयोग मान्यता प्राप्त सीपीएस संस्थेच्या १० अभ्यासक्रमांकरीता प्रवेश प्रक्रिया सुरु करणेबाबत शासनपत्र दिनांक २६/०४/२०२४ अन्वये केलेल्या विनंतीनुसार केंद्र शासनाकडून भविष्यात प्राप्त होणा-या मार्गदर्शनाच्या/ निर्देशांच्या अधीन राहून, शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ करीता नीट पीजी-२०२३ (NEET PG-२०२३) परीक्षेतील गुणानुक्रमांच्या आधारे राष्ट्रीय आयुर्विज्ञान आयोग मान्यता प्राप्त सीपीएस संस्थेच्या १० अभ्यासक्रमांकरीता प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यासाठी आवश्यक ती सर्व पूर्वतयारी संचालनालय स्तरावर करण्यात यावी.

२. सध्या राज्यामध्ये विधानपरिषद शिक्षक व पदवीधर मतदार संघ निवडणूक-२०२४ च्या अनुषंगाने आदर्श आचारसंहिता कालावधी सुरु आहे. सबब, राष्ट्रीय आयुर्विज्ञान आयोग मान्यता प्राप्त सीपीएस संस्थेच्या १० अभ्यासक्रमांकरीता शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ करीता राज्यातील प्रवेश प्रक्रिया सुरु करण्यास हरकत नाही. मात्र, प्रत्यक्ष प्रवेश उपरोक्त संदर्भीत आचारसंहिता कालावधी संपुष्टात आल्यानंतर देण्यात यावेत. तसेच, याबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल शासनास सादर करावा, ही विनंती.

आपला,
21.06.2024
(नि.ब.महाडीक)
कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत:- माहिती तथा आवश्यक कार्यवाहीसाठी रवाना.

१) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, मुंबई.
२) अध्यक्ष/प्रबंधक, कॉलेज ऑफ फिजिशियन्स अँड सर्जन्स, परेल, मुंबई.
३) निवडनस्ती (शिक्षण-२)

ANNEXURE – “Q”

Provisional Seats Matrix

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI

Provisional Seat Matrix for CPS Courses, Academic year 2023
(State Government/Corporation Colleges and Local bodies Institutions)

Sr.No.	Institute Name	Course	Total Seats	Merit
1	Jagjivanram Western Railway Hospital,Mumbai Central, Mumbai*	DGO	4	4
2	Smt. M. T. Agarwal Municipal General Hospital *	FCPS(SURG)	2	2
3	Manohar Waman Desai Municipal General Hospital,Malad *	DGO	2	2
	Manohar Waman Desai Municipal General Hospital,Malad *	DCH	2	2
4	Mother and Child Hospital,Borivali *	DGO	2	2
5	Mata Ramabai Ambedkar Maternity Home,Marol-Andheri, Mumbai*	DGO	2	2
	Mata Ramabai Ambedkar Maternity Home,Marol-Andheri, Mumbai*	DCH	2	2
6	Oshiwara Maternity Home, Jogeshwari, Mumbai*	DGO	2	2
	Oshiwara Maternity Home, Jogeshwari, Mumbai*	DCH	2	2
7	Dr. Anandibai Joshi Maternity Home, Kurla, Mumbai*	DGO	1	1

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI MUMBAI - 12.

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI

Provisional Seat Matrix for CPS Courses, Academic year 2023
(State Government/Corporation Colleges and Local bodies Institutions)

Sr. No.	Institute Name	Course	Total Seats	Merit
	Dr. Anandibai Joshi Maternity Home, Kurla, Mumbai*	DCH	1	1
8	Savitribai Jyotiba Phule Maternity Home, Bhandup, Mumbai*	DGO	2	2
	Savitribai Jyotiba Phule Maternity Home, Bhandup, Mumbai*	DCH	2	2
9	Matoshree Ramabai Ambedkar Maternity Home, Chembur Naka, Mumbai*	DGO	2	2
10	Haji Mohammad Haji Saboo Siddiqui M. H. Hospital, Prabhadevi, Mumbai*	DGO	1	1
11	Mahim Maternity Home, Mahim, Mumbai*	DGO	1	1
12	S.V.D. Savarkar Hospital,Mulund East, Mumbai*	DGO	2	2
13	Government Medical College, Jalgaon*	DCH	4	4
	Government Medical College, Jalgaon*	FCPS(DERMT)	2	2
	Government Medical College, Jalgaon*	FCPS(OPTHL)	4	4

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI
MUMBAI - 12.

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI

Provisional Seat Matrix for CPS Courses, Academic year 2023
(State Government/Corporation Colleges and Local bodies Institutions)

Sr. No.	Institute Name	Course	Total Seats	Merit
14	Kamla Nehru Pune Municipal Hospital, Pune*	DGO	6	6
	Kamla Nehru Pune Municipal Hospital, Pune*	DCH	4	4
16	Shri Vasantrao Naik Govt. Medical College,Yavatmal *	FCPS(DERMT)	2	2
17	Maasaheb Meenatai Thackrey Hospital NMMC,Nerul, Navi Mumbai*	DGO	4	4
	Maasaheb Meenatai Thackrey Hospital NMMC,Nerul, Navi Mumbai*	DCH	4	4
18	Rajmata Jijau Hospital NMMC,Airoli,Navi Mumbai *	DGO	4	4
	Rajmata Jijau Hospital NMMC,Airoli,Navi Mumbai *	DCH	4	4
19	NMMC General Hospital,Vashi, Navi Mumbai*	DGO	4	4
	NMMC General Hospital,Vashi, Navi Mumbai*	DCH	4	4
	NMMC General Hospital,Vashi, Navi Mumbai*	DPB	2	2

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI MUMBAI - 12.

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI

Provisional Seat Matrix for CPS Courses, Academic year 2023
(State Government/Corporation Colleges and Local bodies Institutions)

Sr. No.	Institute Name	Course	Total Seats	Merit
	NMMC General Hospital,Vashi, Navi Mumbai*	FCPS(MED)	4	4
	NMMC General Hospital,Vashi, Navi Mumbai*	FCPS(SURG)	4	4
20	Hyderbagh UCHC (Urban Community Health Center) Hospital,Nanded*	DGO	2	2
21	Mumbai Port Trust Hospital, Wadala, Mumbai	DCH	1	1
	Mumbai Port Trust Hospital, Wadala, Mumbai	DGO	2	2
	Total		93	93

Note - If any addition with respect to new letter of permission, we shall let you know

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI MUMBAI - 12.

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI

Provisional Seat Matrix for CPS Courses, Academic year 2023 Private Institutes (Unaided)

Sr.No.	Institute Name	Course	Total Seats	Merit	Institutional
1	Bai Jerbai Wadia Hospital for Children,Parel,Mumbai	DCH	6	6	0
2	Holy Family Hospital,Bandra,Mumbai	DCH	2	1	1
3	K. B. Haji Bachooali Ophthalmic & ENT Hospital,Parel,Mumbai	FCPS(OPTHL)	4	2	2
4	Bakul Parekh Childrens Hospital & Multispeciality Center,Ghatkopar,Mumbai	DCH	4	2	2
5	P.D. Hinduja Hospital & Medical Research Center,Khar, Mumbai	DGO	2	1	1
6	S.M.M.Eye Welfare Charitable Trust,Mulund,Mumbai	FCPS(OPTHL)	2	1	1
7	Chinmay Institute of Paediatrics, Pune	DCH	4	2	2
8	Grant Medical Foundations Ruby Hall Clinic, Pune	FCPS(OPTHL)	1	1	0
	Grant Medical Foundations Ruby Hall Clinic, Pune	DGO	4	2	2
	Grant Medical Foundations Ruby Hall Clinic, Pune	DCH	2	1	1

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI MUMBAI - 12

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI

Provisional Seat Matrix for CPS Courses, Academic year 2023 Private Institutes (Unaided)

Sr.No.	Institute Name	Course	Total Seats	Merit	Institutional
	Grant Medical Foundations Ruby Hall Clinic, Pune	FCPS(MED)	4	2	2
	Grant Medical Foundations Ruby Hall Clinic, Pune	FCPS(SURG)	2	1	1
	Grant Medical Foundations Ruby Hall Clinic, Pune	FCPS(DERMT)	4	2	2
9	Kamat Medical Foundation & Research Center, Pune	DGO	4	2	2
10	King Edward Memorial (KEM) Hosptial, Pune	FCPS(MED)	4	2	2
	King Edward Memorial (KEM) Hosptial, Pune	FCPS(DERMT)	4	2	2
11	Shripal Children Hospital,Baramati,Dist-Pune	DCH	4	2	2
12	Sant Dnyaneshwar Medical Education & Research,Pune	DCH	4	2	2
13	Unique Medical Foundation. Pimpri-Chinchwad	DCH	4	2	2
14	Jivraj Venichand Shah Charitable Trust,Baramati,Dist.Pune	DGO	4	2	2

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI
MUMBAI - 12

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI

Provisional Seat Matrix for CPS Courses, Academic year 2023 Private Institutes (Unaided)

Sr.No.	Institute Name	Course	Total Seats	Merit	Institutional
15	Asia Inst. of Hair Transplant,Pune	FCPS(DERMT)	4	2	2
16	Dr. Patankar Medical Foundation,Pune	DGO	4	2	2
17	Skin And Surgery International, Kothrud,Pune	FCPS(DERMT)	4	2	2
18	Vatsalya Mother & Child Care, Bhosari, Dist-Pune	DCH	4	2	2
19	Rising Medicare hospital Khardi, Dist-Pune	DGO	4	2	2
	Rising Medicare hospital Khardi, Dist-Pune	DCH	2	1	1
20	Wcare Multispecialty hosp.and Diagnostic pvt. LTD wagholi, Dist-Pune	DGO	2	1	1
	Wcare Multispecialty hosp.and Diagnostic pvt. LTD wagholi, Dist-Pune	DCH	2	1	1
	Wcare Multispecialty hosp.and Diagnostic pvt. LTD wagholi, Dist-Pune	FCPS(DERMT)	2	1	1
21	Grant Medical Foundation, Ruby Hall Clinic, Wanowarie, Pune	DGO	2	1	1

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI MUMBAI-12.

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI

Provisional Seat Matrix for CPS Courses, Academic year 2023 Private Institutes (Unaided)

Sr.No.	Institute Name	Course	Total Seats	Merit	Institutional
	Grant Medical Foundation, Ruby Hall Clinic, Wanowarie, Pune	FCPS(MED)	4	2	2
22	Nelson Memorial Childrens Hospital Pvt. LTD, Nashik	DCH	4	2	2
23	Dr.Parthsarthi Shukla Med & Res Help Society, Akola	DCH	4	2	2
24	Anand Charitable Trusts Anand Hospital,Vaijapur,Aurangabad	DGO	4	2	2
	Anand Charitable Trusts Anand Hospital,Vaijapur,Aurangabad	DCH	4	2	2
25	Sanjeevani Children's Hospital,Aurangabad	DCH	6	3	3
26	Varad Netralaya,Aurangabad	FCPS(OPTHL)	4	2	2
27	Dr. Hedgewar Hospital,Aurangabad	DGO	2	1	1
	Dr. Hedgewar Hospital,Aurangabad	DCH	2	1	1
	Dr. Hedgewar Hospital,Aurangabad	DPB	2	1	1

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI
MUMBAI - 12.

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI

Provisional Seat Matrix for CPS Courses, Academic year 2023 Private Institutes (Unaided)

Sr.No.	Institute Name	Course	Total Seats	Merit	Institutional
28	Jilla IVF Clinics Pvt. Ltd, Aurangabad	DGO	4	2	2
29	Chirantan Arogya Seva Sansodhan Sanstha & Hcspital,Dhule	DCH	4	2	2
30	Shree Gurudatta Charitable Foundation Seva Hospital, Dhule	DGO	4	2	2
	Shree Gurudatta Charitable Foundation Seva Hospital, Dhule	DCH	4	2	2
	Shree Gurudatta Charitable Foundation Seva Hospital, Dhule	FCPS(DERMT)	2	1	1
31	Masai Medical Foundation,Kolhapur	DCH	4	2	2
32	Patki Research Foundation, Kolhapur	DGO	4	2	2
33	Bhattad Hospital,Latur	DCH	4	2	2
34	Sou. A.K.V. Med. Ch. Trust & Resh. Center's Maindarkar Balrog Hospital,Mitra Nagar	DCH	4	2	2
35	Vaishnavi Hospital & Endcscopy Centre,Latur	DGO	6	3	3

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI
MUMBAI - 12.

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI

Provisional Seat Matrix for CPS Courses, Academic year 2023 Private Institutes (Unaided)

Sr.No.	Institute Name	Course	Total Seats	Merit	Institutional
36	Dr. S.B. Gugale Memorial Hospital & Warad Hospital, Latur	DGO	4	2	2
37	Getwell Hospital & Res. Inst.,Dhantoli, Nagpur	DCH	2	1	1
38	Matru Sewa Sangh, Mahal Maternity Home, Nagpur	DGO	4	2	2
39	Orange City Hospital and Research Institute, Nagpur	DGO	2	1	1
	Orange City Hospital and Research Institute, Nagpur	DCH	2	1	1
40	Glow Skin Centre,Nagpur	FCPS(DERMT)	4	2	2
41	Ankur Superspecility Womens Hospital, Nanded	DGO	4	2	2
42	Jijamata Hospital,Nanded	DGO	2	1	1
43	Parkar Medical Foundations Hospital, Ratnagiri	DGO	4	2	2
44	B.K.L Walawalkar Hospital, Diagnoistic and Research Centre, Dervan,Dist-Ratnagiri	FCPS(OPTHL)	2	1	1

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI
MUMBAI - 12.

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI

Provisional Seat Matrix for CPS Courses, Academic year 2023 Private Institutes (Unaided)

Sr.No.	Institute Name	Course	Total Seats	Merit	Institutional
	B.K.L Walawalkar Hospital, Diagnolstic and Research Centre, Dervan,Dist-Ratnagiri	FCPS(DERMT)	2	1	1
45	Miraj Medical Centers Wanless Hospital, Miraj	DGO	1	1	0
	Miraj Medical Centers Wanless Hospital, Miraj	DCH	1	1	0
46	Shri Tatyasaheb Ghatge Charitable Trust Hosptial,Sangli	DCH	4	2	2
47	Uma Charitable Trust & Uma Hospital & Research Centre, Jath,Dist-Sangli	DGO	4	2	2
48	Viranand Charitable Trust's Somashekar Hospital, Miraj	DGO	4	2	2
49	Kai. Sou.Shantabai Arali Multipeciality Hospital,Jath,Dist-Sangli	DGO	4	2	2
50	Nandadeep Eye Hospital,Sangli	FCPS(OPTHL)	2	1	1
51	Niramay Hospital & Research Centre,Satara	DCH	4	2	2
52	Amrit Medical Foundations Nandadeep Hospital,Satara	DGO	4	2	2

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS MUMBAI-12. MUMBAI

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI

Provisional Seat Matrix for CPS Courses, Academic year 2023 Private Institutes (Unaided)

Sr.No.	Institute Name	Course	Total Seats	Merit	Institutional
53	Late Krishnarao Chavan Ch. Trust & Research Centres Clear Skin, Karad, Satara	FCPS(DERMT)	4	2	2
54	Dr.Mahajan's Skincare Clinic And Samarth Hospital,Satara	FCPS(DERMT)	4	2	2
55	Nagvekar Hospital & Nursing Home,Kankavli	DGO	4	2	2
56	Ashwini Sahakari Rugnalay, Solapur	DGO	4	2	2
	Ashwini Sahakari Rugnalay, Solapur	DCH	4	2	2
	Ashwini Sahakari Rugnalay, Solapur	FCPS(DERMT)	4	2	2
57	Kamal Kanti Medical Trust & Navjeen Children Hospital,Pancharpur	DCH	6	3	3
58	Shri Markandey Solapur Sahakari Rugnalaya,Solapur	DGO	4	2	2
59	Shobha Nursing Home, Solapur	DGO	4	2	2
60	Span Paediatric & Neonatal Critical Care, Solapur	DCH	4	2	2

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI
MUMBAI - 12

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI

Provisional Seat Matrix for CPS Courses, Academic year 2023 Private Institutes (Unaided)

Sr.No.	Institute Name	Course	Total Seats	Merit	Institutional
61	Datta Meghe Medical College, Hingna,Nagpur	DGO	4	2	2
	Datta Meghe Medical College, Hingna,Nagpur	DCH	4	2	2
	Datta Meghe Medical College, Hingna,Nagpur	DPB	2	1	1
	Datta Meghe Medical College, Hingna,Nagpur	FCPS(MED)	4	2	2
	Datta Meghe Medical College, Hingna,Nagpur	FCPS(SURG)	2	1	1
	Datta Meghe Medical College, Hingna,Nagpur	FCPS(MID-GY)	4	2	2
	Datta Meghe Medical College, Hingna,Nagpur	FCPS(OPTHL)	4	2	2
	Datta Meghe Medical College, Hingna,Nagpur	FCPS(DERMT)	4	2	2
62	Sanjeevan Multispeciality Hospital & Research Institute,Yavatmal	DGO	2	1	1
	Sanjeevan Multispeciality Hospital & Research Institute,Yavatmal	FCPS(MED)	2	1	1

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI
MUMBAI - 12.

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI

Provisional Seat Matrix for CPS Courses, Academic year 2023 Private Institutes (Unaided)

Sr.No.	Institute Name	Course	Total Seats	Merit	Institutional
63	Medicare Multispeciality Hospital,Pusad,Dist-Yavatmal	DGO	2	1	1
	Medicare Multispeciality Hospital,Pusad,Dist-Yavatmal	DCH	2	1	1
64	Dr. Mohites Amrut Medical Foundation, Panvel	DCH	4	2	2
65	Yashoda Hospital, Kamothe, Navi Mumbai	DGO	4	2	2
66	Chirayu Children Hospital, New Panvel,Navi Mumbai	DCH	4	2	2
67	Trimurti Bahuuddeshiya Sevabhavi Sanstha, Alok Clinic, New Panvel, Dist. Raigad	FCPS(DERMT)	4	2	2
68	Kingsway Institute of Health Sciences Pvt Ltd., Nagpur	DGO	2	1	1
	Kingsway Institute of Health Sciences Pvt Ltd., Nagpur	DCH	4	2	2
69	Safalya Nursing Home, Nashik	DCH	4	2	2
70	Pawana Medical Foundation, Maval, Dist-Pune	DGO	1	1	0

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS MUMBAI-12. MUMBAI

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI

Provisional Seat Matrix for CPS Courses, Academic year 2023 Private Institutes (Unaided)

S.No.	Institute Name	Course	Total Seats	Merit	Institutional
71	Panacea Hospital,Yeola,Nashik	DGO	2	1	1
72	SSP Care Advanced Pediatric Pvt. Ltd, Nanded	DCH	4	2	2
73	Shri Seva Medical Foundation, Shirwal	DGO	4	2	2
74	Smt. Indirabai Wavikar Ch. Trust, Thane	FCPS(OPTHL)	4	2	2
75	Asian Inst. of Medical Sciences, Dombivli, Dist Thane	DGO	2	1	1
76	Yash Skin Care Centre Pvt. Ltd., Vashi, Navi Mumbai	FCPS(DERMT)	4	2	2
77	CIMET'S Inamdar Multispeciality Hospital, Pune	DGO	4	2	2
	CIMET'S Inamdar Multispeciality Hospital, Pune	DCH	2	1	1
78	Medipoint Hospital, Pune	DGO	4	2	2
79	Lalwani Mother & Child Care, Pune	DGO	4	2	2

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI - 12

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI

Provisional Seat Matrix for CPS Courses, Academic year 2023 Private Institutes (Unaided)

Sr.No.	Institute Name	Course	Total Seats	Merit	Institutional
80	Samarth Children Hospital, Malegaon, Dist-Nashik	DCH	4	2	2
81	Pioneer Hospital, Nashik	DGO	2	1	1
82	Amrut Bal Rugnalaya & Critical care Center (in association Vidyabharti Shikshan Sanstha), Aurangabad	DCH	4	2	2
83	G.K. Gujar Memorial Charitable Trust, K.N. Gujar Memorial Hospital , Sub-District Hospital, Karad (PPP Model), Dist. Satara	DGO	4	2	2
	G.K. Gujar Memorial Charitable Trust, K.N. Gujar Memorial Hospital , Sub-District Hospital, Karad (PPP Model), Dist. Satara	DCH	4	2	2
84	Shri Seva Charitable Trust's Shri Skin Care Institute, Ichalkarnji, Dist. Kolhapur	FCPS(DERMT)	4	2	2
85	Noble Hospital,Hadapsar,Pune	DGO	4	2	2
	Noble Hospital,Hadapsar,Pune	FCPS(SURG)	2	1	1
	Total		**402**	**206**	**196**

Note - If any addition with respect to new letter of permission, we shall let you know

COLLEGE OF PHYSICIANS AND SURGEONS OF MUMBAI
MUMBAI - 12.

ANNEXURE – "R"

Government of Maharashtra

DIRECTORATE OF MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH, MUMBAI

NEET-PG-CPS-2023– Document Verification Process

SCRUTINY FORM

Scrutiny Center : Mumbai ☐

Candidate's Name : ______________________________ **NEET RANK NO.:** ___________

Category : _________ **NEET Roll No.:** _______ **NEET PERCENTILE MARKS :** _________

Signature of Candidate

(Arrange the set of original certificates and one set of attested photocopies separately in the order given below for verification)

(For Office Use only)

Remarks:

Eligible : Yes / No

If NO, reason(s) ____

____

Any other remarks: ________________________________

____

____

____

Name & Signature of Scrutiny Officer

- ☐ Any Photo ID proof (Aadhar Card/Driving Licence, Pan Card, Pass port)
- ☐ Copy of downloaded NEET-PG 2023 Statement of Mark
- ☐ Nationality Certificate / Valid Passport or HSC School Leaving Certificate
- ☐ Domicile Certificate of State of Maharashtra
- ☐ Internship Completion Certificate
- ☐ MBBS degree / passing Certificate
- ☐ Permanent Registration MMC/NMC/Receipt of Application
- ☐ Certificate from Head of Institute showing that the Medical College/ Institute from which the candidate has passed MBBS examination is recognized by National Medical Commission
- ☐ Medical Fitness Certificate
- ☐

If applicable

- ☐ Caste Certificate
- ☐ Caste Validity Certificate
- ☐ Non Creamy Layer Certificate valid upto 31/03/2024 up later (DT(VJ), NT1, NT2, NT3, OBC, SBC& SEBC)
- ☐ Domicile Certificate of Maharashtra (MBBS outside Maharashtra) for AIPMT Candidates
- ☐ AIPMT selection letter for AIPMT Candidates
- ☐ Disability Certificate (for PWD candidates)
- ☐ EWS eligibility certificate for A.Y 2023-24
- ☐

Signature of Scrutiny Clerk

APPLICABLE FOR RESERVED CATEGORY CANDIDATES (EAR-MARKING)

In pursuance of the "Ear-Marking Rule" of NEET-PG-CPS 2023 Brochure, I hereby exercise my option and opt for __________ seat as and when I am entitled to admission on the basis of merit in an open category seat, as per my Preference form.

Date : / /2024 **Signature of Candidate**

NEET-PG-CPS -2023

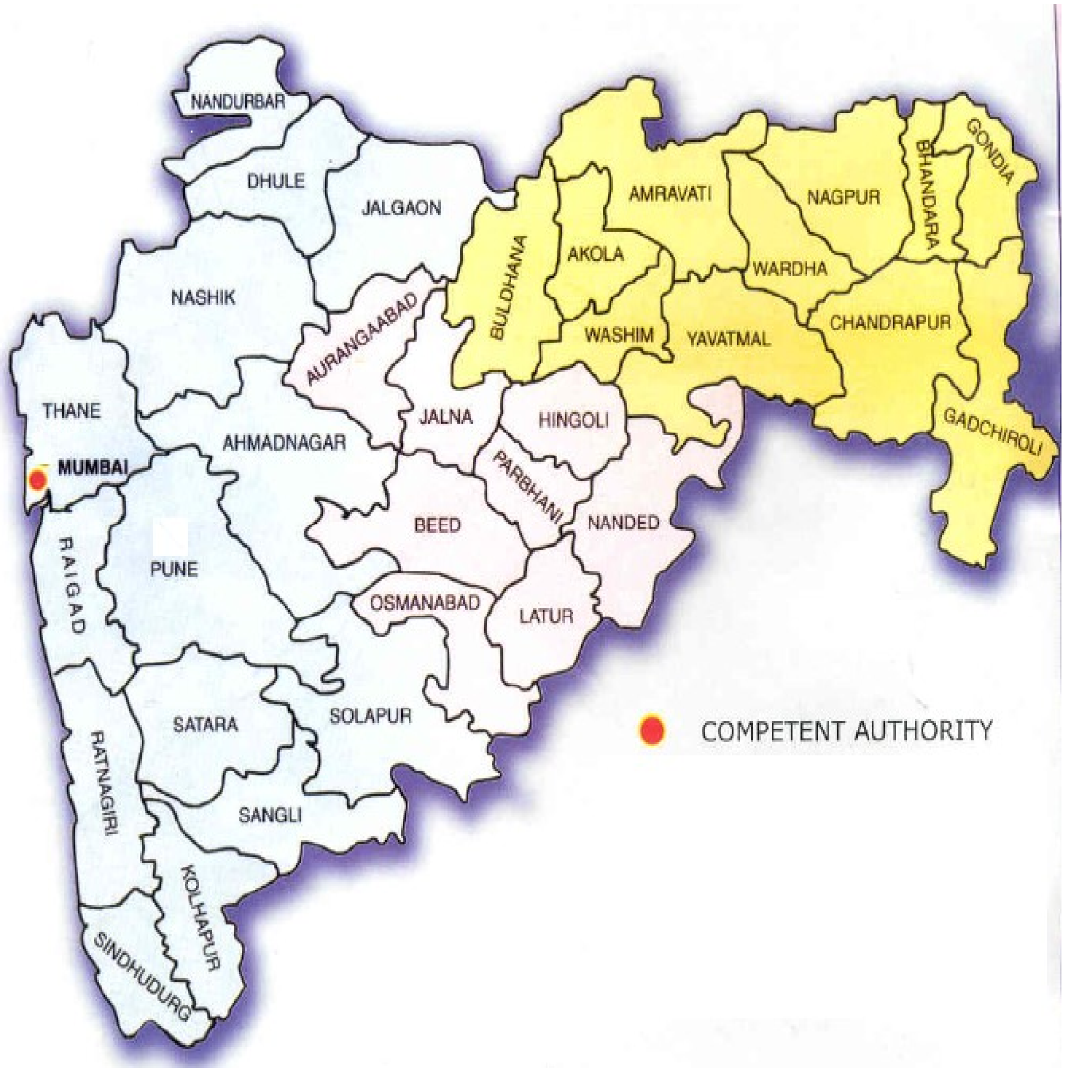

DIRECTORATE OF MEDICAL EDUCATION AND RESEARCH, MUMBAI
4th Floor, Govt. Dental College & Hospital Building, St. George's Hospital Compound,
Near V.T., Mumbai, Maharashtra 400001 (M.S.)
Tel No.:+91-22- 22620361-65
Email ID: dmercetcell@gmail.com WEBSITE: http://www.med-edu.in